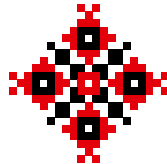

Володимир Гнатюк

Козацька гімназія на рубежі століть

(1989—2019 рр.)

УДК _____

ББК _____

Гнатюк Володимир

Козацька гімназія на рубежі століть (1989–2019 рр.). — К.: ВГО «Типографія від А до Я», 2019. — 000 с. ISBN-

У книзі розкрито діяльність педагогічного колективу гімназії № 283 м. Києва впродовж 30 років. Висвітлено науково-методичні проблеми, над якими працюють педагоги, питання розвитку інтеграції нових проектних технологій в інноваційному просторі сучасної освіти, методи і засоби впливу на становлення правової та громадянської позиції школярів, досягнення учнів на районному, міському та всеукраїнському рівнях.

Разом з тим у книзі наведено приклади формування національно вихованої особистості відповідно до завдань Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на засадах патріотизму, високої духовності і моралі в системі розвитку і становлення Національної школи.

**Благословення
Козацькій гімназії м. Києва
Патріарха Київського і всієї Руси-України
Філарета**

*Дорогі вчителі та учні
Козацької гімназії!*

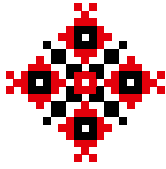
Майже 15 років минуло з того дня, коли я відвідав Ваш навчальний заклад і зустрівся з учнівським та педагогічним колективом. Це були складні часи, які і тоді, і тепер кожного з Вас ставлять перед вибором своєї дороги: від зла і неправди – до взаємного примирення і прощення один одного заради єдності і миру в нашій державі.

Завдання педагога – показати учням дорогу любові і добра, нести дітям світло, а значить – правду, вчити милосердю.

Українська держава сьогодні має на кою опертися. У неї є духовний фундамент, складова якого – це Вчитель. Він визначає духовні орієнтири майбутнього. Він насамперед має бути патріотом, бо тільки патріот зможе засіяти поле зернами відданості своєму народові, бо тільки патріот зможе посадити сад, у якому розквітне рідна мова і лунатиме рідна пісня. Бережіть в собі Божу любов, бо вона вас кличе творити найвищі християнські чесноти у дитячих серцях.

Хай Господь буде з Вами. Закликаю на всіх Вас Боже благословення!

Патріарх Філарет

Вступ

На сучасному етапі створення системи національно-патріотичного виховання – завдання складне і відповідальне. Воно полягає у формуванні людини нового типу: патріота, громадянина і гуманіста, людини творчої, ініціативної, активної, з почуттям національної гідності. Таку особистість може виховати тільки національна школа, про яку ще в ХІХ столітті Софія Русова зазначала: «Життя не жде: воно кличе нас до роботи, і доля, щастя нашого народу залежить від того, як ми переведемо в життя дороге, велике гасло: вільна національна школа для виховання вільної, свідомої, дужої нації»¹.

Розбудова державності України потребує не тільки розвитку економіки, а й творення нової ідеології, яка б служила інтересам українського етносу, всього народу України, а не одному класу або партії. В основу такої ідеології має бути покладена ідея державності й суверенності України, яка є об'єднувальною, консолідуючою й однаковою мірою стосується всіх етносів України. Виховати громадянина-патріота означає підготувати особистість до участі в розв'язанні невідкладних і перспективних завдань держави, до виконання функцій трудівника і господаря, керівника та управлінця, громадського діяча та захисника Вітчизни. Саме тому педагогічний колектив гімназії ще у далекому 1991 році прийняв до виконання Концепцію національного виховання учнів, яка вже понад 27 років активно діє у навчально-виховному процесі гімназії.

Українська держава своїми коренями сягає у часи Київської Русі, згодом – Козацької держави, національно-визвольної боротьби наприкінці ХІХ – початку ХХ століття, витоки яких позначились на творенні духовно-моральних, патріотичних ідеалів, національно-світоглядних традицій, переконань, козацько-лицарській педагогіці. Реалізувати у на-

¹ Педагогічна спадщина Софії Русової і сучасна освіта: наук.-метод. посіб. / за ред. В.Г. Слюсаренко, О.В. Проскури. – К. : ІЗМН, 1998. – 196 с.

вчальному закладі зміст, форми, принципи, методи національно-патріотичного виховання учнів покликана Всеукраїнська громадська козацька дитяча організація «Дніпровська Січ», засновником якої виступив педагогічний колектив гімназії у 2003 році.

Головною метою організації є виховання глибоких і стійких національно-патріотичних переконань, підготовка молоді до творчої праці, військової служби та захисту своєї Вітчизни, утвердження соборності, суверенітету, демократії на історичних перемогах від княжої доби, Козацької держави, Українських Січових Стрільців, армії Української народної республіки, Української повстанської армії до Героїв Небесної Сотні, Героїв АТО та ООС у Донецькій та Луганській областях, формування високих моральних якостей: мужності, сміливості, чесності, справедливості, рішучості, ініціативи, фізичної загартованості.

Ми пропонуємо у цій книзі розглянути досвід роботи педагогічного колективу гімназії за 30 років, який сприяв створенню національної школи, розвитку творчої особистості, формуванню рис громадянина, патріота, гуманіста.

Педагогічний колектив гімназії

У першому ряду зліва направо учителі: Гулько Л.В. (німецька мова), *Демчик С.М.* (українська мова), *Дробішевська С.М.* (образотворче мистецтво), *Єршова К.М.* (українська мова), *Данилюк Т.А.* (англійська мова), *Усиченко Н.Д.* (англійська мова), *Сівковська Л.О.* (заступник директора), *Мухіна-Швець Н.А.* (заступник директора), *Кулик К.Є.* (заступник директора), *Бут А.О.* (англійська мова), *Усата А.Б.* (історія), *Дейнека Н.С.* (біологія), *Бабур Н.О.* (практичний психолог), *Асташкіна О.П.* (захист Вітчизни), *Фомічова Т.А.* (математика).

У другому ряду зліва направо учителі: Шевченко О.І. (англійська мова), *Марухненко О.І.* (українська мова), *Дьоміна М.В.* (українська мова), *Ромашевська О.В.* (вихователь ГПД), *Самійленко К.П.* (керівник театру «Дзвін»), *Єршов В.В.* (технічна праця), *Неділько О.С.* (історія), *Єгорова О.В.* (фізика), *Швед М.А.* (заступник директора), *Гнатюк В.М.* (директор гімназії), *Швед М.В.* (технічна праця), *Єфімова Т.Л.* (математика), *Єрмакова І.Д.* (математика), *Рудкова А.А.* (англійська мова), *Панченко Т.Д.* (зарубіжна література), *Троценко О.М.* (зарубіжна література), *Камінська О.М.* (обслуговуюча праця), *Романюк Р.О.* (географія).

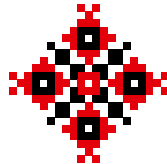
У третьому ряду зліва направо учителі: Кучерук Г.А. (зарубіжна література), *Прима Т.М.* (англійська мова), *Супрун О.М.* (німецька мова), *Глава З.І.* (фізика), *Якименко О.С.* (математика), *Дейнека Л.Ф.* (математика), *Шевчик Н.П.* (фізика), *Любенко А.М.* (англійська мова), *Твардовська Л.М.* (фізична культура), *Радецька Т.Д.* (українська мова), *Корабельська І.І.* (англійська мова), *Демиденко В.Д.* (українська мова), *Даневич С.М.* (математика), *Ільчук Н.В.* (біологія), *Гончар О.М.* (англійська мова), *Данилова Н.В.* (математика), *Жилінська Г.В.* (керівник гуртка).

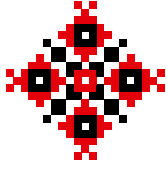
У четвертому ряду зліва направо учителі: Мельничук В.С. (історія), *Біленчук І.М.* (українська мова), *Шевчук С.О.* (інформатика), *Яременко С.В.* (німецька мова), *Рогульчик Л.М.* (фізична культура), *Харчук О.О.* (соціальний педагог), *Литвинюк Л.О.* (українська мова), *Миклуленко Я.М.* (педагог-організатор), *Сугак В.О.* (інформатика), *Гулько В.І.* (захист Вітчизни), *Большакова Н.В.* (географія), *Долгушевська В.В.* (хімія), *Єршов О.В.* (інформатика), *Голубова А.О.* (німецька мова), *Корнієнко О.П.* (фізична культура), *Шиліна Н.В.* (географія), *Гриненко Н.В.* (англійська мова).

Розділ I

Розбудова національної ШКОЛИ

Розбудова національної школи

Аналіз навчального процесу допоміг визначити, що найбільший вплив на формування національно вихованої особистості має урок, його змістова складова, яка сприяє формуванню у школярів національно-патріотичних рис.

У гімназії навчається 918 учнів, працює 67 педагогів, з них вчителі вищої кваліфікаційної категорії 55, 15 учителів мають звання старший вчитель, 28 – учитель-методист, 7 – нагороджено знаком «Відмінник освіти України», 1 – заслужений працівник освіти України, 2 – кандидати педагогічних наук, 1 – кандидат фізико-математичних наук, 1 – кандидат математичних наук, 1 – кандидат філологічних наук.

Науково-методичними проблемами, над якими працює педагогічний колектив гімназії, є такі:

1. Забезпечення інноваційної діяльності гімназії, спрямованої на становлення педагогічної майстерності вчителя і розвиток творчих здібностей учня.
2. Формування особистості відповідно до завдань Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на засадах патріотизму, високої духовності і моралі.

Найважливішою умовою досягнення якості освіти є вдосконалення уроку як основної організаційної форми освітнього процесу. Питання

впровадження інтеграції навчальних предметів на уроках, співпраця вчителів в реалізації інтегрованих змістових ліній через проектні технології забезпечує розвиток освіти в інноваційному просторі. Можна впевнено говорити про високий інноваційний потенціал гімназії, який спрямований на формування творчої особистості учня.

Церемонія вручення директорів гімназії В.М. Гнатюку експертного висновку «Кращий навчальний заклад 2017 року»

Вчителі та учні гімназії у 2017–2019 навчальному році ділились досвідом роботи з педагогами району, міста:

- Майстер-клас для соціальних педагогів району «Вишиванка як чудовий спосіб релаксації, зняття стресу та розвантаження»;
- Наукова конференція «Світові транснаціональні корпорації» (Київська мала академія наук учнівської молоді);
- IV наукова конференція «Маркетингова освіта – шлях до успіху» (Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Київська мала академія наук);
- Районна науково-методична конференція «Наукові дослідження учнівської молоді Малої академії наук – шлях до успіху»;

- Майстер-клас для вчителів трудового навчання міста Києва «Коллективний проект. виготовлення виробу. Створення «ситуації успіху», розвиток творчих здібностей учнів»;
- Міський семінар для директорів та заступників директорів з виховної роботи «Формування системи різноманітності виховання на засадах національної культури, духовності, соборності»;
- Районний науково-методичний семінар для вчителів географії, історії, правознавства «Сучасні методи і технології впливу на становлення правової свідомості та громадянської позиції учнів»;
- «Круглий стіл» разом з Київським університетом права Національної академії наук України «Козацьке право – історичне джерело українського права»;
- Науково-практична конференція «Рідна мова як важливий чинник консолідації української нації»;
- Учнівська конференція-презентація «Англійські драматурги на сцені українських театрів».

З кожним роком зростає кількість учнів – переможців і призерів районних і міських олімпіад. Так, у минулому навчальному році їх було в районі понад 200 школярів, а у місті – 30. Методичні об'єднання вчителів сприяють розвитку творчих здібностей учнів. З цією метою активно діє Мала академія наук, в якій створено умови для інтелектуального, духовного, творчого розвитку та професійного самовизначення особистості. Нині переможцями МАНу в районі є 41 учень, у місті – 18. Члени Малої академії наук є учасниками районних, міських, Всеукраїнських конкурсів, турнірів, конференцій, «круглих столів». Учні гімназії здобули яскраві перемоги у конкурсах XVI Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості, «Мій родовід», Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика, VIII Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Т.Г. Шевченка, конкурсі дитячого малюнка «Пожежна безпека очима дітей», змаганнях: «Козацький гарт», «Омбудсмен», «Різдвяний ярмарок», «Кришталева тура», «Київський вальс», Всеукраїнській дитячо-юнацькій військово-патріотичній грі «Сокіл» («Джура»), міському фестивалі театрального мистецтва «Маска» тощо.

Саме за рівнем якості знань, виявлення творчих здібностей у науковій роботі, гуртках, студіях, театрах, спортивних досягненнях рада лідерів разом з педагогічною радою визначає переможців у номінаціях «Ін-

телект року», «Юний науковець», «Знання і творчість», «Обдарованість року», «Талант і творчість», «Режисер року», «Відкриття року», «Активна життєва позиція», «Сподвижники козацького руху», «Отаман року», «Актор року», «Спортсмен року», «Золотий мікрофон», відмінники навчання отримують іменні щомісячні стипендії від благодійного фонду «Успіх». Президія Національної академії наук України, Департамент освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради за високий рівень організації роботи з обдарованою учнівською молоддю та плідну співпрацю з Київською академією наук учнівської молоді нагородив педагогічний колектив гімназії грамотою, а згідно з експертним висновком за критеріями Національного рейтингу якості товарів і послуг гімназія була удостоєна почесного звання «Кращий навчальний заклад 2017 року».

За 30 років сподвижницької роботи Козацька гімназія, колектив якої є засновником Всеукраїнської громадської козацької дитячої організації «Дніпровська Січ», була нагороджена:

- Почесною грамотою Кабінету Міністрів України;
- Грамотою Верховної ради України;
- Почесною грамотою Київської міської державної адміністрації;
- Подякою Міністерства молоді і спорту України;
- Дипломом лауреата премії Київської міської ради;
- Дипломом «Флагман освіти і науки України»;
- Почесною грамотою Командування внутрішніх військ МВС України;
- Подякою Головного управління освіти і науки міста Києва;
- Подякою голови Деснянського районної у місті Києві державної адміністрації та іншими численними відзнаками.

У передмові до книги В.М. Гнатюка з проблем управління системи національного виховання І.Д. Бех зазначив: «Гуманізм у контексті національної освіти набуває певної специфіки. Тут слід врахувати особливості національної школи, яка полягає в тому, що вона передає підростаючому поколінню культуру народу у всій широті цього поняття»².

Вагомих результатів і перемог педагогічний колектив гімназії здобув завдяки умілому керівництву, умінню розпізнавати важливі проблеми освіти, вчасно вирішувати їх, аналізувати і прогнозувати перспективу розвитку навчального закладу.

Головна мета спеціалізації гімназії – створення оптимальних умов для широкої загальноосвітньої підготовки та всебічного розвитку здібних та обдарованих учнів, реалізація їх творчих запитів, забезпечення фундаментальної допрофесійної підготовки з обраного профілю залежно від нахилів школярів. Розвиток особистості учня – робота багатопланова, безперервна та поліструктурна.

Головним завданням гуманітарного освітнього простору є формування нового типу свідомості учня. Нова гуманітарна свідомість у процесі навчання має зумовити логічне поєднання усіх типів свідомості – наукової, природничої, раціональної, ціннісної. Завдання педагогів виховувати молодь у дусі любові до рідного краю, усвідомленого здобуття глибоких знань про історичну спадщину національних традицій, охорони навколишнього середовища.

Гуманітарний простір визначає і мовну політику в державі. Ще не встигла Верховна Рада України прийняти Закон «Про Державну мову», як тисячі прихильників русского мира кричать про порушення прав «русскоязычного населения». Тому із шкільної парти маленькі громадяни мають знати материнську мову, любити її і поширювати у всьому світі.

² Цит. за: Гнатюк В.М. «Управління системою національного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів». – К. : «Сталь», 2006 – С. 7.

Так само важливою складовою гуманітарного простору є історична пам'ять. У відновленні національної свідомості величезне значення відіграє висвітлення правдивої історії українського народу, його культури, освіти, відкриття забутих і прихованих радянською владою сторінок нашої спадщини, повернення до життя видатних імен українських політиків, вчених, письменників, художників, композиторів тощо. Учні необхідно ставити в дійову, ділову, практичну життєву позицію, яка дає змогу з першого дня навчання в школі включитись у вивчення, усвідомлення та реалізацію традицій і звичаїв українського народу. Кожен учень має усвідомити, що українська нація ґрунтується на базових цінностях української етнічної нації таких як українська мова, культура, історія, символіка, патріотизм.

Пріоритетними напрямками гуманітарної освіти мають бути:

- розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя;
- впровадження нової історичної концепції;
- формування національно-вихованої особистості, патріота і громадянина Української держави.

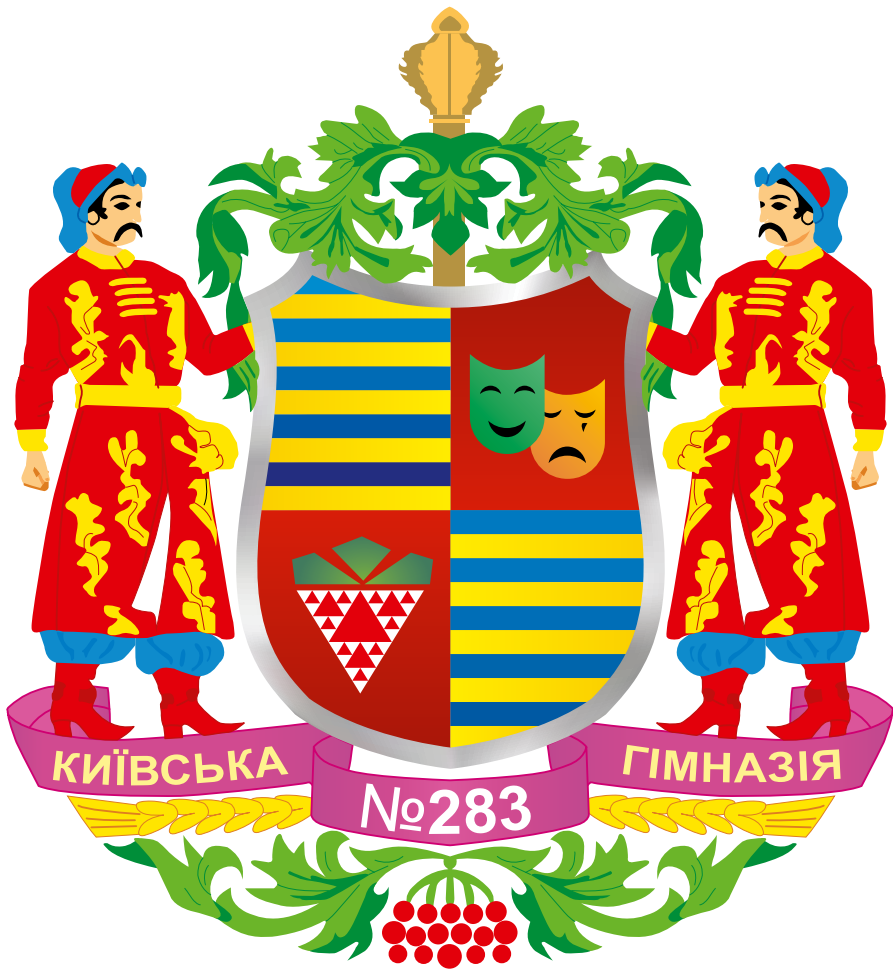

Володимир Миколайович Гнатюк

директор гімназії, головний отаман Всеукраїнської громадської козацької дитячої організації «Дніпровська Січ», заслужений працівник освіти України, кандидат педагогічних наук, поет, член Національної спілки письменників України, лауреат Всеукраїнської літературної премії ім. О.Олеся, лауреат премії ім. Івана Огієнка в галузі освіти.

Нагороджений орденом «За заслуги» II і III ступеня, Почесною Грамотою Верховної Ради України, знаками «Відмінник освіти України», «Василь Сухомлинський», «Відмінник столичної освіти», «Знак Пошани», церковними орденами, лауреат загальноукраїнського рейтингу професійних досягнень «Лідер України».

Кулик Катерина Євгеніївна

вчитель зарубіжної літератури вищої категорії, педагогічне звання – вчитель-методист, посада – заступник директора з навчальної роботи.

Нагороди: грамота Головного управління освіти і науки Київської міської державної адміністрації, подяка Деснянської районної в місті Києві державної адміністрації, Грамота Міністерства освіти і науки України, Почесна грамота Київського міського голови, знак «Відмінник освіти України», знак «Василь Сухомлинський». В гімназії працює з 1990 року.

Педагогічне кредо: Вчительство – це мистецтво і кропітка праця.

Запорукою успіху у формуванні духовно багатой, творчої особистості є гуманітарна освіта, її «олюдження», яка, передбачає посилення уваги до особистості кожного учня, створення найбільш сприятливих умов для її становлення і розвитку. Гуманістична парадигма оголошує людину вищою цінністю на землі. Повага до особистості повинна проявлятися в усьому: в якості програм, за якими працюють вчителі-предметники, підручників, в оцінці успіхів, в повазі до прав дитини бути активним учасником, конструктором своєї освіти. Учитель у своїй діяльності повинен орієнтуватися на підтримку будь-яких спроб учня до творчого самовиявлення. Урок – це не тільки одна з форм організації навчальної діяльності, а й важливий засіб формування особистості. Гуманітарна освіта не може бути нав'язана, вона виникає як потреба для всіх, хто працює з дітьми. Вчитель має стимулювати самостійність та зацікавленість, добирати більш гнучкі форми організації навчальної діяльності учнів, спиратися на стійку мотивацію і запити дітей. Велика роль у цьому належить інтерактивним формам навчання, сучасним освітнім технологіям, інтеграції навчальних дисциплін. Необхідно готувати учнів до безперервної освіти, творчої праці, вияву активності і своєї обдарованості. У гімназії створена комплексна система щодо пошуку обдарованих дітей, яка включає в себе і знання психологічних особливостей учнів. Учитель повинен знати ці особливості, перейматися ними, володіти здатністю їх розвивати, тобто – бути фахівцем вищого ґатунку. Творчі конкурси, робота школярів у Малій академії наук розвиває індивідуальні риси особистості, сприяє утворенні власного «я», коли внутрішні сили відкривають нові здібності і резерви для творчості.

Мухіна-Швец Наталія Анатоліївна

вчитель фізики вищої категорії, педагогічне звання – вчитель-методист, посада – заступник директора з навчальної роботи.

Нагороди: подяка Деснянської районної в місті Києві державної адміністрації, грамота Головного управління освіти і науки, грамота Департаменту освіти і науки, Подяка Міністерства освіти і науки України. В гімназії працює з 2002 року.

Педагогічне кредо: В народі кажуть, що письменник живе в своїх книжках, скульптор – у створених ним скульптурах, а вчитель – у думках і справах своїх учнів.

Ми намагаємось, щоб наші учні з почуттям вдячності згадували нашу гімназію, тому що від нашої самовідданої праці, невичерпної енергії, громадської активності залежить майбутнє нашого народу. Сьогодні відбувається переоцінка ролі значення освіти, яку розглядають як важливий засіб утвердження людини у суспільстві, її кар'єрного зростання і, як наслідок, матеріального та соціального добробуту. Рівень освіченості населення, розвиток освітньої та наукової інфраструктур стають обов'язковими умовами розвитку суспільства та економіки, провідними ресурсами яких є нові знання, інноваційна діяльність, сучасні технології виробництва. Освіта поступово перетворюється в галузь, сприятливу для вкладення інвестицій. Нагромадження інтелекту і людського капіталу створює потужний потенціал для стійкого економічного розвитку держави та підвищення добробуту громадян. Тому зацікавленість суспільства в якісній освіті зростає. Останнім часом значно поширилося застосування методу моделювання у всіх галузях науки, техніки, економіки, виробництва. Він широко використовується при розв'язанні практичних завдань у техніці й економіці. Тому формування в учнів вміння математичного моделювання є важливим завданням сучасної шкільної освіти, в першу чергу, природничо-математичної. Математичне моделювання – потужний метод пізнання зовнішнього світу, прогнозування й управління. Аналіз математичної моделі дозволяє проникнути в суть досліджуваних явищ. Немає такої сфери життя і діяльності людини, де б не використовувалися математичні моделі. Історія методології математичного моделювання переконує: вона може і повинна бути інтелектуальним ядром інформаційних технологій всього процесу інформатизації суспільства.

Сівковська Лариса Олександрівна

вчитель української мови та літератури вищої категорії, педагогічне звання – учитель-методист, посада – заступник директора з навчальної роботи.

Нагороди: подяка Департаменту освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради; Подяка Міністерства культури України; Подяка Міністерства освіти і науки України. В гімназії працює з 2004 року.

Педагогічне кредо: Навчати та виховувати так, щоб у кожному дитячому серці запалити вогник пізнання, мислення, добра.

Сучасна екологічна криза зумовила необхідність екологізації суспільної свідомості. Суспільству сьогодні потрібні виховані, грамотні та культурні в екологічному відношенні люди. Екологічне навчання і виховання – це психолого-педагогічний процес, спрямований на формування у людини знань наукових основ природокористування, необхідних переконань і практичних навичок, певної орієнтації та активної життєвої позиції в галузі охорони, збереження і примноження природних ресурсів. В основі екології свідомості лежить переконання в тому, що сучасна людина опинилася в становищі спотвореного сприйняття самої себе внаслідок колосального обмеження її пізнавальних можливостей та звуження або й викривлення свідомості. Працюючи над формуванням у гімназистів усвідомленого сприйняття себе як частини природи, екологічної культури, вивчаючи проблеми екології, зокрема Києва та Київщини, учні обирають для себе певний напрям дослідницької діяльності, який відповідає їхньому віку, здібностям, уподобанням:

- Екологічні стежини, екологічні диспути;
- Екологічні свята «День Землі», «День доквілля»;
- Операція «Подвір'я моєї гімназії»; «Занесені до Червоної книги»;
- Конкурс на найкращий благоустрій квітників;
- Конкурси «Діти – друзі Землі», «Допоможемо птахам взимку», «Свіжий вітер», «Конкурс екологічної творчості», «Еко-мода», «Еко-театр», «Обери чисте майбутнє»;
- Написання творчих робіт: «Розкажи нам Еко-казку», «Фоторепортаж «Екологія мого міста».

Зберегти нашу блакитну планету з її лісами і морями, веселим птаством і багатим тваринним світом зможемо тільки тоді, коли виховуємо у наших учнів уміння любити і берегти природу.

Швед Марія Анатоліївна

вчитель української мови та літератури вищої категорії, педагогічне звання – вчитель-методист, посада – заступник директора з виховної роботи.

Нагороди: Почесна грамота голови Київської міської державної адміністрації, грамота Головного управління освіти і науки Київської міської державної адміністрації, Почесна грамота Міністерства освіти і науки України, знак «Відмінник освіти України», Грамота Міністерства культури України, Грамота Верховної Ради України. В гімназії працює з 1997 року.

Педагогічне кредо: Виховати дитину – це насамперед навчити її любити і поважати не стільки себе, скільки все, що її оточує.

Головною рушійною силою інноваційної педагогічної діяльності в гімназії є вихователь, який здатний до організації своєї професійної діяльності на інноваційному рівні; готовий до пошуку, має творчі здібності; ініціативний, активний, компетентний, креативний; хоче відкрити дітям можливості творчого розвитку, здійснюючи особистісно-орієнтований підхід та враховуючи вікові особливості учнів.

Педагогічний колектив переконаний, що український патріот – це людина, яка дбає про свої знання, пишається своєю країною, любить її, знає і вивчає рідну мову. Глибокі і стійкі національно-патріотичні переконання учень засвоює як учасник Всеукраїнської громадської козацької дитячої організації «Дніпровська Січ». П'ятикласники складають козацьку обітницю, яка спрямована на виховання патріотичних почуттів до України, рідного народу, героїчного минулого, формує громадянина, патріота, гуманіста як активних членів суспільства. Ми прагнемо, щоб кожен учень гімназії любив свою країну, своє місто, свій навчальний заклад, був носієм національної культури, вільно володів рідною мовою, знав історію України. Якісно нову демократичну державу можуть створити лише свідомі патріоти, готові самовіддано служити її інтересам. У гімназії учень має змогу виявити відданість Батьківщині через соціальну ініціативу, активну діяльність, сумлінне виконання власних обов'язків, готовність зробити щось корисне для класу, гімназії, громади. Адже життя і щастя кожної людини залежить від її життєвої позиції. Сила України у силі духу її громадян, у готовності юних сміливо крокувати дорогою самостійного життя, а краса України – у красі духовній, фізичній, у величчю і благородстві помислів і вчинків.

Сулацька Валентина Іванівна

заступник директора з господарської роботи.

Нагороди: Почесна грамота Деснянської районної в місті Києві державної адміністрації, Подяка Київського міського голови, Подяка Міністерства культури України, Подяка Міністерства освіти і науки України. В гімназії працює з 2000 року.

Життєве кредо: Уміти бачити красу у кожній квітці, кущі, кожній деревині, які ростуть на шкільному подвір'ї.

Шкільне подвір'я – це чарівний світ природи, серед якої кожен учень черпає силу і насагу для окраси своїх життєвих буднів. Квіти навколо гімназії наповнюють простір особливим ароматом. Клумби викликають захоплення своїм дизайном і барвистістю. Кожна пора року зачаровує незвичайними композиціями: весною – ромашки, маки, волошки, калачики, тюльпани, влітку – троянди, гладіолуси, гортензії, восени – чорнобривці, жоржини, хризантеми, осинники. Зелені насадження навколо гімназії відіграють не тільки санітарно-гігієнічну роль, а й очищають повітря, регулюють його температуру і вологість. Вони є справжньою окрасою гімназії. Бузковий сад викликає хвилю позитивних емоцій, а дивовижні експонати на зелених майданчиках створюють атмосферу загадковості і веселого настрою.

Творчість учнів

Самовіддана праця педагогів над науково-методичною проблемою «Забезпечення інноваційної діяльності, спрямованої на становлення педагогічної майстерності й розвитку творчих здібностей учнів» сприяє залученню всіх вчителів до створення творчого середовища, в якому має місце розвиток здібностей учнів. Так переможцями гімназійного конкурсу «Обдарованість і талант» у 2019 році стали учні у таких номінаціях:

- **«Активна життєва позиція»** – козацький загін імені Ярослава Мудрого, 9-Г клас, класний керівник Даневич С.М.
- **«Зірка гімназії»** – Сівковська Катерина, 11-Б клас
- **«Гордість гімназії»** – Зінькова Валентина, 9-А клас
- **«Інтелект року»** – Сірак Юлія, 8-В клас
- **«Відкриття року»** – Мажара Олександр, 8-В клас
- **«Знання і творчість»** – Кириченко Анастасія, 9-А клас; Сірак Яна, 8-В клас
- **«Юний науковець»** – Басюк Дар'я, 10-Б клас
- **«Ерудит»** – Рахновецька Владислава, 10-В клас; Суботіна Аліса, 8-В клас
- **«Сподвижники козацького руху»** – рада лідерів гімназії
- **«Талант і творчість»** – школа акторської і дикторської майстерності «Зернятко»
- **«Голос гімназії»** – дует Лелес Анастасія, 8-В; Лисянська Ярослава, 8-В
- **«Лідер року»** – Гончар Анна, 11-А клас
- **«Спортсмен року»** – Литвинюк Анастасія, 11-Б клас; Ярошенко Артем, 11-Г клас

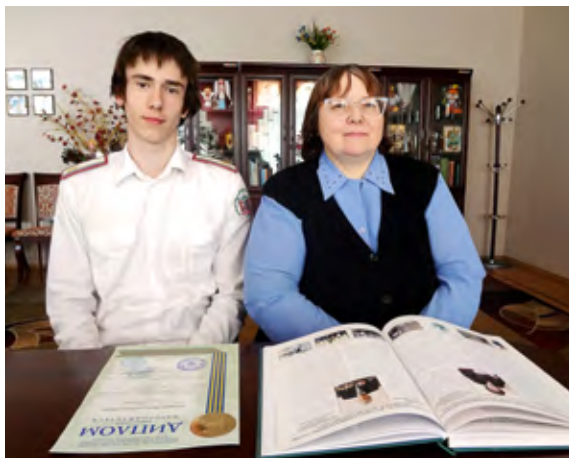

Доброю традицією стало загально-гімназійне свято «Афіна Паллада вшановує». У цей день (наприкінці навчального року) гімназія вітає найрозумніших, найдотепніших, найсміливіших, одним словом – найталановитіших. Протягом навчального року гімназисти наполегливо йшли до перемог, виборюючи перші місця на олімпіадах, беручи активну участь в Малій академії наук, міжнародних мовно-літературних конкурсах, демонстрували вагомі здобутки у спортивних змаганнях, творчих конкурсах, фестивалях, театральному мистецтві, хореографії.

Формування творчої особистості сприяє самореалізації внутрішніх прихованих здібностей учнів у досягненні високих результатів з різних навчальних предметів. Так, переможцем III етапу Всеукраїнського конкурсу науково-дослідницьких робіт МАН став Галицький Владислав, тема його дослідження «Про одну задачу економіки в екології». Формуючи своє життєве кредо, свою філософію успіху, він зазначив: *«Успіх – це наполеглива праця, поєднана з розумінням своєї мети. Наші досягнення та перемоги – це, передусім, реалізація знань педагогів, підтримка батьків, тому я вдячний їм за увагу, зусилля, віру. Це надає мені сили працювати і досягати нових висот. Моїм життєвим кредо є відома істина: вік живи – вік учись»*.

Отже, саме через прагнення дізнатись щось нове, людина пізнає

світ, її життя стає цікавим і одухотвореним. В роботі досліджено зони тяжіння двох сміттєспалювальних заводів в полярній системі координат. Досліджено овали Декарта та равлики Паскаля, які є графічними образами зон тяжіння.

Дипломом II ступеня на III етапі Всеукраїнських науково-дослідницьких робіт

МАН (фізика) був нагороджений випускник гімназії Антон Литвинюк. Підґрунтя такого успіху – це відмінне навчання і багаторічна науково-дослідницька робота, спілкування з педагогами, науковцями Київського політехнічного інституту, Національного університету імені Т.Г. Шевченка. Антон став стипендіатом премії Президента України. *«Життя нестримно несе мене, – пише Антон у часописі «Дніпровська Січ», – своїми бурхливими потоками, але я спробую вправно керувати течією і пам'ятати першоджерело, яке дало сили і знання – це рідна козацька гімназія...».*

Призерами II етапу Всеукраїнського конкурсу МАН стали учні 9-х класів Басюк Дар'я, тема: « $1/4$ – правильні многокутники», Ісмаїлов Денис, тема: «Некласичні правильні ідеальні многокутники», Ногань Марина, тема: «Кратна та доповняльна частина числа».

У роботі Дениса Ісмаїлова «Некласичні правильні ідеальні многокутники» введено нове геометричне поняття некласичних правильних многокутників з кутами, що дорівнюють нуль градусів. Зокрема, учень пише: *«Геометричну фігуру назвемо некласичним правильним ідеальним n -кутником першого типу, якщо при наявності базового кола, яке розбито на n рівних дуг, вона утворюється з'єднанням точок (вершин) дугами ортогональних кіл через одну дугу базового кола, другого типу – через дві таких дуги, t – типу ($t < n$) – через t дуг відповідно. При появі замкнених «ламаних» з кількістю ланок менше, ніж n необхідно перейти до ще не включеної до фігури вершини і продовжити з'єднання вершин через t дуг. Можливі два види некласичних правильних ідеальних многокутників – зовнішній та внутрішній по відношенню до базового кола.»*

Можливі два види некласичних правильних ідеальних многокутників – зовнішній та внутрішній по відношенню до базового кола.»

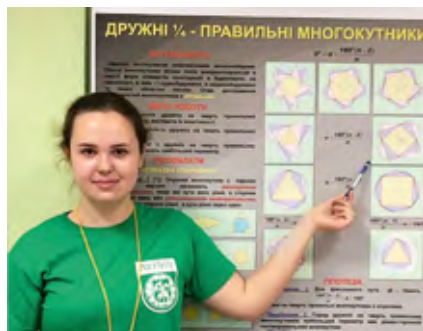

У роботі сформульовано та доведено ряд тверджень щодо таких многокутників, проведено порівняння властивостей класичних правильних, ідеальних правильних, некласичних правильних з прямолінійними сторонами та ідеальних некласичних правильних многокутників.

У дослідженні «Золотий переріз у абстрактному цифровому живописі» Андрій Рудик визначає правила композиції у мистецтві, що містять пропорції, близькі до золотого перерізу. Якщо класичні твори живопису дуже часто відповідають цьому правилу, то для абстрактного живопису характерна відмова від творення форм реального світу та, дуже часто, від традиційних законів композиції.

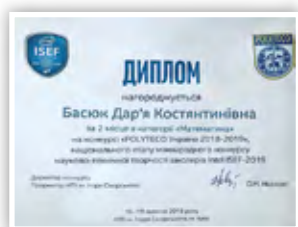
У роботі досліджено використання золотої пропорції у творах абстрактного цифрового живопису. Наведено приклади творів фрактального живопису та «Equation art» (мистецтві рівнянь), у яких можна спостерігати золотий переріз. Хоча абстрактний живопис порушує всі відомі правила композиції, у цифровому живописі золотий переріз застосовується часто. Досліджено, що окрім правила золотого перерізу для композиції у цифровому фрактальному живописі часто застосовується «золота» спіраль Архімеда, а у «мистецтві рівнянь» – еліпс з золотим відношенням півосей.

тим відношенням півосей.

В наукових дослідженнях Дар'ї Басюк «1/4 – правильні многокутники» введено поняття $\frac{1}{4}$ -правильних многокутників з парною кількістю вершин, кути яких рівні через один та сторони рівні через одну. Такі многокутники є узагальненням правильних многокутників з парною кількістю вершин, напівправильних рівносторонніх многокутників та паралелограмів.

Дар'я Басюк дослідила та довела ряд тверджень щодо серединних і базових многокутників до $\frac{1}{4}$ -правильних многокутників. Знайшла

зв'язок з характерними параметрами $\frac{1}{4}$ -правильних многокутників вершинних базових правильних многокутників та базових правильних многокутників, пов'язаних зі сторонами $\frac{1}{4}$ -правильних многокутників. Провела порівняння властивостей напівправильних рівнокутних та напівправильних рівносторонніх многокутників з властивостями на чверть правильних многокутників.

Знання, які учні отримують у козацькій гімназії, знаходять своє відображення у численних інтелектуальних іграх, конкурсах, наукових проєктах, конференціях, «круглих столах», які проводяться у навчальному закладі та за його межами.

Інтелектуальна гра «Ерудити правознавства», яка проходила у Юридичному інституті Київського міжнародного університету принесла учням гімназії I-е місце. Тренером команди школярів виступила учителька правознавства Усата Алла Борисівна. Змагання відбувалися у п'яти турах, в яких гравці демонстрували теоретичні й практичні знання. Перший тур – презентація команди, другий мав назву «Розминка» та передбачав теоретичні питання з курсу «Правоознавство», третій тур – конкурс капітанів, четвертий тур був зорієнтований на практичні знання учасників і спонукав їх до вирішення конкретних ситуаційних задач. Команда у цьому турі виступала у ролі юристів, до яких звертались за консультацією. У п'ятому турі відбулась демонстрація домашнього завдання. У всіх випробуваннях команда гімназії «Феміда» показала найвищий результат і стала переможцем.

Наукові конференції – нові горизонти знань

Велику зацікавленість в учнів викликав проект «Омбудсмен», який був розроблений і проведений Київською малою академією наук учнівської молоді та Управлінням освіти Деснянського району міста Києва. Його мета: розвиток в учнівської молоді почуття власної гідності, усвідомлення своїх прав і місця у суспільстві, підвищення рівня її політико-правової свідомості, виховання національно-патріотичних поглядів і переконань,

зосереджених на власний захист та захист Батьківщини, відданості своєму народові, формування активної та свідомої громадянської позиції. Творчий колектив учнів 10-х класів гімназії надіслали на конкурс відеопроєкт «Єдина наша Україна і неподільний наш народ», а також письмові роботи «Свобода совісті та вибору у правовій державі. Історичний, культурний, соціальний, правовий аспекти», «Омбудсмен у справах дітей». Школярі взяли участь у номінаціях: «Єдність і соборність України», «Свобода віросповідання», «Україна – правова незалежна держава». Науковим керівником проєктів виступила вчителька правознавства А.Б. Усата. Переможцями та призерами конкурсів стали учні Синишин Анастасія, Дейсан Карина, Катеринчук Максим, Новицька Ксенія, Хурцидзе Тамара.

Особливою популярністю користується серед випускників гімназії «Турніри знавців» за участю представників вищих навчальних закладів. Один з таких турнірів мав назву «Як стати лідером?» за ініціати-ви викладачів і студентів Київського міжнародного університету. Учні об'єдналися у п'ять команд, змагання проходило у три етапи: вікторина, дискусійний клуб і домашнє завдання, яке передбачало представлення Проекту створення громадської молодіжної організації та Програму її діяльності. Гімназисти продемонстрували глибокі знання з всесвітньої історії та історії України, основ держави і права, основ конституційного права, курсу «Людина і світ», вміння представляти аргументи «за» і «проти» щодо певної суспільно значущої проблеми, оригінальністю підходу до виконання домашнього завдання. Презентуючи колективний проект, придумали проекти ГМО «Еколог», «Континент», «Sport + Leaders», «Хортиця», «МОПС». Учасники гри аргументовано доводили думку, слідкуючи за логікою викладу та культурою мовлення, дивували присутніх слайдами та ідеями.

Наприкінці гри всім учасникам пропонувалося поділитися враженнями, висловити свої побажання. Починали учні з фраз: «Ця гра допомогла мені...», «В ході гри навчився...», «У роботі мені не вистачало...», «Завдяки грі я став...», «Ця гра дала можливість розкрити..., переглянути свої життєві орієнтири».

Особливий сюрприз підготували представники Міжнародного університету. Переможці, а це команди «Хортиця» (11-Б клас) та «Інтелект» (10-Б клас), отримали сертифікат на значну матеріальну знижку в оплаті за навчання у виші. Доктор філософських наук, професор Гринів Олег Іванович запевнив, що Київський міжнародний університет – вищий навчальний заклад, який поєднує фундаментальну підготовку студентів з практичним використанням найсучасніших досягнень світової науки та комп'ютерних технологій.

Тема козацької держави і козацького права знайшла свій відгосок у конференції, яка була проведена учнями гімназії спільно зі студентами Київського

університету права НАНУ на тему: «Козацьке право – історичне джерело українського права».

Конференцію відкрив професор кафедри загальнотеоретичних та державно-правових дисциплін Іванов В.М. Студенти у своїх виступах торкнулися питань козацько-звичаєвого права, Конституції Пилипа Орлика, універсального кодексу українського права. Учні гімназії Лізунов Станіслав, Редько Яна представили доповіді, присвячені джерелам права України-Гетьманщини та правовій системі Козацько-гетьманської держави. Редько Яна розглянула кримінальне і цивільне право козаків, визначила основні елементи кримінального і цивільного процесу козацького періоду. Старшокласники погодились з висновком – козацьке право є джерелом сучасної правової системи України, а деякі аспекти побудови правової держави, що вперше з'явилися в системі козацького права, втілено в сучасній правовій базі держави.

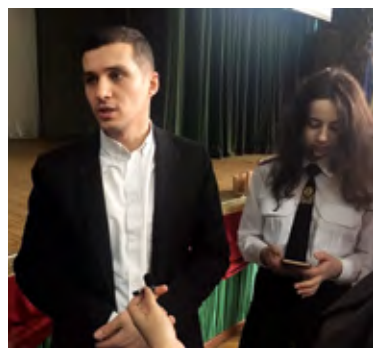
«Скарби нації. Повернення своєї історії»

У століття інформаційних технологій і переосмислення ідеологічних штампів минулого варто задуматись, що насправді лежить в основі «загальноприйнятих образів» нашої історії і, зокрема, славної козацької доби.

Попри те, що сучасний підручник містить велику кількість документальної інформації та автентичних зображень, у свідомості нового покоління нав'язливо намагаються укорінитися штампи, які спрощують, примітивізують нашу спадщину минулих поколінь. Нарешті, саме сприйняття козацької доби на рівні «шаровар і вареників» породжує комплекс меншовартості українця, який не усвідомлює себе спадкоємцем тисячолітнього державотворення.

Освітній простір козацької гімназії сприяє формуванню свідомості гімназистів традиційними і новітніми засобами. Участь у виховних і пізнавальних заходах, екскурсії, квести, інтелектуальні змагання, пошукова робота спрямовані на формування компетентностей справжнього патріота.

Зробити інформацію та ідею цікавою молоді можна тільки використовуючи сучасні технічні засоби та інформаційні технології. Учні

знайомляться з існуючим інформаційним контентом, часто самі є авторами кліпів, відео та анімації.

Тому надзвичайно цікавою стала зустріч 22 лютого 2019 року із представником «топового» українського каналу «1+1» Акімом Галімовим та продюсером каналу «М1» Нателлою Зацаринною. Журналіст за освітою Акім Галімов є одним із авторів та ведучим проекту «1+1» «Скарби нації. Повернення своєї історії». За словами А. Галімова «ми стали розуміти, що історія країни – це зовсім не абстрактна річ... Історія – ... це люди, які живуть на територіях і, спираючись на ряд історичних міфів, ухваляють рішення щодо нашого майбутнього...». Головною метою проєк-

ту є повернення історичного минулого народу України і духовного, і матеріального. Червоною ниткою фільму третього «Повернення своєї історії» проходять пошуки найцінніших артефактів, пов'язаних із добою козацької держави – булава самого Богдана Хмельницького, серце остан-

нього українського гетьмана Кирила Розумовського. У надзвичайно емоційній формі журналістського розслідування автори піднімають і намагаються розкрити різні аспекти козацької доби, висвітлення цього періоду в літературі та мистецтві, яка була спотворена, зведена до примітивізованих штампів російськими ідеологами.

Після попереднього ознайомлення із фільмом гімназисти активно обговорювали історичні аспекти та їх документальне підтвердження. Як і чому було змінено тексти творів М. В. Гоголя, за чією ініціативою внесено абзаци про велич Московії до твору «Тарас Бульба», а, натомість, вилучено згадки про Україну та українське. Поєднуючи інформацію з історії та літературознавства, можна прослідкувати, що робилося це в роки посилення цензури Російською імперською владою, коли за таємними розпорядженнями забороняли вживати навіть назву «український», замінюючи її на «малоросійський».

Розуміючи свою окремішність, але обмежуючи себе «малоросійством», українська інтелектуальна еліта позаминулого століття «була хвора на бездержавність», за словами І. Франка. Часто це призводило до

спрощеного сприйняття нашого героїчного минулого. Великий майстер живопису І. Репін в основу свого полотна «Запорожці пишуть листа турецькому султанові» поклав дуже популярний сюжет. Як сьогодні свідчать різні наукові джерела, сам «Лист» запорожців скоріше за все є вигадкою «чорного піару» австрійської імперії під час війни із Османською імперією. Щодо справжніх документів, які свідчать про дипломатичні відносини козаків із татарсько-турецькою стороною, слід назвати «фірман» (документ), який зберігається у музеї м. Кам'янець-Подільський. Документ з султанською турою (гербовим знаком), написаний у шанобливому, дипломатичному стилі свідчить про регулярні взаємини двох сторін, кожна із яких ставиться до іншої з повагою.

Якщо це розуміли люди у минулому, то і нам сьогодні не можна односторонньо висвітлювати події українсько-татарських взаємин: постійна ворожнеча і набіги з однієї сторони, героїчні походи і постійна оборона з іншої. Тісні взаємини із кримським ханством української козацької держави виявлялися і в торгівлі, і у військових союзах, і в дипломатичній підтримці. Недарма від Мехмеда IV (турецького султана) були відправлені коштовні подарунки гетьману, зокрема золототканий халат.

Акім Галімов звернув увагу гімназистів на одяг козацької доби. По-перше, не такими скромними були козаки: про них пишуть джерела, що «одягтися вони люблять гарно». Особливо для старшини звичним було дотримання європейської моди, використання шовкових і

парчевих тканин, дорогого хутра. По-друге, зовнішній вигляд козака змінювався відповідно до потреб епохи, тому шаровари не завжди були звичним одягом. Більшість зображень, де козаки вдягнуті у шаровари, створені не раніше за ХІХ ст., на більш ранніх зображеннях на козаках довгий, аж до чобіт верхній одяг – каптан. Г. Л. де Боплан, взагалі, у своєму описі козаків використовує слово «кальсони», що можна перекласти як «вузькі штани». Те саме щодо штампів можна сказати і про інші сторони повсякденного життя козацтва. «Спати, підклавши шапку під голову просто неба» – це була вимушена міра під час походів, як і варити їсти із впольованого вдень та сушеної риби, заправленої у казані крупою. Про козацькі наїдки свідчить і «Енеїда» І. Котляревського з описом українських страв, і документи про забезпечення садиби Д. Апостола (полковника, згодом гетьмана) європейськими делікатесами.

Зовнішній вигляд, спосіб життя, освіта, діяльність козацтва (особливо старшинських родів) відповідала статусу європейської еліти. На жаль, що не було стерто з пам'яті українців за царського режиму, відшукувалось, вилучалось або знищувалося за режиму радянського. У садибах Лизогубів, Апостолів, Тарнавських створювали склади, лікарні для психічнохворих, технікуми. Безцінні артефакти вилучали, родинні склепи знищували, муміфіковані залишки тіл використовували як експонати на атеїстичних виставках.

Славну пам'ять, залишену козацтвом у вигляді пожертв, коштовних подарунків храмам у 1920–1930 рр. вагонами вивозили до радянських столиць. Справжніми героями слід вважати науковців, таких як Данило Щербаківський, які намагалися протистояти дійсно «безбожному пограбуванню» історичного минулого України. Саме завдяки йому ми знаємо, що з України було вилучено справжні скарби, такі як аграф (прикраса що тримає султан) та хрест Б. Хмельницького. Сьогодні є свідчення про те, що безцінні артефакти нашої історії (навіть гетьманські булави) знаходяться в музеях і сховищах Росії – спадкоємиці СРСР. Цивілізовані країни, відмовившись від колоній, починають повертати їм скарби, що були награвовані під час колоніального володарювання. Мабуть, слід звернути увагу на цей міжнародний досвід і Росії.

Така зустріч із дослідником Акімом Галімовим молоде покоління гімназистів спонукає до всебічного знайомства і критичного осмислення подій історичного минулого. А висновок один: саме від мудрого, наполегливого, не директивного керівництва вчителя залежить майбутня свідомо позиція учня щодо історичного минулого, сьогодення і майбутнього України.

Досліджуємо, вивчаємо, змагаємось...

Перемоги учнів гімназії у міжнародних конкурсах – це свідчення високого інтелектуального рівня. Не стала винятком участь гімназистів у міжнародному конкурсі наукових та інженерних досягнень школярів

«Intel-Техно», який проходить під егідою Національної академії наук України та НТУУ «КПІ». Учасники конкурсу змагаються у різних категоріях, зокрема: біологія, хімія, математика, фізика тощо. Свої наукові роботи представили з математики Козак Артем – «Дослідження властивостей криволінійних двокутників та характерних для них кіл» (керівник – Єфімова Т.Л.), Корольова Людмила – «Спі-

ральне перетворення правильних багатокутників» (керівник – Данилова Н.В.), Кучін Владислав – «Лінійні діафантові рівняння із двома змінними» (керівник – Єрмакова І.Д.), Шенгерей Ангеліна – «Поліноміальні рівняння, коефіцієнти яких утворюють арифметичну або геометричну прогресію» (керівник – Єфімова Т.Л.). Учасники конкурсу мали змогу спілкуватися як з юними науковцями з України, так і з всесвітньо відомими дипломованими науковцями. Наші гімназисти стали призерами та дипломантами Міжнародного конкурсу «Intel-Техно».

Вивів своє наукове дослідження на міжнародний рівень і Денис Герасименко, учень 10-Б класу. Його робота з географії «Дослідження проблем раціонального використання й охорони водних ресурсів річки Дніпро» (науковий керівник – Шиліна Н.В.) на міському етапі МАН стала найкращою. Презентація відбулася у готелі Inter Continental Kyiv за підтримки голови Держводагентства Ірини Овчаренко та

Представництва ПРООН в Україні. Організатори «круглого столу» були вражені перспективними розробками учнівської спільноти щодо покращення екологічного стану водних ресурсів.

Важливого значення у наш час набирає проблема екологічного виховання населення, а особливо – підростаючого покоління. У гімназії сформовано екологічну групу, яка працює над проектом краєзнавчо-екологічної стежки «Вигурівщина».

Стежка знаходиться в Деснянському районі міста Києва в межах урочищ Ситняки та Моложі в долині старих русел річок Гнилуша та Радосинь. Відмежована Чорторієм від островів Муромець та Лопухувате і становить єдину систему, що входить у Дніпровський екологічний коридор. Перші відомості про територію, де пролягає стежка, датовані 1027 роком.

Робота зі створенню краєзнавчо-екологічної стежки була розглянута на Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт МАН України та дістала високу оцінку авторитетного журі. Про свої наукові досягнення Уляна Алексеєва каже: *«А ще мені пощастило взяти участь у першому київському конкурсі молодих дослідників «Стратегія». В номінації «Зелене місто» серед 33 проектів обрали п'ять найкращих, серед яких був і мій. Краєзнавчо-екологічна стежка «Вигурівщина» внесена до туристичних довідників міста Києва».*

Учні гімназії – активні учасники цікавих екологічних конкурсів. Але є серед них один, який виховує не тільки дбайливе ставлення до навколишнього середовища, а й розвиває почуття краси, грацію, вміння

показати свої найкращі риси, і називається він – «Екологічна мода», а тема конкурсу: «Свій голос віддаю на захист довкілля».

Про неабиякий талант учасниць цього весняного дійства свідчать колекції оригінальних суконь, зачісок та візажу. Свої-

ми костюмами, зробленими із вторинної сировини, дівчата агітують за збереження первоцвітів, закликають до вирішення проблеми переробки сміття, нагадують про глобальні екологічні негаразди. А ще гімназисти підняли питання поліетилену, це ще одна невирішена екологічна проблема.

Героями конкурсу були ельфи – покровителі лісів, тому у виступах учениць звучала проблема, яка стосується вирубки лісів, знищення рідкісних тварин і рослин. Учителька екології Н.В. Большакова, організатор екологічного конкурсу, наголосила на тому, що екологічна освіта і виховання набувають національного характеру і знання актуальні тільки тоді, коли їх переносять у повсякденне життя. Вишуканість і оригінальність убрань вразила всіх присутніх.

Про рідну солов'їну мову сказано і написано безліч художніх творів, наукових досліджень, укладено словники, довідники, вона стала єдиною державною мовою України. Але є ще чимало перепон на шляху до її функціонування в усіх сферах людської діяльності. Тому завдання кожного педагога не тільки на уроках, а і поза навчальним процесом залучати учнів до якнайглибшого вивчення української мови. Такими заходами для школярів гімназії є мовні конкурси, зустрічі з відомими письменниками, вікторини, семінари, конференції, диспути. Особливого значення у гімназії набуває свято День української писемності та мови. Цього року школярі, як і в попередні роки, мали змогу стати учасниками онлайн-уроку, який проводив доцент кафедри методики мов і літератур Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка Олександр Авраменко. Своїми відгуками про цей урок поділилися учні 5-Б класу.

Уперше в житті я був присутній на відеоуроці. Здивували форми роботи, запропоновані нам: назвати частини тіла, перекласти прикметники українською, відредагувати словосполучення. І, виявилось, це не так просто! Особисто для мене, урок був дуже корисним, я дізнався багато нового.

Новак Артем

Найбільше вразив диктант. Я відчувала гордість, що брала участь у ньому, адже одночасно цей диктант писала вся Україна! У цей день варто замислитись над тим, що ми, українці, живемо на рідній землі, і плекати рідну мову – наш святий обов'язок.

Коваленко Анна

Не все вдалося. Відчув труднощі в перекладі з російської на українську мову. А цей урок дав поштовх. Буду старатися з усіх сил, щоб стати гідним українцем. Адже бути грамотним – це престижно!

Береговий Дмитрій

Відеоматеріал учитель детально коментував цікавою інформацією. Найбільш пізнавальний був такий вид роботи, як правильний наголос слів. Я всім рекомендую брати участь у таких уроках!

Лебединець Марина

На уроці української мови ми переглядали онлайн-урок з культури мовлення. Проводив його мовознавець Олександр Авраменко, який у доступній формі пояснював особливості вживання окремих словосполучень. Урок був корисним та пізнавальним.

Заїка Віктор

Цього дня відбулася акція, що мала на меті об'єднати усіх небайдужих до українського слова. Ми також долучились до неї під час онлайн-уроку. Плекаймо мову! Дбаймо про правильність свого мовлення!

Чіхірев Олександр

А ще ми брали участь у диктанті, що в цей день транслюють по радіо та телебаченню. Усі охочі могли його написати, щоб перевірити свою грамотність. І наш клас скористався цією можливістю! Сподіваємось на гарні результати!

Сівковська Марина

Розвиток демократії в нашій державі сприяє вивченню тих сторінок історії України, які є маловідомими або ж взагалі не вивчалися в силу панування комуністичної ідеології і заборони доступу до історичної правди. Тема наукового дослідження Таїсії Мельниченко «Українські Установчі Збори – не реалізована можливість демократичного розвитку» стала актуальною у час національного прозріння. Метою роботи є удосконалення практики реалізації ідеї установчої влади в умовах вивольних змагань 1917–1921р.р. в Україні. Таїсія зуміла показати суспільне розуміння необхідності здійснення установчої влади як засобу політичного самовизначення. Основний висновок, який зробила учениця, є актуальним і в наш час: «Найголовніший урок минулого має полягати у тому, що суспільство і його інтелектуальні та духовні провідники мають використовувати потенціал демократичних інститутів не тоді, коли внутрішні конфлікти загострюються, наближаються до стану громадянської війни, а тоді, коли є реальні шанси навести мости національної злагоди через шпарини, які тільки позначилися». Таїсія Мельниченко нагороджена дипломом учасниці Всеукраїнської науково-практичної конференції «Україна очима молодих».

Педагогічний портрет вчителя

Сучасній школі необхідні педагоги-новатори, які по-сучасному мислять, здатні взяти на себе відповідальність за виховання активної, знаючої, патріотичної особистості. Місія педагога – не тільки навчити, а й підготувати учня успішно пройти адаптацію у суспільстві.

Литвинюк Людмила Олександрівна

вчителька української мови та літератури вищої категорії, кандидат філологічних наук, педагогічне звання – вчитель-методист. У гімназії працює з 2004 року.

Вчителька має 11 одноосібних публікацій у вітчизняних та зарубіжних виданнях. Серед них: «Інтерпретація художньої рецепції образу Івана Мазепи в поемі Івана Перепеляка «Остання любов гетьмана», «Образ України у творчому доробку Івана Перепеляка», «Технологія критичного мислення на уроках української мови та літератури», методичний poradnik «Засідання клубу шанувальників рідної мови: «У рідній мові – дивина, у ріднім слові – таїна» тощо.

Стиль роботи Людмили Олександрівни – це стиль творчої людини, відповідального, компетентного у своїй діяльності педагога. Учителька багато працює над удосконаленням професійної майстерності. Свої напрацювання представила під час проведення у м. Києві міжнародних науково-практичних конференцій: «Сучасні тенденції розвитку мов», «Проблеми граматики і лексикології української мови», «Лінгвокогнітивні та соціокультурні аспекти комунікації», «Різноморідність культурного

простору: історія і перспективи», на всеукраїнських наукових форумах: «Література й історія» (Запоріжжя); «Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки» (Київ); «Літературний процес: територія Гутенберга чи віртуальна реальність?» (Київ); «Функціонування літератури в культурному контексті епохи. XII Шрейдерівські читання» (Дніпро).

Педагогічне кредо вчительки: «Учитель не той, хто вчить, а той, у кого вчать», тому лейтмотивом педагогічної діяльності є слова: «Люби дітей і вчи їх любити світ!».

Свою діяльність Л.О. Литвинюк спрямовує на те, щоб виховати гуманних, освічених патріотів, які на належному рівні вмітимуть практично користуватися мовою в найрізноманітніших життєвих ситуаціях. Проблема, над якою працює педагог, звучить так: «Технологія розвитку критичного мислення на уроках української мови та літератури».

Аргументований вибір проблеми та цілеспрямована робота дає можливість забезпечити організацію навчально-виховного процесу

на уроках мови та літератури. У своїй педагогічній діяльності вчителька прагне, щоб учні не просто запам'ятовували навчальний матеріал, а запитували, досліджували, творили, вирішували, ін-

терпретували та дебатовали. Здатність до співпраці – найважливіша умова критичного мислення. Доречними є слова китайського філософа Конфуція: «Те, що я чую, я забуваю. Те, що я бачу, я пам'ятаю. Те, що я роблю, я розумію». Тому кредом інтерактивного навчання є вміння вчителя навчити учнів не тільки бачити й чути, пам'ятати, але й обговорювати, розуміти, використовувати набуті знання і навички у повсякденному житті.

Для педагога навчити дітей мислити критично – означає вміло поставити запитання, спрямувати їх увагу в правильне русло, навчити самостійно робити висновки та знаходити рішення. І учні з цікавістю

виконують ті види навчальної діяльності, які дають їм матеріал для роздумів, можливість виявити ініціативу та самостійність, потребують розумового напруження, винахідливості та творчості.

У межах уроків мови та літератури є багато можливостей не просто надати школярам можливість освоїти нові горизонти предмета, а й вступити з отриманою інформацією в безпосередній контакт, вільно демонструвати свої ідеї та оперувати отриманими знаннями в подальшому житті. Бути переконливими та впевненими в дискусії на будь-яку тему, мати власну оцінку на ту чи іншу подію, підкріплену реальними аргументами, формувати не лише читацьку активність, а й світоглядні переконання.

Сучасна методика нагромадила багатий арсенал прийомів інтерактивного навчання на уроках мови та літератури від найпростіших до складних. Для вчителя, який вболіває за кожного учня, використання інтерактивних технологій не самоціль, а засіб створення атмосфери доброзичливості й порозуміння, зняття з душі дитини почуття страху, спосіб зробити її розкутою, нав'язати впевненість у своїх силах, налаштувати на успіх, виявити здібність до творчості. У своїй практиці вчителька використовує такі форми і методи роботи: «Карусель», «Синтез думок», «Спільний проект», «Пошук інформації», «Коло ідей», «Навчаючи – учись», «Аналіз ситуації», «Вирішення проблем», «Дерево рішень». Людмила Олександрівна зізнається: «Зацікавити сучасних дітей вивченням української літератури можна по-різному. Я для себе відкрила кластери, за допомогою яких можу подати на уроці великий обсяг інформації в структурованому і систематизованому вигляді, виявити

ключові слова теми. Таким чином підвищується мотивація, адже самі ідеї дітьми сприймаються легше. Це дає змогу не забігати наперед, не вгадувати результати, а бути присутніми при народженні граматичного правила і самим творити його».

Дуже цікавими, корисними, творчими є ментальні карти, які створюють учні під час вивчення прозових та ліричних творів. Школярі мають змогу самостійно здобувати знання, що є вкрай необхідним для подальшої самореалізації особистості. Так, ментальні карти під час вивчення повісті «Захар Беркут» педагог використовує на різних етапах роботи: для кращого засвоєння окремих розділів і повісті в цілому, для складання характеристики персонажа чи під час підготовки до написання твору за історичною повістю. Вважає, що створення учнями мультимедійних презентацій є своєрідним кластером, оскільки задана тема розбивається на слайди, які, у свою чергу, мають ширше інформаційне наповнення.

Уроки української мови та літератури для вчителя є благодатним ґрунтом у процесі розвитку критичного мислення школярів. Адже зміст навчального матеріалу в поєднанні з методами, формами та прийомами його опрацювання – це той фундамент, який стимулює учнів до пізнавальної активності, усвідомлення важливості здобутих знань, застосування мисленневих операцій у повсякденному житті, до пошуку нестандартних підходів щодо вирішення проблемної ситуації, до аналізу й оцінювання результатів власної роботи, до розвитку здібностей та творчого потенціалу, а значить – до формування всебічно розвиненої, духовно багатой, соціально адаптованої особистості.

Уроки Литвинюк Л.О. – це творча співпраця педагога і школярів, яка пробуджує в учнів бажання мислити і творити, досліджувати й аналізувати, самовдосконалюватись і досягати успіху. Одна із форм роботи – створення індивідуальних освітніх маршрутів на уроках літератури, які забезпечують позитивну мотивацію набутих знань, сприяє розвитку творчої особистості учня. Наполегливо впроваджує у навчальний процес технологію «зустрічних зусиль», яка побудована на принципі навчального співробітництва. Стиль взаємовідносин, який складається в процесі навчання, демократичний: не забороняти, а направляти; не обмежувати, а надавати свободу вибору. Щедро ділиться досвідом на районних та міських семінарах, зокрема у 2018 році брала активну участь у семінарі «Лінгводидактика в загальноосвітній школі України: інтеграція науки і практики», який проходив в Інституті філології Національного університету імені Т.Г. Шевченка.

Шиліна Наталія Володимирівна

вчителька географії вищої категорії,
кандидат педагогічних наук,
педагогічне звання – вчитель-методист.
У гімназії працює з 2015 року.

Має 15 наукових публікацій в часописах «Рідна школа», «Географія та основи економіки в школі», «Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць. Інститут педагогіки АПН України», «Шкільна географічна освіта: проблема та перспективи: зб. наук. праць», «Інформаційний збірник. Для директора школи та завідуючого дитячим садком» та інших. Переможець I етапу, лауреат II етапу Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2019» у номінації географія.

Методична тема, над якою працює вчителька: «Реалізація інтегрованих змістових ліній на уроках географії в умовах компетентнісно-зорієнтованого навчання».

Робота вчителя спрямована на створення такого освітнього середовища на уроках географії, що сприятиме самореалізації кожного учня. Змістові лінії співвідносяться з ключовими компетентностями, опанування яких забезпечує формування ціннісних і світоглядних орієнтацій учня, що визначають його поведінку в життєвих ситуаціях.

Досягнення цієї мети неможливе без використання міжпредметних зв'язків на уроках географії та проведення інтегрованих уроків за матеріалами декількох навчальних предметів (економіки і географії, або громадянської освіти і географії). Інтегровані уроки покликані надати можливість вчителю реалізувати компетентнісний потенціал предмета, а учневі досягнути високого рівня ключових і предметних компетентностей. Інтегровані уроки допомагають реалізувати творчі можливості двох педагогів, розвивають потенціал учнів, сприяють розвитку творчості, формуванню власних поглядів на проблеми, які слід розв'язати; спонукають до активного пізнання навколишньої дійсності, до осмислення причинно-наслідкових зв'язків, до розвитку логіки, мислення, комунікативних здібностей.

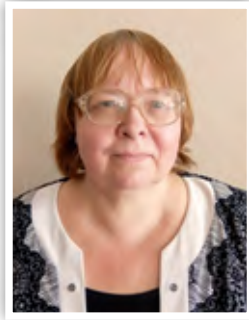
Ефективність інтегрованого уроку підвищується за умови використання сучасних новітніх технологій (інтерактивного навчання, проектної, навчально-ігрової діяльності) і засобів навчання. Форма

інтегрованого уроку створює атмосферу співробітництва і успіху, вимагає коректного ставлення до всіх учасників, має високий емоційний потенціал, тому вчитель використовує методи проблемного навчання, продумане поєднання індивідуальних і групових форм роботи, обов'язкове врахування вікових психологічних особливостей учнів. Педагог надає перевагу активним формам роботи – діловим іграм, анімуванню ситуації, створенню проблемних ситуацій, дискусіям, груповій роботі з експертним висновком, голосуванню тощо. Для успішного використання сучасних засобів навчання та ІТ-технологій вчитель та учень мають говорити «однією мовою». Н.В. Шиліна створює групи учнів у засобах мобільного спілкування або соціальних мережах для обговорення завдань, корегування його виконання, під-

готовці до ДПА, ЗНО, використовує методику «перевернутого класу», stem-освіти. Отже, реалізація інтегрованих змістових ліній в умовах компетентнісно-зорієнтованого навчання на уроках географії досягається педагогом через актуалізацію відповідних знанневих, діяльнісних і офіційно-ціннісних компонентів, творчу роботу у міжпредметній та внутрішньо предметній інтеграції, позакласну роботу і роботу у Малій академії наук, участь у загальнонаціональних учнівських конкурсах. Учні кожного року отримують призові місця на другому (міському) етапі олімпіади з географії та конкурсі науково-дослідницьких робіт Малої академії наук. У 2018 році учениця 11 класу Коноваленко Євгенія стала гранд-фіналістом Всеукраїнського конкурсу робіт талановитої молоді у сфері грошей, фінансів та банківської справи, який проводив ДВНЗ «КЕУ ім. Вадима Гетьмана». Учні брали участь у наукових конференціях «Світові транснаціональні корпорації» (організатор – відділення економіки Київської МАН, 2017), «Маркетингова освіта – шлях до успіху», (організатор – КНЕУ ім. В. Гетьмана, 2018), «круглому столі» до Всесвітнього дня води (організатор – Держводагентство України за підтримки Представництва ПРООН, 2017). Вчителька надає перевагу інтерактивним формам роботи, які здатні зацікавити учнів, стимулювати і мотивувати навчальний процес. Виховує дбайливе ставлення учнів до природи, формує науковий світогляд, спонукає до діалогу, розвиває уміння слухати і чути думки один одного, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, застосовувати набуті знання та вміння на практиці і безпосередньо в реальному житті.

Єфімова Тетяна Леонідівна

вчителька математики вищої категорії,
кандидат фізико-математичних наук,
наукове звання – старший науковий співробітник,
педагогічне звання – вчитель-методист.
У гімназії працює з 2010 року.

Має більше ніж 50 наукових публікацій, серед них одна монографія та 40 статей, опублікованих в журналах: «Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Серія: Фізико-математичні науки», «Прикладні проблеми механіки і математики», «Математичні методи та фізико-механічні поля», «Прикладна механіка», в міжнародних журналах «Journal of Mechanics of Materials and structures», «International applied mechanics», «Доповіді Національної академії наук України» та інших.

Методична тема, над якою працює вчителька: «Інтенсифікація навчання та індивідуалізація роботи з обдарованими учнями».

Тетяна Леонідівна вважає, що створюючи класи з поглибленим вивченням математики, а також профільні математичні класи, до яких часто потрапляють діти з різних класів, навіть з різних освітніх закладів, виникає необхідність у інтенсифікації навчання. Для цього педагогом створено відповідну методику й підібрано комплексні вправи, які активізують матеріал різних розділів математики, що дозволяє підтримувати набуті учнями в різні роки знання на високому рівні. Розробила дієву систему заліків, розрахункових та лабораторних робіт, а також методику використання дослідницьких учнівських робіт з математики на заключних уроках по темах та для профорієнтації.

Залучає талановитих учнів до предметних олімпіад, конкурсів «Математична мозаїка», який проводить відділення математики Київської малої акаде-

мії наук для молодших школярів, міжнародних наукових конференцій, наукових заходів, конкурсу «Кенгуру».

Наукова робота з обдарованими дітьми ведеться у багатьох напрямках: це і вивчення властивостей нових математичних об'єктів (геометричних фігур та тіл, нових узагальнених функцій тощо) і математичне моделювання у матеріалознавстві, механіці, екології. Дослідницька робота, яку здійснює Єфімова Т.Л., передбачає вивчення нових розділів математики, використання програмування для отримання результатів, застосування графічних засобів для обробки та унаочнення результатів досліджень, у деяких випадках застосування інженерії, що фактично є сучасною STEM-освітою.

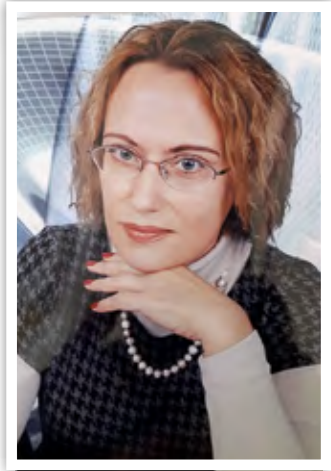
Учні щороку отримують призові місця у другому (міському), а у 2013 році стали призерами третього етапу Всеукраїнського конкурсу науково-дослідницьких робіт Малої академії наук.

З 2012 року учні беруть участь у національному етапі міжнародного конкурсу Intel ISEF – конкурсі «Intel-техно Україна» (у 2018 «Politeco Україна»), який проводить НТУУ «КПІ» ім. Сікорського, де за ці роки учнями гімназії отримано три других (В. Галицький, А. Шенгерей, Д. Басюк), два третіх та декілька четвертих призових місць. Тези доповідей учнів опубліковано у матеріалах конкурсу. Вимога доповідати англійською мовою стимулює школярів до вивчення іноземної мови та спонукає до читання профільної літератури англійською мовою.

У 2018 р. учень дев'ятого класу Ісмаїлов Денис узяв участь у XVI міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Шевченківська весна 2018», яку проводить Національний університет імені Тараса Шевченка, з доповіддю «Некласичні правильні ідеальні многокутники», тези якої опубліковано в матеріалах конференції.

Школярі виступають у наукових заходах під егідою Малої академії наук. У травні 2018 року Басюк Дар'я та Ісмаїлов Денис взяли участь у XII Всеукраїнському фестивалі науки, присвяченому 100-річчю Національної академії наук України за присутності посла Франції. У вересні 2018 року Басюк Дар'я та Рудик Андрій представили свої роботи на ярмарку ідей Kyiv Mini Maker faire. 20–22 жовтня 2018 року учень сьомого класу А. Рудик виступив на Форумі української наукової діаспори у Будинку вчених.

Єфімова Т.Л. вміє знаходити контакт з учнями та педагогами. Навчає школярів умінню переконувати та відстоювати свою думку. Значну увагу надає інформатизації процесу викладання математики, розвиває вміння висловлювати обґрунтовані математичні судження, вчить діяти за даним алгоритмом, а також самостійно конструювати нові алгоритми.

Усата Алла Борисівна

вчителька історії та правознавства вищої категорії, педагогічне звання – вчитель-методист, нагороджена відзнакою Президента України з нагоди 25-ої річниці проголошення незалежності України.
У гімназії працює з 2001 року.

Має публікації статей та розробок навчальних матеріалів у фахових журналах з методики викладання суспільних дисциплін, є співавтором Збірника матеріалів з правового виховання, який рекомендований Міністерством освіти і науки України до використання в освітній діяльності закладів загальної середньої освіти.

Методична тема, над якою працює вчителька: «Створення умов самореалізації особистості учня на уроках суспільствознавчих дисциплін».

Самореалізація учнів під час вивчення предметів суспільно-гуманітарного циклу в системі шкільної освіти ґрунтується на сучасних концепціях навчання. Для ефективної співпраці тандему «учень-вчитель» вчителем зроблено акцент на особистісно-орієнтоване навчання, в центрі якого перебуває не фактичне (змістове) наповнення теми уроку, а можливість учнів використати свій індивідуальний потенціал, що в свою чергу дозволить йому набути знань, умінь, навичок з предмета. Такий вид навчання передбачає рівноправні позиції вчителя та учнів: учитель не стільки навчає і виховує, скільки актуалізує, стимулює учня, створює умови для самореалізації, особистісного зростання у різних видах діяльності. За особистісно орієнтованого навчання об'єктом формування є власний досвід учня як результат усвідомлення змісту навчання. Засобами навчання є активна творча діяльність, у якій учень не стільки засвоює знання, формує і розвиває компетентності, скільки створює для себе систему знань, набуває нового суспільно значущого досвіду, займається саморозвитком.

Вчителька залучає талановитих учнів гімназії до предметних олімпіад, пілотного проекту-конкурсу з правової освіти «Омбудсмен», інтелектуального конкурсу «Ерудити правознавства», турніру з правознавства для старшокласників «Майбутня професія – юрист» в рамках реалізації Всеукраїнського правопросвітницького проекту «Я маю пра-

во», наукових заходів, конференцій у співпраці з закладами вищої освіти. Наукова робота з обдарованими дітьми ведеться у таких напрямках: вивчення статей законодавства України і моделювання різних правових ситуацій з життя громадян із використанням досвіду і знань, отриманих із суміжних дисциплін: історії, соціології, релігієзнавства, філософії. Результативність наукової роботи обдарованих учнів гімназії реалізується під час постійної пошукової роботи у відділеннях філософії та суспільствознавства Київської малої академії наук. Школярі кожного року отримують призові місця на другому (міському) етапі Всеукраїнського конкурсу науково-дослідницьких робіт Малої академії наук.

З 2015 року гімназисти беруть участь в пілотному проєкті з правової освіти «Омбудсмен». За час існування конкурсу учні 10–11 класів вибороли шість перших місць, одне третє місце. Конкурсна робота учнів 11-Б класу (2017 р.) була представлена на зустрічі з Головою правління громадського об'єднання «За демократію через право», віце-президентом Світового конгресу українських юристів, експертом Європейської комісії за демократію через право (Венеційська комісія) М.І. Ставнійчук в рамках підведення підсумків конкурсу «Омбудсмен». Випускники гімназії в своїх творчих проєктах з правової освіти розкривають проблеми, присвячені соборності України, громадянським і політичним правам і свободам людини.

В 2018–2019 навчальному році учні 10-Б класу представили на конкурс «Омбудсмен» відеопроєкт на тему: «Права та обов'язки – крила нашої свідомості», який став переможцем у номінації «Україна – права і незалежна держава». Творча група учнів 10-В класу на цей конкурс подала проєкт на тему: «Громадянський вимір української ідентичності», який також отримав перше місце у номінації «Суспільні відносини». Участь гімназистів у проєкті «Омбудсмен» надає можливість не тільки опрацювати сучасну законодавчу базу України, а й висловити власне ба-

чення майбутнього Батьківщини і своєю активною громадянською позицією сприяти демократичним перетворенням українського суспільства.

З 2015 року старшокласники гімназії є активними учасниками інтелектуальних змагань з правознавства, що проводяться спільно з закладами вищої освіти та Головним територіальним управлінням юстиції в місті Києві. Так команда 10-Б класу у складі Ходзінської Анни (капітан), Катеринчука Максима, Ключки Андрія, Проскуріної Христини, Шенгерей Ангеліни вперше виборола перемогу на турнірі «Ерудити правознавства», що провів Юридичний інститут Київського міжнародного університету.

Формування правової культури та правової свідомості, підвищення рівня знань учнів щодо гарантованих їм Конституцією та законами України прав – це завдання

загальнонаціонального правопросвітницького проекту «Я маю право». З метою реалізації проекту та участі у Всеукраїнському тижні права в 2017–2018 навчальному році команда учнів 10 класів «Феміда» у

складі Сівковської Катерини (капітан), Амарбеева Артема, Гузенко Галини, Кучеренко Дарини, Наїмі Арсалана, Сухоноса Даніїла, Титаренко Ірини, Ярошенка Артема взяла участь у міському турнірі з правознавства «Майбутня професія – юрист». Команда «Феміда» виборола перше місце, вигравши судові засідання в якості адвокатів у справі. Фінальна гра відбувалася на базі Деснянського районного в місті Києві суду.

Залучення учасників освітнього процесу до правовиховної роботи – це тривалий і кропіткий процес, який створює і забезпечує необхідні умови для розвитку й удосконалення громадянської і правової компетентностей, а саме, правомірної поведінки в суспільстві, правосвідомості, правової обізнаності, правової культури.

Свідома молодь – запорука правового простору майбутньої України!

Співпраця вчителя і учнів, партнерство на уроці, спільний процес пізнання і відкриттів, постійне створення ситуації успіху – ось дієві складові самореалізації особистості в освітньому середовищі.

Посвята в гімназисти

Щороку у вересні велика гімназійна родина поповнюється новими членами – п'ятикласниками. Посвята в гімназисти – це завжди хвилююче свято для батьків та учнів, яке надовго залишиться в пам'яті не тільки урочистостями, а й яскравими виступами

старшокласників. Символічним став подарунок від лідерів гімназії – дерево знань. П'ятикласники дають обітницю бути вірними традиціям навчального закладу та українського народу, набувати знання з навчальних предметів, сумлінно опановувати здобутки науки і культури, пронести через усе життя святую любов до рідної землі. Щасливої дороги у гімназійній родині бажають дітям класні керівники: *«Наші любі п'ятикласники! Пам'ятайте, що навчання – це праця, яка приносить радість та задоволення, бо розкриває перед вами світ знань. А знання – це найцікавіше, що набуває в житті людина. Виховуйте у собі наполегливість, любов до праці. Будьте справжніми патріотами гімназії, примножуйте її традиції. Віримо, що попереду у вас багато нових звершень, перемог. Тож давайте разом мандрувати у світ добра, злагоди та миру!»*

Школярів та батьків привітав з посвятою у гімназисти народний артист України Олександр Василенко.

Поетичний дарунок душі

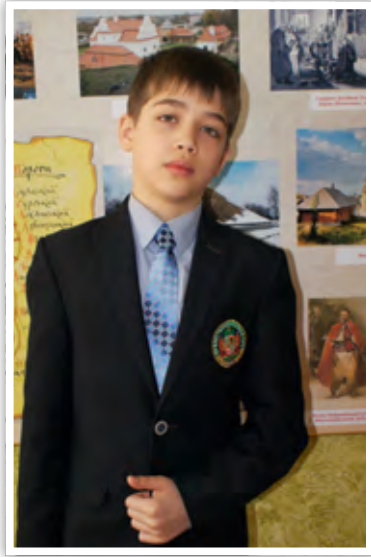
Учні гімназії розкривають свої здібності не тільки на уроках, але й у поетичних та пісенних конкурсах, екологічних акціях, культурологічних молодіжних студіях. Так, участь наших учнів у двох поетичних конкурсах «Поетична весна» і «Березневі містерії» ще раз доводить, що сучасна молода генерація обдарована та перспективна. Хлопці й дівчата спроможні на твори високого ґатунку. Слухачі та учасники мали змогу почути з вуст дітей багато прекрасних поетичних рядків, бо лише щиро написана від душі поезія може стати відповіддю на найгостріші духовні запити сучасної людини. Пропонуємо вірші Кириченко Анастасії, Сірак Яни і Сірак Юлії, Данила Негоди – переможців та призерів конкурсів.

Кириченко Анастасія

* * *

Моя країна – відблиск у росі,
 Земля квітуча, полум'я калини,
 Світанок в полі, радість на душі...
 У серці б'ється кожної хвилини!
 Твої люблю я тихі вечори,
 За обрій сяде сонце променисте.
 Заmrіяна у зоряній порі,
 Ловлю, мов сон, твоє повітря чисте.
 Твій світлий спокій бережуть гаї,
 А колискову вітер шепче ніжно.
 Вертаються в ніздекко солов'ї,
 Шуман несуть на крилах білосніжний.
 Ти знов вберешся у вишневий цвіт,
 Знов залунає клекіт журавлиний.
 Довкола є широкий дивний світ,
 Моя ж душа в твої обійми лине.
 Схилю до тебе стамлене чоло –
 Мене зірють мрії кольорові.
 В твоїх долонях мамине тепло
 І ключ від щасття й вічної любові.

Негода Данило

* * *

Воїнам АТО
Краще не чути ірім канонад,
Ворожих снарядів град!
А тихо сидіти в кімнаті,
Спокійно ходити по хаті.

Але де оборона –
України охорона?
Хто захищає кордони?
Хто носить військові шеврони?

Хто вилитий зі сталі, а не з глини?
Це Ви – захисники України!

* * *

Без верби і калини нема України,
І без співанок пташини погожої днини.
Без пшениці і волошок у безмежнім полі
І немає України без щастя і долі.

Без сонілки, що лунає весело й манливо,
Без тополі та берези, що стоять мрійливо,
Без кування зозуленьки та гнізда лелеки,
Без вишневого садочка, мальви та смереки.

Без хрещатого барвінку, що струмочком в'ється,
Та без мови, від якої серце стрепенеться,
Без пахучих чорнобривців в селі біля хати,
Без смачного короваю, який спекла мати.

Без історії та слави рідного народу,
Що боровся відчайдушно за свою свободу.
Пож дай, Боже, Україні щасливої долі,
Зберегти величний спадок в єдності та волі!

Сірак Юлія

* * *

України моя – це безкраї поля,
Це блакитного неба безмежність,
Україна моя – це стражденна земля,
Це твоя і моя незалежність.

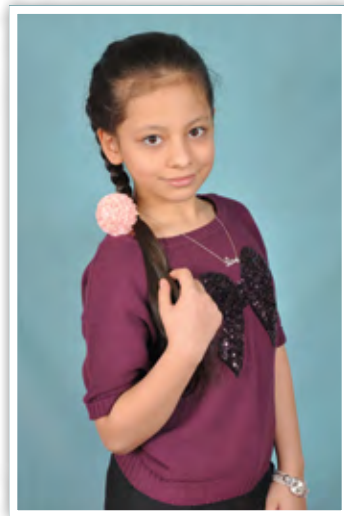
Україна моя – це матусин рушник,
Що на долю вона вишивала,
Щоб з'явився на ньому чудовий квітник,
Ненька безліч ночей недоспала.

Україна моя – це вишневі сади,
Це у лузі червона калина.
Україна моя – це верба край води,
Це сільська, мальовнича хатина.

Україна моя – це вечірня зоря,
Це кубання зозулі у лісі,
Україна моя – це і спів солов'я,
Це гніздечко лелеки на стірісі.

Україна моя – це краса і добро,
Це у вишитих люди сорочках,
Україна моя – це могутній Дніпро,
Це вродливі дівчатка в віночках.

Україна моя – це батьківський поріг,
Це хрещатий барвінок, що в'ється.
Україна моя – це святий оберіг,
Що любов'ю у серці озветься.

Сірак Яна

Конкурс «Мій родовід»

Кожного року збільшується кількість учнів, які бажають брати участь у конкурсі «Мій родовід». Конкурс проводиться на виконання наказу Міністерства освіти і науки «Про затвердження концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах». Саме серед учнів 5–6 класів активізація творчого потенціалу школярів, виховання любові до свого народу, популяризація родинних цінностей, виховання патріотизму сприяють до активних пошуків школярів, заглиблення в історію свого родоводу, вивчення сімейних звичаїв і традицій, пісенного надбання. Цьогоріч конкурс «Мій

родовід» проводився в таких номінаціях: «Родинне дерево моєї сім'ї», «Традиції моєї родини», «Герої моєї родини», «Народні пісні моєї родини». Переможцями I (гімназійного) етапу було визначено 43 роботи учнів, у II (районному) етапі переможцями стали 9 школярів, одна робота посіла II місце.

Журі розглянуло багато цікавих і оригінальних творчих досліджень, в яких звучить гордість за своїх батьків, повнота висвітлення родинних традицій і цінностей, майстерно підібраний ілюстративний матеріал. Наводимо приклад конкурсної роботи учениці 6-Г класу Король Олександри «Мій тато – Герой!».

Моя родина складається з чотирьох осіб. Я, мій маленький братик, мама, тато. Всі дуже активні, але герой у нас один. Герой – це мій татусь. Мій тато непомітний у повсякденному житті, він рано йде на роботу і пізно повертається додому. У вихідні він любить подивитись телевізор, почитати книгу або просто поспати. Усе змінилось у лютому 2015 року, коли в двері постукала листоноша. Татові принесли повістку... Я пам'ятаю розгублені очі і смуток на обличчі мами, а тато, навпаки, був незворушним. Він все знав, знав що йде війна, знав, що буде робити далі... А далі, військкомат, комісія, тренувальні збори і татусь пішов захищати Україну. Дуже важкий видався рік. Звичайно, мені багато чого не розповідали, тато не завжди брав слухавку, а іноді тижнями не було новин від нього. Через активні бої та постійну участь його бригади в обороні, тато отримав контузію та почав гнити з середини. Був госпіталізований. А після одужання, через півтора місяці, знову повернувся на фронт. Тато відслужив весь термін та повернувся додому, де почалась реабілітація,

пошук роботи та пристосування до повсякденного життя. Він почав робити зарядку, плавати та бігати. Татусь з дитинства займався плаванням, і саме плавання на нього позитивно впливало. Після занять він завжди посміхався. Минулого року по телевізору ми всі разом дивились новини, по телебаченню показали українську збірну, яка брала участь у «Іграх нескорених».

«Ігри нескорених» (Invictus Games) – це міжнародні змагання військовослужбовців та ветеранів, які отримали поранення або захворювання в ході виконання службових обов'язків. Їх започаткував британський принц Гаррі у 2014 році. У 2018 році представлено команди з 18 країн: Афганістану, Австралії, Канади, Данії, Естонії, Франції, Грузії, Німеччини, Іраку, Італії, Йорданії, Нідерландів, Нової Зеландії, Польщі, Румунії, України, Великої Британії, США. 20–27 жовтня 2018 року проходили «Ігри нескорених» у Сіднеї. Українські плавіці вибороли шість медалей, серед яких 3 медалі дістались моєму татусеві Володимирі Королю. Це був фантастичний результат!

Татусь – патріот України. Він довів це не словом, а ділом. Він піднімав жовто-блакитний прапор три рази на змаганнях, щоб весь світ побачив, що ми, українці, – найкраща нація!

Багата українська земля на таланти, для виявлення і прояву яких проводять конкурси і фестивалі. Вони дозволяють молоді торкнутися джерел творчості визначних українських письменників. Один з таких – Всеукраїнський фестиваль-конкурс читців, присвячений дню народження Т.Г. Шевченка, проходив у місті Луцьку. Учасники конкурсу були поділені на три групи: молодшу, середню і старшу. Середня група (вік 13–15 років) була найбільш представницька. Юних декламаторів оцінювали народні і заслужені артисти України.

Читці презентували найрізноманітніші твори Т.Г. Шевченка, а також власні твори, присвячені великому поетові. Учень нашої гімназії Микола Волошин читав поезію Ліни Костенко «Кобзареві» і посів перше місце. Своїми враженнями про конкурс він поділився з журналістами: «На мою думку, діти – майбутнє нашої держави. І якщо заходи такого рівня будуть проводитись постійно, то дружба і взаємодопомога об'єднають Україну скоріше, ніж це зроблять політики».

Дякую тобі, моя гімназіє!

За тридцять років існування навчальний заклад закінчило 2478 учнів, з них нагороджено золотими і срібними медалями – 252 учні. Всі вони

теплим, світлим словом згадують свою альма-матір. Неділько Марія, випускниця 2013 року пише: «Привіт тобі, любя гімназіє, від студентки-першкурсниці, твоєї випускниці 2013 року! Тепер я навчаюся у Національному університеті «Киево-Могилянська академія». Це один із найстаріших вищих навчальних закладів України, перший ВИШ Києва, історія якого ілюструє складний шлях розвитку нашої нації протягом століть. Свою історію «могилянка» починає майже чотириста років тому, від об'єднання київських братської та лаврської шкіл у Київський колегіум. Тоді, 1632 року завдяки митрополиту Петру Могилі в Києві

з'явився заклад, який повністю відповідав вимогам сучасної європейської освіти. Колегіум, захищаючи українське православ'я, протистояв натиску католицької єзуїтської освіти. Сучасна Києво-Могилянська академія – це навчальний заклад, в якому освіта високого міжнародного рівня поєднується із формуванням позиції справжнього патріота Батьківщини, активного громадянина із широким колом інтересів, гуманістичними переконаннями та свідомо-активною життєвою позицією. Обираючи навчальний заклад, мене – випускницю гімназії № 283 міста Києва, приваблює саме це, бо дух козацького гарту ВГКДО «Дніпровська Січ» відчувається і в стінах мого університету. Гімназія вчила нас бути активними, не боятися брати на себе відповідальність, не панікувати – шукати вихід із найскладніших ситуацій, не просто встигати всюди, але і отримувати від цього задоволення... Спеціальність, яку я обрала, є новою для українських навчальних закладів. Але для демократичних держав піклування про своїх громадян спеціальність «Соціальне забезпечення» є традиційною і необхідною. Високий рівень соціального забезпечення має бути притаманний сучасній правовій державі, це – найперша функція і обов'язок її перед своїми громадянами. Думаю, що вибором такої

спеціальності я маю завдячувати численним заходам, які відбувалися в нашій гімназії у роки мого навчання: зустрічі із соціальними службами, участь у тренінгах, виховні години із відповідною тематикою навчили бути небайдужою і відповідальною не тільки за себе, за свою родину, але і відчувати зв'язок своєї долі із суспільством. В колі обізнаності кваліфікованого працівника сфери соціального забезпечення має бути і знання юридичної бази та вміння співпрацювати із державними органами місцевого самоврядування. Разом із своєю родиною я вирішила одразу опанувати і спеціальність юриста, навчаючись паралельно у Національному авіаційному університеті за спеціальністю «Правознавство». Високим рівнем правової культури має позначатися сучасне покоління молоді, щоб протистояти проявам нечесності та корумпованості. Моє перше МАНівське дослідження було присвячене саме проблемі корупції, шляхам подолання корумпованості та участі громадян у цьому процесі. Вихованці Малої академії наук, як ніхто, відчують необхідність ґрунтовних досліджень важливих питань нашої історії, народознавства, соціології, висвітлення маловідомих сторінок літератури, мистецтвознавства, географії, пошуку нових відкриттів у царині точних і природничих наук. Я вдячна своїм педагогічним керівникам за те, що відкрили переді мною шлях наукового пошуку, за те, що під час наукових районних та міських конференцій я знайшла однодумців і гідних опонентів, деякі з них тепер мої однокурсники. Як же часто я згадую тебе, рідна гімназіє! Ти задаєш своїм вихованцям надзвичайний потенціал та шалений ентузіазм,

готовність до участі у всіх заходах тепер вже студентського життя. Особисто я і досі не можу відійти від творчого життя і, напевно, не проходить жодної репетиції, щоб я не сказала: «А у нас в гімназії...», «а ми...» і т.д. Чекати нагоди проявитися довго не довелося: «могиляка» підхопила мене і закрутила у вирі традицій, свят, зустрічей. Протягом вересня-жовтня відбулися День першокурсника, Бал знайомств, акція «Побач!», зустрічі з видатними українськими та іноземними громадськими діячами, науковцями, поетами. Довелося згадати і навички, отримані в ході шкільних толок. Ото вже і справді поєднання корисного і веселого, приправленого традицією та громадською користю: щороку студенти НАУКМА мують пам'ятник Григорія Савича Сковороди – на удачу! Було б непогано, якби студенти київських вузів взяли шефство над пам'ятками Києва, може, отримали б собі янгелів-охоронців серед діячів минулих епох. У розмовах із однокурсниками часто нагадую людину, що поїхала з рідного дому і тепер, щоб бути до нього ближче, прагне всім розповідати про те, що залишилося вдома. Часто вихваляю гімназійну форму, організацію уроків, технічне оснащення кабінетів, зручні дивани в коридорах... Коли однокурсники і з Києва, і з інших міст України з подивом слухають мої спогади, тоді знову переконуюсь, що мені пощастило навчатися в одному із найкращих, найуспішніших і найзатишніших закладів. Хочеться дуже подякувати усім-усім, хто працює в гімназії, за те, що вони дають дітям другу родину і навчають нас бути родиною... Ось вам і секрет успішного студентства в омріяному вищому навчальному закладі: насолоджуйтесь шкільними роками та вибирайте неоціненні дари, які вам щодня пропонує наша «альма-матір» № 283».

Олександр Божко, випускник 1997 року, висловив свої думки щодо навчання у гімназії на сторінках часопису «Дніпровська Січ».

«Д и т и н с т в о . . .
Скільки незабутніх років ми проводимо у школі! Це наш другий дім. І кожен з нас мріє, щоб у ньому було тепло і затишно, надій-

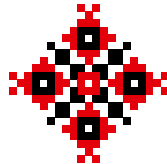
но і спокійно. Цей комфорт створюють учні, вчителі, інші працівники. У цьому навчальному закладі я колись навчався і не думав, що буде навчатися тут мій старший син Владислав. Школа чудова. Я спостерігав за тим, як за ці роки вона змінювалась, хоча в роки мого навчання вона була найкращою. Я радий, що мій син обрав саме цей заклад освіти. Школа має прекрасні кадри. Педагогічний колектив сильний, чудове викладання всіх предметів. Шановний Володимир Миколайович – прекрасний керівник, педагог і господар, який живе цією школою. Я люблю свою школу. Люблю згадувати спів дзвоника, який скликав учнів на урок до світлих просторих класних кімнат, перерви, на яких можна було пограти в м'яча, збігати до їдальні. Ох, ця їдальня! Які там смачні страви! Наш класний керівник, Людмила Борисівна, була нам другою мамою. Основне педагогічне кредо її – навчити дітей жити, бути людьми на землі. Я любив своїх учителів за чуйне й добре ставлення до нас, за справедливість, за цікаве пояснення нового матеріалу, за особисті якості – тактовність, терпіння.

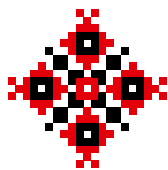
Саме в шкільні роки починаєш розуміти слово дружба. У нас був дуже дружний клас. Кажуть, що товаришів багато, а друг один, такого друга, Павла Ткаченка, я зустрів саме в школі. З ним ми і сьогодні разом. І ось мій син – учень гімназії № 283. Перші враження його дуже позитивні. Він обожнює класного керівника Юлію Олександрівну; йому подобаються нові предмети: «математика тим, що дуже цікаві задачі та приклади, історія – із цього предмета дізнається про минуле країни, подобається фізкультура – тим, що цікаво виконувати різні фізичні вправи, футбол, волейбол та баскетбол». Сучасна гімназія активізувала позаурочну навчальну і виховну діяльність, сформувала багато традицій, такі як посвята в гімназисти, козачата, захисники Вітчизни. Протягом року проходять турніри, конкурси, олімпіади, змагання, виставки, зустрічі із визначними особистостями. До цієї гімназії через декілька років ми плануємо віддати і молодшого сина Данилка. Спливатимуть роки, але завжди в нашій пам'яті залишаться добрі, справедливі, люблячі нас учителі. Вони вкладають в нас тепло своєї душі, тому я впевнено можу сказати, що в майбутньому ми виправдаємо їхні сподівання».

Розділ II

Виховуємо патріотів

Виховуємо патріотів

30 років виповнюється навчальному закладу – козацькій гімназії 283 у 2019 році. За цей час педагогічний колектив на педагогічній раді у 1991 році прийняв Концепцію національної школи і крок за кроком втілює її у навчально-виховний процес. Так, у 2003 році з'явилася Громадська козацька дитяча організація «Троєщинська Січ», яка у 2007 році була реорганізована у Всеукраїнську громадську козацьку дитячу організацію «Дніпровська Січ». Творення національної школи сприяло тому, що перший Президент України Л.М. Кравчук відвідав цей навчальний заклад у 1992 році. Зустріч з Президентом надихнула педагогічний колектив на пошуки нових шляхів виховання учнів, які б не тільки отримували міцні знання, а ще й ставали активними патріотами, відданими громадянами своєї країни. Цьому спонукали слова Леоніда Макаровича, який, звертаючись до учнів, сказав: *«Це перший випуск у нашій незалежній Україні. І в ці дні, мабуть, як ніколи, ми всі думаємо про те, яка доля чекає молоду людину в про-*

цесі творення нової держави і яка її участь в тому творенні. Розрахунки показують, що стати правовою, цивілізованою, розвиненою державою ми зможемо десь через п'ятнадцять років. І саме через п'ятнадцять років ви будете в тому продуктивному віці, якому властива найбільша робота. Нам же випала найважча, закласти основи нового життя, нового суспільства. Ваше покоління наслідуватиме його вже зміцнілим, авторитетним, таким, що займатиме належне місце в світі».

Формування національно виховної особистості стало обов'язком кожного педагога, який нагромаджував досвід роботи як в навчальній, так і виховній діяльності, і вже 1996 року в навчальному закладі відбулась науково-практична конференція «Розбудова національної школи», матеріали якої лягли в основу спеціального випуску часопису «Рідна школа» № 10 за 1996 рік. Узагальнення досвіду копіткою роботи педагогічного колективу було представлено у науково-методичному посібнику «Управління системою національного виховання учнів», яке вийшло двома виданнями 2001 і 2006 рр., а згодом побачили світ педагогічні видання «Національна школа – Київська гімназія № 283» (2004 р.), «Козацько-лицарський гарт дітей та молоді» (2008 р.), «Я – патріот» (2013 р.). Про національно-патріотичне виховання учнів гімназії писали часописи «Голос України», «Депутатські вісті», «День», «Літературна Україна», «Хрещатик», «Директор школи», «Народознавство», «Вечірній Київ».

На святкуванні 15-ої річниці з дня створення Всеукраїнської громадської козацької дитячої організації «Дніпровська Січ» її головний отаман В.М. Гнатюк, звертаючись до присутніх, сказав: «Ще на зорі незалежності Української держави, у далекому 1992 році перший Президент України Л.М. Кравчук відвідав наш навчальний заклад і вже тоді дав йому

високу оцінку, назвавши – національною школою. А газета «Молода гвардія» від 27 вересня 1992 року писала: «Здавалося б, зробленого (всього за 2 роки!) досить на декілька навчальних закладів, та козаки й козачата у 283-ій завзяті, наполегливі, з вірою у світле прийдешнє завтрашнього дня». «Дніпровська Січ» – це територія українського духу, козацької звитяги. Дитяча організація видає свій козацький часопис «Дніпровська Січ», на сторінках якого козачата діляться власними досягнення-

ми у навчанні, творчими надбаннями, роздумами та планами на майбутнє. Живе спілкування із однолітками сприяє формуванню стійких переконань у тому, що кожен з них, хоч і маленька, але частинка свого народу, який має тисячолітню історію і може пишатися вчинками героїв минулих поколінь. Козацькі свята, вікторини, конкурси, змагання не залишають байдужими жодну дитину. «Вертаюсь, Україно, до твого коріння», «Линь же в завтра лебедино, Україно-нене!», «Я гордий тим, що українець!», «Я – патріот», «З Україною в серці» та багато інших заходів «Дніпровської Січі» формують бажання у козачат бути причетними до творення сьогодення. Керівний центр ВГКДО «Дніпровська Січ» міститься у гімназії № 283 м. Києва. Кожен клас – це козацький загін, який носить ім'я видатних гетьманів, козаків, державних та громадських діячів: Богдана Хмельницького, Івана Мазепи, Пилипа Орлика, Михайла Грушевського тощо. З особливою теплотою, натхненням проходять традиційні свята, приурочені до Дня українського козацтва та Покрови Пресвятої Богородиці. Саме у цей день відбувається посвята п'ятикласників у козачата. Кожен козацький загін презентує своє козацьке ім'я перед членами дитячої організації, розповідає про його подвиги, лицарські чесноти, знаменні події, походи, мистецькі таланти. Козацькі

заходи проводяться за заздалегідь затвердженим козацькою старшиною планом. Це – конкурси, виховні бесіди, екскурсії, свята, спортивні змагання, «круглі столи», конференції, наукові дослідження. 10-і – 11-і козацькі класи мають свій однострій із символікою «Дніпровської Січі». Виховання підростаючого покоління у козацькій дитячій організації наповнене новим змістом. Саме таким є національне виховання, яке передбачає патріотичне, громадянське, гуманістичне виховання і є основою кожного виховного заходу, гурткової роботи, традиційних свят, екскурсій, конференцій, «круглих столів», що сприяє формуванню національно вихованої особистості, яка здатна брати активну участь у розв'язанні нагальних і перспективних завдань держави. Козацька організація стала лауреатом премії Київської міської ради за внесок молоді у розвиток місцевого самоврядування, а за багаторічну активну громадську роботу, патріотичне виховання підростаючого покоління, вагомий внесок у збереження національної культури, звичаїв і традицій українського народу нагороджена Почесною грамотою Кабінету Міністрів України. ВГКДО «Дніпровська Січ» тісно співпрацює з Національною гвардією України, громадським об'єднанням Афгано-Чорнобильське братство «Побратими», Центром патріотичного виховання дітей та молоді «Юний прикордонник». Визначними подіями стали проведення Всеукраїнського козацького дитячого форуму «Козацько-лицарський гарт тобі, Україно!», участь козачат у Великій Всеукраїнській козацькій раді, вишнування пам'яті жертв тоталітарного режиму в Національному історико-меморіальному заповіднику «Биківнянські могили», у всенародних суботниках в Мистецькому Арсеналі. Щороку близько 100 виїзних заходів проводить ВГКДО «Дніпровська Січ». Це відвідування музеїв, театрів, виставкових центрів Києва, оглядові екскурсії пам'ятних місць, профорієнтаційні екскурсії на підприємства та в навчальні заклади міста. Широка географія подоро-

жей по Україні: Чернігів, Умань, Новопетрівці, Кам'янець-Подільський, Переяслав-Хмельницький, Біла Церква, Мукачево, Ужгород, Одеса, Полтава, Львів, Батурин, острів Хортиця. Надзвичайно активною є участь козачат гімназії у районних та міських

заходах, акціях: «Безпека дорожнього руху – запорука життя», «Дзвони Чорнобиля», «Збережи та нагодуй птахів», «Посади своє дерево». Члени козацької організації проводять зустрічі з воїнами АТО, уроки мужності «Хорообрі серця», вечори пам'яті «Герої Небесної сотні», «Коли стають до зброї діти, народ цей не перемогти» (до 100-річчя бою під Крутами), благодійні акції. Дитяча організація «Дніпровська Січ» отримала в Михайлівському Золотоверхому монастирі нагороду Волонтерський бронзовий хрест за надану допомогу воїнам АТО. Формування патріотичних рис дітей та молоді сприяють зустрічі з відомими громадськими діячами, поетами, письменниками, сподвижниками української національної культури – Патріархом Київським і всієї Руси-України Філаретом, Героями України Левком Лук'яненком, Віталієм Кличком, лауреатами Шевченківської премії Василем Нечепю, Володимиром Яворівським, народними артистами України Олександром Василенком, Світланою Мирводою, Почесним гетьманом Українського козацтва Володимиром Мулявою, головним редактором газети «Літературна Україна» Станіславом Бондаренком. І сьогодні діяльність ВГКДО «Дніпровська Січ» шириться і множитья на теренах України. Нещодавно члени козацької організації брали активну участь у 4-ій річниці від дня створення Національної гвардії України, вітали її з ювілеєм на літературно-музичному вечорі «Півстоліття з лірою у серці» на

шого славного козака, першого заступника головного отамана, заслуженого працівника культури України Даценка Г.Г. Попереду нас чекають нові зустрічі з патріотами України, нові звершення і нові перемоги. Станьте творцями нової держави – непереможної і благословенної!

Щоденна робота педагогічного колективу з учнями, членами Всеукраїнської громадської козацької дитячої організації «Дніпровська Січ», найповніше висвітлена на сторінках козацького дитячого часопису «Дніпровська Січ», який за період свого існування 2003–2018 рр. налічує тридцять номерів. Активну участь у виданні журналу беруть голова прес-центру М.А. Швед, керівник науково-методичного центру К.Є. Кулик, класні керівники, учні, батьки.

У 2013 році побачило світ науково-методичне видання «Я – патріот». У книзі висвітлено особливості патріотичного виховання дітей і молоді, розкрито характерні ознаки патріота, методи і форми роботи з учнями на прикладах виховних заходів Всеукраїнської громадської козацької дитячої організації «Дніпровська Січ». У передмові до книги «Плекаймо патріотів» Президент України Л.М. Кравчук дав високу оцінку багаторічній роботі педагогічного колективу гімназії.

«Ще далекого 1992 року, коли я зустрічався з учнями і педагогами навчального закладу № 283 м Києва, був твердо переконаний в тому, що тільки патріоти України зможуть побудувати міцну, демократичну, соборну Державу, яка славиметься своїми економічними, культурними, екологічними, освітніми досягненнями. Вірю і тепер! Адже патріотами не народжуються, їх виховують батьки, педагоги, громада, держава. І коли в сім'ї, дитячому садку, школі, виши панує злагода і довіра, повага і милосердя, то ці почуття неодмінно пробудять любов до Вітчизни, рідної землі, мови, історії, звичаїв і традицій свого народу. І тоді такі постаті, як Ярослав Мудрий, Богдан Хмельницький, Тарас Шевченко – стануть мірилом власної совісті, гідності, величі, бо такі ми є – волелюбні, героїчні, пісенні, поетичні – такими і залишимося у пам'яті людства.

Відрадно, що педагогічний колектив гімназії створює всі умови для формування національної свідомості особистості, а Всеукраїнська громадська козацька дитяча організація «Дніпровська Січ» стала осередком

козацько-лицарського виховання дітей та учнівської молоді. Адже у нашому минулому чимало славних, героїчних сторінок – величі Київської Русі, становлення демократії Запорізької Січі, утво-

рення Української Народної Республіки, здобуття незалежності України в 1991 році тощо. І сучасний українець-європеєць – це патріот, для якого історія, культура рідного народу є джерелом власної гідності, і громадянин, який своїми знаннями, вчинками, поведінкою готовий служити Вітчизні, примножуючи її славу, здобутки і могутність на світовій арені.

Становлення системи національного виховання дітей та молоді в гімназії свідчить про значущість нових світоглядних знань, нової життєвої необхідності, коли кожен із нас має долучитися до розбудови національної освіти, а це створить справжнього патріота, який свідомо захищатиме свою сім'ю, свій дім, свою державу.

Бажаю педагогічному колективу гімназії і членам Всеукраїнської громадської козацької дитячої організації «Дніпровська Січ» нових творчих досягнень на шляху виховання нашої держави, міцного здоров'я, добра і любові!»

Знаменно, що у різні часи головами наглядової ради ВГКДО «Дніпровська Січ» були видатні громадські діячі: 2003–2017 рр. – поет, академік, Герой України – Борис Олійник; 2017–2018 рр. – письменник, правозахисник, дисидент, Герой України – Левко Лук'яненко. Їх безпосередня участь у численних заходах козацької дитячої організації додавала особливого національного колориту, духовного зростання і величі. До таких моральних авторитетів нації належить Його Святість Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет, зустріч з яким у козацькій гімназії відбулась у 2005 році. Основною темою розповіді Його Святості була тема віри в сучасному світі. Він переконував школярів у тому, що людина, створена Богом, сама повинна зробити вибір, якою дорогою йти у житті. Дорога віри, любові і добра приведе до безсмертя душі. Інша дорога – всездозволеності та жорстокості – це вічні муки і страждання душі.

Іду з дитинства до Тараса

Кожного року день народження великого поета України, її Пророка Тараса Григоровича Шевченка стає величною подією, яка консолідує українську націю, зміцнює і згуртовує патріотичні сили в єдиний кулак

у боротьбі із посяганнями на цілісність Української держави. Широко відзначали учні гімназії 200-річчя від дня народження Кобзаря. Для нас Шевченко – центральна постать в українській літературі, в усій українській духовності. Його творчість – неповторне явище в історії світової культури. Тому, готуючись до ювілейного дійства «Іду з дитинства до Тараса», організатори прагнули по-новому представити творчий доробок митця, спонукаючи до переосмислення, здавалося б, давно уже усталених мистецьких істин. На цьому святі учні 9-Б та 10-В, Г класів пригадали дитячі роки Кобзаря, труднощі, перед якими доводилося поставати, про його мрії та прагнення. Сам поет згодом напише із болем про дитинство, звертаючись до своєї долі:

*Ти не лукавила зо мною,
Ти другом, братом і сестрою
Сіромі стала...*

Поезія Шевченка видається простою, доступною, загальнозрозумілою. Але насправді це не так: за про-

стою формою – у підтексті – ховається надзвичайно глибокий, складний духовний зміст, який змогли донести до слухачів читці Дацун Олександр, Твердохліб Валерія, Упир Анна, Захарчук Вікторія, Шевнюк Дарія, Федорова Юлія, Сівковська Марина. Акторський дитячий колектив гімназії презентував уривок із однойменної п'єси Тараса Шевченка «Назар Стодоля». Особливо припала до душі гра акторів-початківців Андріянова Микити, Перінька Єгора, Чірниша Антона та Хижняка Олександра, які показали, що глибоко розуміють проблематику твору, і тому зуміли майстерно

розкрити характери головних героїв. На цьому святі звучали пісні – як народні, так і написані самим поетом. Несподіванкою стало для глядачів сучасне подання таких відомих нам поезій, як «Зоре моя вечірняя» та «Тяжко-важко в світі жити», що їх виконала Загородня Анастасія під музичний супровід Ворони Дениса, Сікули Владислава, Савенка Євгена та братів Голубицьких. Живий, рельєфний, багатогранний образ митця постав в уяві глядачів під час читання Миколою Волошиним поезії Ліни Костенко «Кобзареві». Та, мабуть, найбільшою родзинкою свята був виступ хору учнів 5–7-х класів та естрадно-духового оркестру «Візерунки», що виконали пісню «Рече та стогне Дніпр широкий». Фінальною композицією учні 9-Б класу та лідери учнівського самоврядування підкреслили, що сучасні українці знову і знову відкриватимуть для себе з подивом і захопленням глибинну мудрість, незрівнянну художню майстерність творчості найбільшого поета України. Якщо ми хочемо, щоб з нами рахувались, щоб не соромно було перед Шевченковою пам'яттю, ми повинні так як він любити свій народ, свою Батьківщину, знати свою історію, шанувати своїх героїв, щодня і щомиті бути готовими до боротьби за себе, своє майбутнє, за справедливість, за честь матері-України.

З великою любов'ю до пам'яті про славетного сина українського народу відгукнулася мати учня 5-В класу Коназюк Г.Д.

«Цього року вся українська та світова спільнота відзначає 200-у річницю від дня народження славетного українського поета, художника, громадського діяча – Тараса Григоровича Шевченка. Так, з нагоди ювілею великого митця, на початку березня в гімназії відбулися урочистості

під назвою «Іду з дитинства до Тараса». Поспішаючи на свято і знаючи, під якою назвою відбудуватиметься захід, виникла стверджувальна думка того, що так і є – український народ з дитинства іде до Тараса, несучи в серці, мов релігійну святиню, його «Заповіт», не раз обмірковуючи його «Думи» і протягом життя тисячі раз цитуючи слова з «Кобзаря», мов псалми з Біблії. У цей нелегкий для України час, коли революція не лише охопила нашу державу, а й відбувається у свідомості, коли спадає полуда з очей, настає прозріння і прокидається любов до ближнього, розумієш, що випадковостей не існує, бо відродження української нації тісно пов'язане з постаттю Шевченка. Пригадалися слова зовсім юної вінницької поетеси Ольги Стасюк:

Не чужа, не бідна, не маленька,
В ній своє і золото, й блакить.
Вічно їй болить поет Шевченко,
І Шевченку теж вона болить...

На початку свята усі присутні вшанували хвилиною мовчання пам'ять «Небесної Сотні». Помітила, що обличчя у дітей у цю мить набули глибокого дорослого виразу, бо зараз будується їх майбутнє, їх історія, їх держава... Захід був багатограним, цікавим, мав великий просвітницький характер. Виконувались пісні на слова поета, гімназисти професійно читали поезію Кобзаря, демонструвались уривки з фільму про великого митця. Особливо припали до душі глядачам сцени з п'єси Тараса Шевченка «Назар Стодоля» у виконанні акторського дитячого колективу гімназії. Вразила підготовка і майстерний підхід учнів-акторів до роботи. Родзинкою свята було звучання пісні на слова поета «Реве та стогне Дніпр широкий» у виконанні дитячого хору гімназії. В очах гімназистів було видно і почуття відповідальності, і нестримне полум'я гордості – вони були просто чарівні у вишиванках, чепурні і, головне, голосисті, як справжні українці. Під час підготовки свята була проведена велика робота, і це відчувалось у згуртованості та дисциплінованості учасників, у їх майстерних виступах. Тому хочеться подякувати за проведення і організацію свята адміністрації гімназії, керівникам театру-студії, естрадно-духовому оркестру, вчителям української мови і літератури. Дякую за свято і за майбутнє нації!»

Витоки української незалежності

Щорічно, з 2014 року, 21 листопада Україна відзначає День Гідності та Свободи, що об'єднує дві знакові події в новітній історії України – Помаранчеву революцію 2004 р. та Революцію Гідності 2013–2014 рр. 27 років ми живемо в незалежній Україні. А починалося все так... Його називають батьком

незалежності. Його день народження припадає на День Незалежності України – 24 серпня. Він є автором тексту Акту проголошення незалежності України, який був написаний на аркушах із звичайного шкільного зошита. Всі ці факти про Левка Григоровича Лук'яненка – Героя

України, громадського діяча, правозахисника, політв'язня, дисидента, публіциста. 24 серпня 2018 року Левку Лук'яненку виповнилося б 90 років. Автор Акту проголошення незалежності України не дожив до 27-ї річниці незалежності півтора місяця. Він боровся за незалежність, і за це його засудили до розстрілу. 72 дні провів в очікуванні страти, 25 років – у таборах. У вільній Україні, за яку боровся Л. Лук'яненко, він став політиком і балотувався в президенти.

Левко Лук'яненко народився 24 серпня 1928 року в селі Хрипівка на Чернігівщині. Закінчив юридичний факультет Московського університету. З 1959 року працював в адвокатурі у Львівській області. В 1959 році разом з однодумцями створив партію «Українська робітничо-селянська спілка», ідеями якої були реалізація конституційного права України на відокремлення від Союзу Радянських Соціалістичних Республік. За це в січні 1961 року активіста засудили до роз-

стрілу «за антирадянську агітацію і пропаганду». Потім розстріл замінили на 15 років ув'язнення. Звільнився Л. Лук'яненко в 1976 році. Левко Григорович став одним із засновників Української Гельсінської групи, що займалася правозахисною діяльністю в Україні. В 1977 році його знову заарештували і засудили до 10 років ув'язнення і 5 років заслання. У 1988 році звільнився з таборів, а через рік повернувся в Україну. В березні 1990 року став народним депутатом Верховної Ради України. У парламент обирався 4 рази поспіль. Рік працював послом України в Канаді. Зі спогадів Левка Григоровича Лук'яненка про написання тексту Акта проголошення незалежності України: *«24 серпня 1991 року Голова парламенту Леонід Кравчук відкрив засідання сесії. Оголосив порядок денний, в якому значилося обговорення Акта, що я написав. Л. Кравчук поставив Акт на голосування і, коли на табло висвітилося, що проголосували «за» – 346 народних депутатів, від щастя хотілося плакати. Подумав про себе: «Якби на цьому моє життя закінчилося, то я не дурно прийшов на білий світ!»* Увечері 24 серпня 1991 року Левко Лук'яненко на Софіївській площі в Києві особисто зачитав текст Акта проголошення незалежності України. З кінця 80-х років ХХ століття Левко Лук'яненко почав літературну кар'єру. За життя він написав багато книжок: «За Україну, за її волю...», «Вірую в Бога і в Україну», «Не дам загинуть Україні», «Народження нової ери», п'яти томник «3 часів неволі»... Найвідоміша – «Сповідь у камері смертників», датована 1991 роком. У 2016 році Левко Григорович отримав Шевченківську премію за 13-том-

ну книгу «Шлях до відродження», яку писав довгих 27 років. У 2005 році Указом Президента України за незламну волю, громадянську мужність і самовідданість у відстоюванні ідеалів свободи і демократії Левку Григоровичу Лук'яненку присвоєно звання Героя України. Під час проведення антитерористичної операції на Сході України Левко Лук'яненко часто їздив у зону бойових дій та передавав бійцям різноманітну літературу, зокрема, й власні книги, а також простими розмовами «за життя» підтримував бойовий дух воїнів-захисників Батьківщини. Левко Григорович Лук'яненко був не тільки совістю нації, націоналістом, а й Людиною мудрою, світлою, одухотвореною. Як голова Наглядової ради ВГКДО «Дніпровська Січ», учив дітей патріотизму, любові до своєї Батьківщини. Його заповіт молоді України вміщується у короткій фразі: «Українець – той, хто усвідомлює себе українцем!»

День Соборності

День соборності – свято України, яке відзначають щороку 22 січня в день проголошення Акту Злуки Української Народної Республіки й Західноукраїнської Народної Республіки, що відбулося в 1919 році. Акт возз'єднання двох Україн був прагненням українців жити в одній державі. Нині ми відзначаємо 100-річчя з Дня соборності. Учні козацьких класів взяли активну участь у молодіжній акції «Живий ланцюг соборності», що став символом непоборності і нездоланності Української держави. А в стінах гімназії відбулися заходи «Країна патріотів».

Хоробрі серця

Захоплює дух і серце наповнюється гордістю за відданих синів України, які захищають свою землю від російських найманців на Сході країни. Через те багато заходів у гімназії проходить на честь славних патріотів нашої держави, у яких хоробрі серця.

Своїми роздумами про героїв АТО поділилась учениця гімназії Ольга Пасічник.

«Людська цивілізація переступила поріг третього тисячоліття. Думалося, людство досягло інтелектуальних вершин. Та чому ж не згасють запеклі національні конфлікти, точаться нові релігійні та етнічні війни? Чому й сьогодні у світі не меншає крові? Цих болісних «чому» стає з кожним днем все більше і більше. Давайте лишень згадаємо, за що мільйони українців не так давно йшли під кулі, мерзли на лютomu холоді, за що загинули герої Не-

бесної сотні? Адже тоді в центрі Києва й на майданах десятків українських міст йшлося про щось набагато більше, ніж повалення знахабнілого режиму. Це було життєвою необхідністю. А от рушієм стала мрія –

бути щасливими! Вслід за майданом на Сході України сталася... війна. Російсько-українська, а не громадянська. Неоголошена, підла. Українці не могли сидіти склавши руки, почали утворюватися добровольчі батальйони, розпочалася мобілізація. На війну пішли чоловіки абсолютно різних вікових категорій. Це і молоді, повні сили і натхнення хлопці від 18 років, і чоловіки, які вже мають родини; та ще й ті, у яких тільки почало налагоджуватися власне життя. Всі вони герої! Мій дядько Лев Білоусов також опинився в зоні АТО. Його мама, рідна сестра моєї бабусі, та моя бабуся не залишились байдужими до долі солдатів. Ось що розповідає бабуся: «У жовтні минулого року мій племінник перебував на полігоні під Житомиром. Дві мої доньки, сестра та я поїхали туди, щоб відвезти продукти. Наварили хлопцям борщу, вареників, завантажили

машину під зав'язку. Думали, на чоловік 30 наваримо страви, а коли командир сказав, що потрібно утричі більше, не розгубилися. Привезли все, що потрібно до борщу: м'ясо приварене, приправи, навіть засмажка була готова. Не можна передати ті почуття, що охопили мене. Ви тільки уявіть собі картину. Осінь. Наближаються морози. А хлопці, наші з вами сини, голодні й холодні обідали навколішки, сиділи на холодній землі. Дехто ще ходив у резинових капцях. Жак...». Бабуся не стримує сльози, робить помітну паузу, дивлячись на

мене очима, сповненими любов'ю, горем, жалем, страхом та співчуттям. Далі продовжує: «З дому я взяла чавун і триногоу. Там і залишила. Хлопці зі славнозвісної 95 бригади побували в усіх гарячих точках. Чавун і триногоа виручали і у Водяному, і в Донецькому аеропорту, і в Щасті... А мій односельчанин, інвалід, віддав свого кожуха. І сказав, що він нічим допомогти не може, нехай хоча б кожух зігріває душу». Усе літо я провела в селі у бабусі. Ми постійно готували передачі в зону АТО. Це були різні страви: морква по-корейськи від 10 кг, капусту шаткували, передавали консервацію, фаршировані бублики, смажили зрази, біляші, пекли найрізноманітніше печиво, пироги, торти. А на Новий рік посилали ялинки, на Великдень – паску. Тітка Галя шила необхідні речі, на Троєщинському базарі скуповували теплий одяг. А найголовніше, що ми, прості українці, даруємо частинку своєї душі іншим. Покоління, яке народилося і зростає у вільній, незалежній Україні усім серцем прагне миру. Про мир люди мріють з давніх-давен, скільки існує людство, стільки й живе у серці бажана мрія про мир. Багатостраждальний український народ ніколи не спокушався на чужі землі. Україна досить велика держава. Тут проживає близько 46 млн. людей. У кожного є родичі, друзі, знайомі. Хтось живе у Львові, хтось на Донбасі, хтось у Києві, хтось в Одесі, хтось живе у невеличкому містечку Глухів, хтось у селі Черняхівка. Проте потрібно пам'ятати, що ми всі – одна єдина країна. Наш народ має єднатись, має перебороти всі труднощі та негаразди, бо лише в єдності наша сила. І я вірю, що ми переможемо загарбників! На жаль, дорогою ціною – ціною Небесної сотні і Небесних тисячі-тисячі патріотів. Хочу закінчити словами В.Сосюри, який народився на станції Дебальцеве Донецької області. Його рідний край нині сплюндрований, зруйнований ворогом.

*Любіть Україну, як сонце, любіть,
як вітер, і трави, і води...
В годину щасливу і в радості мить,
любіть у годину негоди.»*

Цікавою була зустріч гімназистів з учасниками АТО, військовослужбовцями Національної гвардії України. На початку травня в актовій залі гімназії відбувся захід, який мав назву «Роль Національної гвардії України у захисті державного суверенітету, прав і свобод громадян». Про будні гвардійців, їх озброєння, спортивні досягнення і навчальні заходи розповів старшокласникам офіцер Національної гвардії Щербина Віталій Миколайович.

На слайдах учні побачили сучасну військову техніку, почули про роль Національної гвардії у забезпеченні громадської та державної безпеки, боротьбу з терористичними та злочинними організаціями. За-

ступник командира батальйону оперативного призначення імені Героя України генерала Кульчицького С.П. майор Воробйов розповів, що військовий підрозділ був сформований з майданівців, 90 % яких раніше не мали жодного стосунку до військової служби. За час перебування в зоні АТО бійці батальйону стали справжніми професіоналами. Він звернувся до учнів із закликом виявляти патріотизм і вчитись захищати свою Вітчизну. Його підтримав підполковник Забенко О.І., старший солдат Відазі Шахліяр. Від Національної гвардії завітали на зустріч зі старшокласниками майор Пахалків М.І., сержант Єрмаков О.О., гранатометник Ткаченко О.С., офіцер Ліненко О.І., генерал козацтва Даневич П.М., учасник бойових дій в Афганістані, полковник Найдьонов В.О. Зустріч з нацгвардійцями викликала великий інтерес і зацікавленість школярів перед вибором майбутньої професії.

Ще рік тому не всі глибоко усвідомлювали слова «Слава Україні! Героям слава!» Тепер це вітання стало обов'язковим у Збройних силах

України. Воно ще набуло і символічного значення. Це пошана найкращим, найхоробрішим, котрі у найскрутніший час нашої держави не злякалися і пожегтрували собою заради своєї Батьківщини.

Ні в кого не виникає сумніву, що ці люди – герої, які зі зброєю в руках захищають східний кордон України; лікарі, що в мирний час повертають поранених в АТО з того світу; волонтери, на плечах яких тримається наша армія. Коли перед очима кадри новин, світлини поранених та загиблих героїв, ми розуміємо, що вислів «Душу й тіло ми положим за нашу свободу» став для сучасної історії української нації не просто словами з Гімну, а станом душі, сенсом життя. Учні ретельно та відповідально готувалися до виховної години: збрали і систематизували інформацію про справжніх героїв, учасників АТО; готували вітальні листівки, малюнки, обереги для солдатів; вивчали авторські патріотичні пісні; інсценізували твори і навіть склали вірші. Бех Вероніка, учениця 6-Д класу, презентувала власну поезію «Україна є, була і буде!»:

*Нас героями зростили
Матері на цій Землі,
Ми – непереможна сила,
Хай це знають у Кремлі!
Не забрати їм свободу,
Бо ми вільні й сильні духом люди.
Молимось Творцю за мир народу –
Україна є, була і буде!*

Ми – свідки історії, історія – це ми... Події в Україні тривожать і не залишають байдужим жодного громадянина країни. Тепер маємо і в на-

шій історії такі події, що перед усім світом засвідчили прагнення українського народу до вільного, мирного, щасливого життя. На виховну годину був запрошений особливий гість – боєць добровольчого батальйону «Айдар» Мельник Анатолій Миколайович, батько учениці 6-Д класу Назаренко Ангеліни. Анатолій Миколайович отримав поранення у бою на 29 блокпосту. Наразі перебуває на лікуванні в Київському військовому госпіталі. Цей мужній чоловік за своє життя вже неодноразово брав участь у бойових операціях. Свій перший військовий досвід здобув у Афганістані. Тож зрозуміло, що Анатолій Миколайович не міг залишатися осторонь, коли розпочалася Революція Гідності. Разом з товаришем Михнюком Олегом Івановичем сформували Афганську восьму сотню, яка боронила найзапекліші ділянки на Майдані. Саме тоді Анатолій Миколайович отримав важке поранення в голову та ногу. Волонтери відправили його на лікування в Італію. Після початку подій на сході Афганська сотня на чолі з командиром О.І. Михнюком стала частиною батальйону «Айдар», який захищає цілісність нашої держави. Такий мужній і сильний, чуйний і стриманий Анатолій Миколайович з болем у серці розповідав про військові операції на сході України, згадував своїх побратимів, відповідав на питання допитливих і схвильованих учнів. Ця зустріч не залишила байдужим нікого. Саме завдяки таким патріотам, мужнім воїнам, як Анатолій Миколайович, нашу Батьківщину не зламати.

Герої Крут – славетна сторінка історії

(До 100-річчя пам'яті)

29 січня – День пам'яті героїв Крут – саме там у 1918 році відбувся бій, що на довгі роки став одним із символів боротьби українського народу за свободу і незалежність. У 2018 році Україна відзначила 100 років великого подвигу. До цієї знаменної дати у козацьких класах пройшли виховні години, відбувся загальногімназійний захід. Учні дізналися про те, що 29 січня 1918 року назва невеликої станції Крути, яка розташована на Чернігівщині уздовж лінії Бахмач-Київ, ознаменувала відлік нового духовного злету нації, який уже протягом століття є національним символом для десятків поколінь борців за свободу та незалежність. Йшов 1918 рік. Четвертим Універсалом Центральна Рада проголосила Українську Народну Республіку самостійною, ні від кого незалежною, суверенною державою. Проте більшовицька влада не хотіла так просто

відпускати свого «молодшого брата». Після захоплення Харкова та Полтави більшовики спрямували своє шеститисячне військо на Київ під проводом М.Муравйова. На той час у Центральній Раді не було армії. Основна її частина була розбита більшовиками, а інша перейшла на бік червоних, спокусившись фальшивими обіцянками. У той важкий і грізний час на оборону рідного краю стали лише невеликі частини ідейних борців. У Києві сформувався курінь із студентів та учнів гімназій. Тоді на захист молодої Української Республіки виступили, за одними свідченнями 300, за іншими – 500 зовсім юних добровольців із числа студентів київських вишів та бійців вільного козацтва. Це був цвіт тодішньої української патріотичної молоді, цвіт молодого нації. У другій половині січня до Січових Стрільців було записано 300 осіб, виключно з добровольців-студентів вищих шкіл Києва, учнів вищих класів українських гімназій, невеликого складу Першої української юнацької військової школи та кільканадцятьох слухачів школи військових лікарських помічників, найстаршому з яких – 21, молодшим – по 14–16 років. Коли армія УНР повернулася, на полі було зібрано кілька десятків тіл полеглих і перевезено їх до Києва, де відбулися громадянська жалоба і поховання. 19 березня їх було поховано в братській могилі на Аскольдовому цвинтарі. На церемонії виступив Михайло Грушевський, який назвав цей вчинок київської молоді героїчним.

300 юнаків – цвіт тодішньої української патріотичної молоді – поклали буйні голови, захищаючи від інтервенції Українську Народну Республіку. Трагічна загибель студентського куреня стала символом патріотизму і жертвності в боротьбі за незалежну Україну. Подвиг українських юнаків, що своєю кров'ю окропили святу землю в боротьбі за волю

України, навечно залишиться в історії як символ національної честі... Між подіями, які відбулися під Крутами в 1918 р. і подіями, які відбуваються в нашій державі тепер, сміливо можна провести історичну паралель. Минають

роки, змінюються покоління, і знову на захист багатовікової національної ідеї піднімається цвіт нації. Саме молоде покоління було в перших рядах тих, хто не побоявся оголосити протест злочинним діям влади. Майдан, який розпочався 30 листопада 2013 року через 95 років після подвигу героїв Крут, починався зі студентських демонстрацій за європейське майбутнє України і невдовзі був залитий молодю кров'ю уже наших сучасників. Київський Майдан збурих всю країну, і вже не тільки молодь, а й люди різних поколінь стали на захист людської гідності і оголосили небувалий бойкот діючій владі. Ні люті морози, ні снігові хурделиці, ні збройні залякування не здатні були зупинити бурхливу повінь людського гніву. Події в історії повторюються: близько 300 студентів та гімназистів повстали проти декількох тисяч більшовиків у 1918 році і через 95 років так само близько 300 студентів повстали проти декількох тисяч беркутівців. Боротьба за краще життя нелегка, але учні мають гідні приклади для наслідування, які не загубляться у вирі століть. Тому нащадки славних предків – школярі 10-В класу визначились з темою відкритої виховної години не вагаючись: «Коли стають до зброї діти, народ цей – не перемогти». Самостійно підібрали слайди історичної хроніки, продумали ключові моменти виступу, вокально-хореографічні композиції, зовнішній вигляд, а це козацька форма і футболки із символами держави. Надзвичайно свідоме сприйняття юними українцями – і глядачами, і виконавцями – засвідчило історичний зв'язок поколінь, духу пам'яті і непереможність нації.

Герої Небесної Сотні

«Вони дивились в небо» – таку назву мав захід, на якому учні і педагоги гімназії вшанували пам'ять Небесної Сотні: мужніх, незламних українців та побратимів інших національностей, чії душі уже перебувають у засвітах. 105 новітніх Героїв назавжди вкарбовані в серця українців,

а пам'ять про бійців Небесної Сотні буде нагадувати нам про відвагу тих, хто поклав життя свої за нашу свободу. Учні 11-А класу та класний керівник О.С. Неділько наголосили: «Головним у світі є любов. І люди, яких ми поминаємо, власне і засвідчили її – безмежну, самовіддану – до своєї країни, свого народу. Вони піднялись на боротьбу. Сотні проповідей є ніщо у порівнянні з тим, що зробили для нас ці звиязці. Адже їхній вчинок – то велика жертвна любов. І якщо ми збагнемо це, – не буде поміж нами зла». Майдан став символом боротьби й утвердження прагнень європейських цінностей у споконвічно європейській державі. За нашу свободу й оновлення країни віддали життя найкращі.

*Отакий ми народ,
Ми віками боролись за себе.
Ми стояли століття за волю,
За наші серця,
І, звернувши погляд до неба,
Ми боролись і йшли до кінця.*

Країна після трагедії стала іншою. Молодь сподівається на зміни й оновлення у своїй державі. Заради цього і віддали життя герої Небесної Сотні. Висока і світла ідея реальних змін в усіх сферах життя, безсмертний подвиг майданівців надихнули небайдужих українців на написання емоційних віршів, присвячених загиблим під час протистояння на Майдані. Гімн України, який став символом єднання, наповнився новим звучанням:

*Не здолати Україну, не знищити волю,
Бо вже можемо самостійно обирати долю.
Згинуть наші воріженьки, відкриються росю,
Попри все – Небесна Сотня – відверне від бою!*

Учасники заходу провели паралель між настроями Майдану і творчістю нескореного Василя Стуса. Поезія В. Стуса – це складний філософський світ осмислення дійсності, прагнення до розкріпачення людської душі, до піднесення сили духу. Все його життя стало свідченням любові до України і дорогою до неї, найріднішої, найжаданішої і найтрагічнішої.

*Ярій, душе. Ярій, а не ридай.
У білій стужі сонце України.
А ти шукай – червону тіль калини
На чорних водах – тіль її шукай.*

Не обділили увагою старшокласники і так звані «ошукані янголів», учасників протистояння зі сторони внутрішніх військ, сил «Беркута», міліції.

*Весна промінням сонячним зігріла все довкола,
Надією прокралась у людські серця.
Весна цвіте... Земля ж не охолола.
Нехай не буде більше свіжого рубця.*

Виховна година «Мамо, не плач» – пісня, яка пройняла серця» ви-
кликала хвилю емоцій в учениці 6-Б класу Аліни Матійко, яка поділила-
ся своїми враженнями:

*«Україна – це велика держава з непростю долею. У 2013–2014 роках
Київ став центром подій, які вразили весь світ. Навіть не спадало на
думку, чим обернеться виступ студентів, які хотіли нагадати Президен-
тові про його обов'язки. Безсоромна влада, уявляючи себе недоторканими
царями, віддала наказ про криваву розправу над мітингуючою молоддю.
У відповідь на побиття студентів тисячі людей з усіх куточків держави
стали збиратися в Києві на Майдані Незалежності. Люди з різною осві-
тою, достатком, віросповіданням готові були відстоювати народовлад-
дя та дотримання прав людини в Україні. Віддаючи злочинні накази,
влада протиставила українцям українців, примусила йти проти мітин-
гувальників «Беркут», найняла проти свого народу снайперів і відкрила
вогонь проти тих, кого згодом назвуть Небесною Сотнею. Стріляли і
по медичних працівниках, журналістах, юнаках і старих. Але українців
не залякаєш! Сотні побратимів наклали головою, щоб мрія народу про
повагу, справедливість, чесність була здійснена. Долаючи біль ран, мороз
і страх за жит-*

*тя, своє та
близьких, укра-
їнці боролися і
перемогли! Там,
на Майдані, по-
мирили люди,
пам'ять про них
житиме в на-
ших серцях. Герої
Небесної Сотні
берегти муть
Україну, як янго-
ли з неба. Їх кров
не дасть нам
опустити руки.*

Захищаючи мирне життя та щасливу долю, загинула не одна Небесна Сотня, тому ми маємо зробити все, щоб зберегти честь, здобуту під час Революції Гідності. У дні пам'яті Небесної Сотні в нас у класі відбулася виховна година, присвячена цим подіям. Ми слухали пісні, які стали символами страшної зими 2013–14 рр: «Пливе кача», «Мамо, не плач», «А я живий», «Хай нас б'ють, а ми далі йдемо». Пісні неначе переносили нас у вир Майдану, спонукали відчувати емоції учасників подій. Ми обговорювали побачене, ділилися своїми думками... кожен подумки намагався визначитись, як би він учинив. І ми розуміли, маючи такі історичні приклади, свідомі громадяни не зможуть залишитися осторонь подій, що вирішують долю народу.» Пам'ятна зустріч з матір'ю героя Євромайдану К.А. Веремій відбулася 27 листопада 2018 року. Кожен з 5-х класів, коли стає козацьким загоном, обирає ім'я гетьмана України або славного своїми подвигами козака, або героя Майдану... Учні 5-В класу обрали своїм кумиром звичайного хлопця з Троєщини В'ячеслава Веремія, який став Героєм України. Він загинув під час трагічних подій Євромайдану. 19 лютого 2014 року був поранений, переніс складну операцію ока, однак це не допомогло зберегти життя. До свого 34-річчя не дожив буквально кілька днів. Мати розповіла про дитинство, патріотичні настрої малого Слави, а згодом – журналіста. Юні козачата слухали із завмиранням серця і кожен з них хотів стати таким героєм – відданим Батьківщині і своєму народу.

Бережемо пам'ять про героїв

Чорнобильська трагедія відгукнулася щирим болем у серцях мільйонів українців. Вона забрала тисячі життів громадян, змусила жити у постійній тривозі за власне майбутнє, за долю своїх дітей і наступних поколінь, змінила навколишнє середовище і навіть людську психологію. Катастрофа могла б обернутися значно більшою бідю, якби на шляху невидимого ворога не стали

люди – мужні, рішучі, здатні на самопожертву. Весь світ схиляє голову перед самовідданістю ліквідаторів, що врятували планету від радіоактивного пекла. Військові правоохоронці з перших днів трагедії взяли активну участь у ліквідації її наслідків. Понад вісімнадцять тисяч військовослужбовців внутрішніх військ пройшли випробування Чорнобилем. Серед перших із них були і побратими Афгано-Чорнобильського братства, козаки нашої Всеукраїнської громадської козацької дитячої організації «Дніпровська Січ». Світ вдячний їм за подвиг в ім'я життя на землі.

У гімназії до цієї трагічної дати проводять уроки мужності, уроки пам'яті, зустрічі з безпосередніми учасниками ліквідації на Чорнобиль-

ській АЕС. Про героїчні будні і в Чорнобилі, і в Афганістані, і на Сході України розповідали учням Даневич П.М. – перший заступник голови Наглядової ради, генерал козацтва, Даценко Г.Г. – заслужений працівник культури України, перший заступник головного отамана, Пономаренко В.А. – член Наглядової ради ВГКДО «Дніпровська Січ», учасники АТО. Вчити захищати свою Батьківщину – це обов'язок кожного громадянина України.

Свято козацького чину

Щорічне свято «Посвята в козачата» проходить у переддень Дня українського козацтва, Покрови Пресвятої Богородиці. П'ятикласники урочисто долучаються до козацької громади на сцені гімназії. «Посвята в козачата» – не просто захід, вона є складовою системи національного виховання. Завдання класного керівника – виплекати у дітей бажання стати повноцінною частинкою єдиного злагодженого організму козацької гімназії, дати їм відчуття своєї особливості і важливості для всього шкільного гурту. Діти, що приходять в гімназію з молодшої школи, одразу потрапляють у вир заходів, які мають козацьке спрямування. Кожен клас заздалегідь готується до урочистої події. Класний керівник прагне, щоб п'ятикласники виступили гідно. Напередодні посвяти, щоб підкреслити важливість традицій гімназії, була організована зустріч п'ятикласників з випускниками, які урочисто передали наймолодшим малиновий прапор класу-загону. Вони наголосили, що під цим стягом здобували перемоги у численних заходах. Подія мала продовження,

щотижня отаман-випускник зустрічається із класом, щоб поцікавитися успіхами життя козацького загону. Тому слова, що звучали зі сцени, були обіцянкою:

*Маєм малиновий прапор у спадок,
Честь обіцяєм його зберегти!
Будем активні та будем завзяті
Разом – ми сила, бо ми – козаки!*

Важливо було, щоб виступи дітей стали виразом їхньої поведінки, тому дуже багато з того, що відбувалося на сцені, було вигадано і втілено в життя самими дітьми. Маленьким допомагали дорослі: дівчата

з 10-А – із таночком, а «Руханка», що була розроблена спортсменами 10-В, у виконанні хлопців-спортсменів 5-Б вразила всіх. Сучасна пісня «Попереду» із приспівом про справжню чоловічу дружбу звучала поряд з козацькими піснями як органічне продовження українських традицій. Пісня, яку виконував весь клас, «Сім шляхів» лунала як справжній гімн класу. Неоціненною була допомога батьків: у чудових вишиванках, підперезані справжніми українськими поясами стояли маленькі козаки і козачки, вітаючи яскравими букетами батьківську і шкільну громаду: «Славний батько – славний син, славний буде наш загін!»

Розмовляючи з дітьми після «Посвяти», класний керівник О.С. Неділько була переконана, що чисті дитячі серця серйозно і глибоко переживають цю подію. Якщо підрахувати, які слова діти найчастіше використовують, передаючи свої враження, то це – «піднесення», «радість», «гордість», а ще, звичайно, «хвилювання». Свято відбулося у п'ятницю, а в суботу разом із батьками учні провели день у музеї просто неба «Мамаєва Слобода». Після екскурсії на величезній гойдалці усміхнені діти завзято співали свою класну пісню «Сім шляхів», промовляли обіцянку, озвучену зі сцени, наче вкарбовуючи її як план дій на майбутні роки:

*Разом – навчатись,
Справ – не боятись,
Весело – жити,
Вірно – дружити!*

Посвята в козачата – це прекрасне, радісне, урочисте свято. Однак це – не самоціль, а крок до формування в серцях дітей національної самосвідомості, патріотичного відчуття належності до великої і славної історії нашої країни. Посвята – це стимул до згуртування класу, це потужна мотивація до вивчення історії України та інших предметів. А для вчителів – це стартова лінія, від якої починається робота над собою, щоб бути гідними цих маленьких, але дуже талановитих і вимогливих козачат. Свої емоції, бажання стати козачатами висловили і учні 5-Г класу. Вони дізналися, що найбільше шанували серед козаків Пресвяту Богородицю, яку вважають покровителькою козацтва. Козаки настільки вірили в її силу і настільки щиро й урочисто відзначали свято Покрови, що впродовж століть в Україні воно набуло ще й козацького змісту й отримало другу назву – Козацька Покрова і відзначається як День українського козацтва, а з недавніх пір ще і як День захисника України. У святково прикрашеній актовій залі гімназії юні козачата разом з глядачами – батьками, вчителями, перенеслися на п'ять століть назад у славетну добу Козаччини, відчули колорит тієї історичної епохи, пройнялися духом патріотизму, рішучості та відваги. Зі сцени лунали козацькі пісні і марші, учні декламували вірші, виявляли неабиякі акторські здібності, демонстрували хореографічні навички та вміння. 5-Г клас представив свій загін, який відтепер носить ім'я славного козака Івана Сірка:

*Ми роду козацького діти,
Землі української цвіт, –*

ці рядки лунали як відгук про готовність ввійти до ВГКДО «Дніпровська Січ», бути гідними почесного звання «козак» і «козачка». Фінальна вокально-хореографічна композиція про Україну «Хай радіють усі» вселяла надію на мир і злагоду в нашій рідній Україні. Такі свята допомагають виховувати почуття патріотизму і любові до історичного минулого, відчуття самоповаги в сучасному світі.

Своїми враженнями від Посвяти учнів у козачата діляться батьки: 12 жовтня 2016 року розпочалася нова сторінка у житті дітей нашого класу! Відбулась Посвята в козачата. З яким же нетерпінням ми чекали цієї події! Наші діти вивчали пісні та вірші, готували неймовірний виступ! А як же інакше?! Адже на свято завітало стільки гостей! Це і вчителі, і учні інших класів, батьки, бабусі та дідусі, братики й сестрички. Учні всім продемонстрували, чому вони навчилися протягом свого першого шкільного місяця. Кожна дитина з радістю та гордістю говорила про козацький дух, значення рідної мови в житті людини, про любов до неньки-України! Вже давно відомо, що гімназія № 283 є закладом, де навчають та виховують майбутнє України, формують громадянську позицію. Це свято стало ще однією сходинкою до пізнання, до нових звершень. На жаль, сьогодні на долю нашої країни випали нелегкі випробування, які не залишають байдужими кожного з нас, а тому на святі майже в усіх виступах були вірші про нашу Батьківщину, про любов до свого рідного дому. Хочеться зазначити, що гімназії завжди були в історії культури України символом чистоти, гідності, освіченості. Гімназист – це високе звання. Гімназія № 283 вже встигла стати для нас, батьків та дітей, особливою, бо саме тут народжується патріотично вихована, завзята та розумна особистість. Виступи дітей, презентації класів відбулися на високому рівні, було продемонстровано талант та вміння кожного учня та колективів загалом. Хочемо побажати нашим дітям виховувати у собі наполегливість у навчанні, любов до праці, зразкову поведінку. Будьте справжніми патріотами України, своєї гімназії, своєї родини. Бажаємо вам успіхів! А з цієї миті ми, батьки та діти 5-В класу, відчуємо себе повноцінними членами родини гімназистів та справжніми нащадками козаків! Я вірю, що в серцях наших дітей зародилася козацька гордість за звичай рідного народу, а пам'ять поповнилась заповідями, які вони пронесуть через усе життя.

Зворушливо й урочисто, справді по-українськи та щиро по-дитячому відбулася посвята в козачата у нашій гімназії. Діти одяглися в традиційне українське вбрання. Дівчатка у яскравих спідницях, різноко-

льорових вишиванках та барвистих віночках виглядали неперевершено. Мужність та бойовий дух хлопчиків підкреслювали шаровари, розкішні, широкі. Усміхнені, впевнені та розумні козачата відтворили давні часи, коли процвітало козацтво. Кожна пісня, кожен вірш, кожен танок були наповнені традиціями та патріотизмом. Впевнена, що діти дізналися багато нових історичних фактів під час підготовки до свята, проїнялися духом миру та братерства.

Свято залишилося позаду... Попереду – цікавий навчальний рік. Бажаю всім козачатам та вчителям нових відкриттів та позитивних емоцій.

Л.Бруцька, мама учениці 5-Г класу

Щирими є і зізнання учнів щодо їх участі у посвяті.

Я живу біля козацької гімназії, мріяла вступити до неї, тому кожен рік спостерігала за яскравим святом, яке відбувалося у жовтні. Цього року моя мрія здійснилася – разом зі своїми однокласниками я була прийнята до великої родини – дитячої організації «Дніпровська Січ». До посвяти ми довго й старанно готувалися, підбирали неповторні національні костюми. Хлопці, як справжні козаки, – шаровари, дівчата, як ніжні квітки, прикрасили голови віночками. На сцені наш клас танцював, співав українські пісні, присягав бути вірним Батьківщині. З гордістю ми тримали синьо-жовтий стяг та козацький прапор. Хлопці і дівчата пишаються, що є українцями, що маємо таку славетну історію.

Журавльова Анна, учениця 5-Д класу

Посвяту в козачата я та мої однокласники чекали з великим хвилюванням. Це дуже важливе свято, на якому відчула себе частиною великої шкільної родини. Ми ретельно готувалися до посвяти, вчили вірші, пісні, розучували танці. Перед головним отаманом, козацькою радою та козацьким товариством ми, юні козачата, розповідали, що знаємо про Січ, про козаків, показали знання козацьких правил, вміння танцювати і співати козацькі пісні.

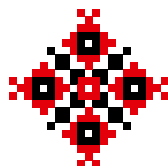
Я зрозуміла, якщо людина знає свою історію, поважає своє минуле та традиції, то родина, гімназія та країна будуть процвітати, і наша рідна Україна стане незалежною та квітучою країною. Нас у цей день прийшли підтримати батьки, старші товариші та вчителі. Я з гордістю буду носити величне звання козачки.

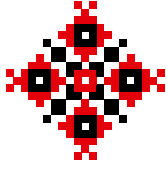
Задніченко Маргарита, учениця 5-Г класу

Розділ III

Творчість, натхнення, обдарованість

Творчість, натхнення, обдарованість

У козацькій гімназії активно діє апробована система позакласної виховної роботи, яка охоплює такі проекти: «Школа лідерів», «Людам потрібна твоя допомога», «Гармонія», «Преса гімназії», «Моя гімназія – мій дім», «Здоров'я – найбільша цінність людини». У кожному з цих проектів визначено мету та шляхи реалізації.

Проект «Школа лідерів»

Мета проекту: розвиток творчого потенціалу лідерів, надання їм можливостей для самореалізації в якості лідерів учнівського самоврядування.

Шляхи реалізації:

- організація флешмобів до Дня миру, Дня українського козацтва, Дня святого Миколая, Нового року, загальногімназійних свят, ювілейних дат визначних письменників, громадських діячів;
- проведення тренінгів «Лідер в тобі», «Як стати успішним лідером», «Імідж лідера»;
- збори козацької старшини, отаманів;
- надання консультацій шкільного психолога, соціального педагога, заступника директора з виховної роботи.

Проект «Людяч потрібна твоя допомога»

Мета проекту: надання допомоги ветеранам війни, воїнам АТО, внутрішньо-переміщеним особам, самотнім людяч, людяч з інвалідністю.

Шляхи реалізації:

- проведення доброчинних заходів, акцій: «Від серця до серця», «Подаруй іграшку», «Різдвяний кошик», «Великодній кошик», «Привітай солдата зі святом»;
- залучення учнівської молоді до волонтерства.

Проект «Гармонія»

Мета проекту: сприяння організації змістовного дозвілля.

Шляхи реалізації:

- організація та проведення творчих конкурсів, фестивалів, свят: «Знайомтесь! Наш клас!», «Крок до зірок», «Афіна Паллада вшановує», «Козацько-лицарський гарт тобі, Україно!»;
- вивчення традицій та обрядів, підготовка та проведення театральних свят, участь у конкурсах художньої самодіяльності;
- проведення турніру Клубу веселих та кмітливих, спортивних колотеч, дискотек.

Проект «Преса гімназії»

Мета проекту: залучення учнівської молоді до вивчення проблем життєдіяльності гімназії, популяризація друкованого органу та прес-центру учнівського самоврядування, підготовка дописів до козацького часопису «Дніпровська Січ».

Шляхи реалізації:

- випуск часопису «Дніпровська Січ», ГСН (Гімназійна служба новин).

Проект «Моя школа – мій дім»

Мета проекту: виховання в учнів господарського ставлення до гімназії.

Шляхи реалізації:

- проведення акцій: «Бережи книгу», «Посади своє дерево», «Толока», «Мій родовід».

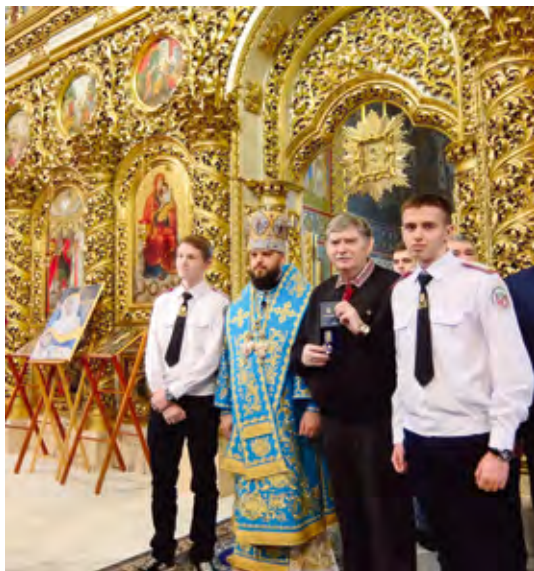
Проект «Здоров'я – найбільша цінність людини»

Мета проекту: формувати в учнів бажання займатися спортом, вести здоровий спосіб життя.

Шляхи реалізації:

- участь у спортивних змаганнях;
- участь у військово-патріотичній грі «Сокіл» («Джура»), «Я-патріот»;
- організація олімпійського уроку, тижня спорту;
- номінація «Кращий спортсмен року».

Найбільш яскравою подією учнівського самоврядування гімназії стала висока волонтерська нагорода. Напередодні Міжнародного Дня волонтера громадська організація «Волонтери України» нагородила найактивніших волонтерів і військових відзнаками «Волонтерський хрест». Вручення нагород відбулося у Михайлівському Золотоверхому монастирі 4 грудня 2016 р. Серед нагороджених – і волонтери гімназії. Нагороду Волонтерський бронзовий хрест «За патріотизм» вручив учням гімназії Преосвященний Архієпископ Агапіт за патріотизм та вагому допомогу бійцям АТО. Учні гімназії неодноразово оголошували благодійні

акції допомоги бійцям на Сході. Як правило, це були листівки і малюнки воїнам, маскувальні сітки, різні смаколики, а також необхідні продукти, речі. Такі акції організовували лідери самоврядування.

Про активну діяльність Всеукраїнської громадської козацької дитячої організації «Дніпровська Січ» писали журналісти на сторінках часописів «Голос України», «Літературна Україна», «День», «Вечірній Київ». Так, журналіст Микола Пацера, готуючи матеріали до газети «Вечірній Київ», зазначив: *«Єдина в Україні козацька гімназія №283 Києва приділяє значну увагу патріотичному вихованню підростаючого покоління. «Вечірка» поцікавилася, що робиться для нього у цьому навчальному закладі.*

Дух патріотизму, який із дитячих років виховують у своїх учнів викладачі столичної гімназії №283, відчувався ще на подвір'ї цього навчального закладу. На клумбі біля його входу стоїть макет вітряка, поряд із яким у пишних квітах височить фігура жінки у національному вбранні. Над самим же входом у приміщення – напис: «30 років козацькій гімназії». Збоку від дверей – емблема Всеукраїнської громадської козацької дитячої організації «Дніпровська Січ», якій недавно виповнилося 15 років. У фойє щось жваво обговорювала юрба старшокласників у незвичній шкільній формі – козацьких одностроях із краватками, шевронами та погонами. При цьому говорили вони виключно по-українськи. А на мою похвалу щодо цього одна дівчина сказала: «Я вдома навіть батьків привчила розмовляти зі мною лише українською»...

Директор гімназії Володимир Гнатюк, який очолює її вже 30 років, люб'язно розповів кореспонденту «Вечірки» про історію створення свого неординарного навчального закладу та провів екскурсію по ньому. Цей загальноосвітній заклад, у якому навчалося більше 2 тисяч учнів, було засновано у 1989 році, а в 2003 році його реорганізували у гімназію з концепцією національної школи, яку розробив директор. З тих пір вона й працює як перша в Україні національна гімназія. У тому ж 2003-му тут було створено дитячу козацьку організацію «Троєщинська Січ», яку в 2007 році реорганізували у першу на освітянських теренах Всеукраїнську громадську козацьку дитячу організацію «Дніпровська Січ».

«Кожен клас нашої гімназії є козацьким загоном, який носить ім'я якогось гетьмана, отамана чи козака або відомої людини в Україні, – розказав Володимир Гнатюк. – Наприклад, Івана Мазепи, Богдана Хмельницького, Івана Сірка, Михайла Грушевського, Ліни Костенко та інших. Їх вибирають для себе самі учні, як тільки приходять до нас на навчання у п'ятий клас. На свято Покрови, що відзначається як день українського козацтва, вони проходять посвяту у козачата, на якій дають обітницю

та презентують свій клас і розповідають про його «покровителя», і отримують посвідчення юного козака. Протягом навчального процесу наші учні вивчають історію козацтва, а також інших славних епох, беруть участь у різноманітних змаганнях типу «Козацькі забави», «Козацькому роду нема переводу», «Джура» та інших, у яких займають призові місця.

Навіть під час звичайних уроків наші педагоги стараються використовувати національно-патріотичну тематику – скажімо, на математиці розв'язують задачі з предметами часів Київської Русі чи інших епох. На уроках літератури діти вивчають творчість українських письменників, заборонених у радянські часи, наприклад, Івана Багряного, Богдана Лепкого Євгена Маланюка та багатьох інших, твори яких допомагають формуванню патріотизму. Влаштовують відзначення якихось вагомих подій, скажімо, у березні нинішнього року – 220-річчя написання Іваном Котляревським «Енеїди». Також вони поглиблено вивчають історію України та пишуть твори на історичну тематику, відвідують численні екскурсії по історичних місцях нашої країни – у Батурині, Кам'яниці-Подільському, на Хортиці, у Києві. Для більш сучасного виховання патріотизму проводяться уроки мужності, на яких діти зустрічаються з учасниками війни на Донбасі, від котрих набираються мужності і відваги захищати рідну землю. А за допомогу нашим воїнам гімназисти нагороджені бронзовим волонтерським хрестом «За патріотизм», оскільки плетуть маскувальні сітки, готують продуктові набори, а також різноманітні подарунки у вигляді малюнків, листівок, виробів ручної роботи, які виготовляють у численних гуртках. До речі, їх у нас різного спрямування налічується більше двадцяти, серед яких і єдиний у школах України естрадно-духовий, який є неодноразовим переможцем багатьох конкурсів».

Та й саме приміщення гімназії №283 є осередком патріотичного виховання підростаючого покоління, що ми побачили під час екскурсії навчальним закладом. На першому поверсі стіни коридорів прикрашають художні полотна, на яких зображено національні традиції і звичаї, починаючи з дохристиянської пори: «Перун», «Водохреща», «Дідух», «Спас», «Купала». У коридорі другого поверху розвішані світлини, на яких зображені драматичні епізоди Революції гідності, які також служать елементом виховання патріотизму. На одній стіні просторого фойє розміщені портрети київських князів та копії документів тієї пори, на протилежній – таким чином відображена козацька доба. Також тут знаходиться музей гімназії, в якому представлені матеріали про її життя за 30 років існування, а також ручні роботи учнів з гуртків м'якої іграшки, вишивання, петриківського розпису, гончарного ремесла, оригінальні вироби з

солоного тіста. На третьому поверсі створено скульптурні декоративні панно-композиції: «Хортиця», «Богдан Хмельницький», «Олекса Довбуш», «Петро Могила», «Козак Мамай» та інші.

Можна ще дуже багато розповідати про різні аспекти патріотичного виховання у столичній гімназії. Але головне – щоб цей досвід справді набував реального втілення у всіх київських та інших навчальних закладах для підготовки справжніх патріотів зі шкільної лави».

Стати патріотом своєї держави – це значить виробити у собі вміння бути спритним, мужнім, фізично сильним, щоб у слушний час стати на захист своєї Вітчизни. Такі якості особистості розвивають військово-патріотичні змагання, участь у спортивних гуртках, конкурсах тощо.

Я – патріот України

Учні нашої гімназії стали першою командою, яка брала участь у військово-патріотичному заході «Я – патріот України», що відбувся на базі прикордонного підрозділу в м. Бортничі. Дійство відкрилося прем'єрою пісні «Марш прикордонників України» (автори музики та слів Микола Короб, Валерій Константинов) у виконанні естрадно-духового оркестру «Візерунки» та учениці 11-Б класу гімназії Вікторії Максимової. Серед учасників змагань було проведено спортивну естафету та організоване змагання зі стрільби в інтерактивному тирі. Інспектори-кінологи з «чотирилапими» охоронцями кордону та представники мобільних підрозділів провели показові виступи з виявлення небезпечних предметів

та затримання порушників. Учні гімназії посіли чільне перше командне місце. Маршові мелодії гурту хлопчаків та дівчат під керівництвом О.П. Куліша супроводжували нагородження переможців.

Наступного року в День захисника України на базі підрозділу Держприкордонслужби в м. Бортничач знову відбулися військово-патріотичні змагання під гаслом «Я – патріот України». До заходу долучились 10 навчальних закладів із різних областей України, зокрема й учні Київської гімназії № 283. Були присутні й діти прикордонників. Організаторами заходу виступили Держприкордонслужба, Міністерство молоді та спорту України, Київський молодіжний центр Київської міської державної адміністрації та дитяча громадська організація «Центр патріотичного виховання дітей і молоді «Юний прикордонник». На початку заходу прикордонники ознайомили дітей з діяльністю Державної прикордонної служби та системою охорони кордону. Крім того, юним патріотам продемонстрували сучасні зразки озброєння, техніки та технічних засобів охорони державного кордону, зокрема й ті, які використовують військовослужбовці в районі проведення АТО. Школярі змагалися у військово-спортивних іграх. Вони виборювали першість у вправах зі зброєю, зокрема, розбиранні та збиранні АК-74, спортивних змаганнях на влучність, естафеті та перетягуванні канату. На заході були присутні близько 300 дітей, серед яких не лише учасники змагань, а й вболівальники. Підтримати юних патріотів прибув і перший заступник голови Державної прикордонної служби України Василь Серватюк. Звертаючись до учасників заходу, він зазначив, що вже традиційно щороку 14 жовтня, на свято Покрови Пресвятої Богородиці, яке ще з козацьких

часів було святковим днем захисників рідного краю, для дітей відкриваються двері цієї військової частини. В цей день вони можуть перейнятися буднями захисників та зрозуміти сутність професії прикордонників, які в усі часи стояли на захисті передових рубежів своєї Батьківщини. За підсумками змагань переможцям вручили кубки за командні місця, медалі, відзнаки та інші заохочувальні призи. Наша гімназія посіла II місце у військово-спортивній естафеті. На польовій кухні для дітей зварили смачну запашну кашу. Для всіх гостей святковий концерт підготували артисти Академічного ансамблю пісні і танцю Державної прикордонної служби України.

Душа звучить кольоровими «Візерунками»

Про дивовижний естрадно-духовий оркестр «Візерунки» неодноразово писали журналісти, захоплено відгукувались члени журі міських фестивалів, складала подяку батьки. Слова вдячності організаторам оркестру висловила мама одного з його учасників І.П. Лисичонок.

«Козацька гімназія – не просто навчальний заклад, це живий організм, що динамічно розвивається, досягає високих результатів, що має свою історію, свої традиції, перетворює його на храм освіти й виховання. Однією з візитних карток гімназії є естрадно-духовий оркестр «Візерунки», створений і виплеканий любов'ю одного чарівника – Олександра Пилиповича Куліша, який не лише керівник, викладач музики, а – митець, що творить простір любові і щастя для розвитку і розкриття талан-

ту. Той простір став місцем існування дружнього колективу, що об'єднав дітей різного віку, їхніх батьків, викладачів. Це місце, куди діти поспішають після гімназії, де займаються у вихідні дні й під час канікул, куди тягнуться їхні серця і душі, бо ж тут вони знаходять те, чого так потребують підлітки – любов, підтримку успіх, віру у свої можливості, значущість себе і своєї діяльності. Наявність музичного гурту – це велика цінність, це осередок культурного спілкування і розвитку дітей і, що важливо для підлітків – командна робота, група однодумців, територія, на якій кожна дитина має можливість себе реалізувати. Оркестр був створений 21 жовтня 2012 року. І ось вже майже шість років «Візерунки» звучать і створюють святкову атмосферу на всіх заходах і святах навчального закладу, гідно представляють Козацьку гімназію на урочистостях районного і міського рівнів. У репертуарі понад 70 творів української і світової класики, народної спадщини, джазу та авторської музики оркестрантів. 4 листопада 2018 року у Київському палаці дітей та юнацтва «Візерунки» виступили на XV міському музичному фестивалі музичних колективів закладів освіти м. Києва «Золота осінь». Вже втретє «Візерунки» беруть участь у цьому заході і втретє стали його лауреатами та здобули визнання. Цьогогорічний виступ був неймовірним! На високому рівні діти виконали 4 музичних твори, показавши результат своєї праці і праці викладачів. Розпочали виступ українською народною мелодією «Глибока кирниця» (солісти Артем Бондар та Богдан Перчук), завершили – ще однією українською запальною та веселою мелодією «Докторинка» (солісти Євген Труба –

ударні, Даша Вдовик – саксофон, Ілля Сасько – тромбон). Високий рівень музикантів засвідчує диплом «Краще виконання твору української музики». Родзинкою виступу на фестивалі стало виконання учнями авторської

музики. Це було ексклюзивно і вражає для журі і глядачів. Другим у програмі виступу був твір «Спогади» – п'єса для флейти з оркестром, яку написав Даніїл Сібір (музикант оркестру, випускник гімназії, зараз студент другого курсу коледжу імені Р.М. Глієра). У цій п'єсі Даніїл відобразив спогади про життя в оркестрі й отримав диплом «Кращого соліста концерту» як вихованець «Візерунків». Третя композиція представлена на фестивалі – «Момент істини», автори її наші учні 11-го класу Арсалан Наїмі та Богдан Редька. У творі використано дві музичні теми. Одна – лірична, романтична, друга – відтворює прагматичні реалії сьогодення. Ці теми переплітаються, відображаючи баланс Всесвіту. Перемагає романтизм... Реакція глядачів була неймовірна, жоден слухач не лишився байдужим. Звичайно, треба особливо відзначити реакцію залу, теплу зустріч наших музикантів, а також потужний заряд енергії від численної групи підтримки, що прийшла з квітами і плакатами. Від спогадів, лірики та драйву «Золота осінь» забуяла візерунками! Вітаємо тих, хто вперше виступив у складі «Візерунків»: Олексія Каленського, Тимофія Дембіцького, Юсуфа Рзаєва, Вадима Швигара. «Візерунки» показали свою майстерність, талант, козацький дух і прославили нашу гімназію, бо ж існування музичного колективу на базі навчального закладу, що не має музичного профілю – це унікальний проект у нашому місті. І треба зазначити, що оркестр був створений з дітей, що не мали ніякої музичної освіти, не тримали раніше музичних інструментів у руках, не знали нот. Сьогодні більшість учасників оркестру підвищують свою майстерність навчанням у музичних школах і коледжах. І дорогу туди їм відкрив О.П. Куліш. Його слова: «Кожна дитина талановита!» – стали благословенням і надихнули дітей до роботи і самовдосконалення. Просто вірою в дитину досягається результат, що вражає. Діти тягнуться до такого Вчителя, мають Наставника, дружать з Чарівником, що творить дива, розмальовує душі музичними візерунками. І не потрібно якоїсь особливої мотивації, коли є любов до своєї справи і до дітей. Як педагог, я захоплено спостерігаю, вчуся, беру за приклад. Як мати, я радію, що на життєвому шляху моєї дитини є такі особистості, наставники, друзі і захоплення. Щира подяка і теплі почуття поваги і вдячності й для Володимира Дмитровича Кепіна – великого майстра музичної справи, надійного партнера і помічника у творчій викладацькій роботі.

Гармонійно, велично, красиво і мелодійно звучать «Візерунки», розквітають різнобарв'ям веселки душі всіх, хто чує ці чарівні звуки, хто дотичний до створення цього прекрасного музичного орнаменту, що має таку ліричну назву «Візерунки».

Школа акторської майстерності

Школа акторського та дикторського мистецтва працює у гімназії вже третій навчальний рік. Однак, не зважаючи на цей короткий термін, викладачі Школи, вихованці та їхні батьки створили справжню творчу майстерню, сформува-ли привітний, дружний, міцний колектив.

Спільними зусиллями зроблено впевнений крок для гідного представлення гімназії у театральних та освітніх колах міста Києва та України. За рік навчання діти різних вікових категорій під керівництвом педагогів, режисе-

рів та хореографів здійснили постановки чотирьох вистав: «Цибуліно» за казкою Джанні Родарі, «Пітер Пен» за мотивами повісті Джеймса Баррі, «Пеппі Довга Панчоха» за казковими повістями Астрід Ліндгрєн, «Чайка Джонатан» за філософською притчею Річарда Баха. Справжнім досягненням для Школи акторського та дикторського мистецтва стала перемога у районному етапі театрального фестивалю-конкурсу «Країна див», що проходив у рамках міського фестивалю-конкурсу дитячих театральних колективів навчальних закладів міста Києва «Срібне джерело». Організатором фестивалю-конкурсу став Центр дитячої та юнацької творчості Деснянського району міста Києва за підтримки управління освіти Деснянської районної в місті Києві державної адміністрації. 17 травня 2017 р. на сцені Київського палацу дітей та юнацтва – головній дитячій площадці міста Києва – відбулося урочисте нагородження переможців театральних колективів Києва. Київська гімназія (старша група) Школи акторського та дикторського мистецтва за виставу «Чайка Джонатан» посіла перше місце.

Юні театralи також засвітили свої зірочки на театральному небозводі, здобувши перемогу у XVIII Міжнародному фестивалі-конкурсі «Барвиста осінь», який проводився у рамках проекту «Квітуча Україна» за сприяння Міністерства культури України та Національної всеукраїнської музичної спілки. Художні керівники проекту А. Кожинова та Д. Іванова-Гололобова задоволені успішним виступам своїх вихованців. І ще один великий успіх театралів – «Гран-прі» на Міжнародному фестивалі-конкурсі «Україна єднає світ», який проходив у Києві в 2019 році. Таку високу оцінку отримали актори за постановку п'єси «Країна Мережина».

Світ музики Світлани Мирводи

Українська співачка і бандуристка, народна артистка України Світлана Іванівна Мирвода вирізняється серед сучасних представників національної музичної культури особливим світосприйняттям витонченого художника, рисами невтомної у своїх творчих пошуках людини. Основою її творчої діяльності є народний мелос, народна пісня. Не від-

кидаючи нові тенденції, технічні досягнення, крокуючи в ногу з сучасністю, артистка ставить на перше місце професіоналізм, зв'язок із національними джерелами, з витокami української ідентичності. У її здобутках цілий ряд перемог і знакових нагород: Гран-прі на VII Міжнародному фестивалі «Світ музики» (Італія) в номінації «Сольний народний спів», лауреатство у всеукраїнських фестивалях сучасної української естрадної пісні «Пісенний вернісаж», родинної творчості, сучасного романсу «Осітнє рандеву», лауреат всеукраїнського конкурсу пісні про маму «Рідна мати

моя» та літературно-мистецької премії ім. Дмитра Луценка «Осіннє золото». Нещодавно вийшов новий диск співачки «Струни серця». Отримала вчений ступінь кандидата наук з державного управління. Бере активну участь у благодійних заходах в різних куточках України на пошану Героїв Майдану і по збору коштів для добровольчих батальйонів. Часто Світлана Мирвода виступає у шпиталях, військових частинах та реабілітаційних центрах.

У переддень свята Матері, яке ми відзначаємо у другу неділю травня, у гімназії відбулася зустріч із народною артисткою України Світланою Мирводою, яка виконала прекрасні зразки як народних, так і естрадних пісень, серед яких: «Мамині світанки», «Заграй ми,

цигане старий», «Мій син», «Заманив мене глід». А ще Світлана Іванівна розповіла про національний інструмент бандуру, срібний передзвін струн якої (а їх понад 60!) чарує слухачів століттями. Пісні «Нас весна зустріла та не там», «Пісня водія АТО», «Стрілецький романс» співачка виконує дуже часто перед воїнами у зоні бойових дій на Сході. А насамкінець під пісню «І нам Бог допоможе» із зали піднялися юні козачата і привітали вельмишановну гостю із Днем матері, подарувавши чудові квіти і власноруч зроблену ляльку-мотанку – оберіг сім'ї, роду й України.

Лялька-мотанка – оберіг людської душі

Давні традиції має в Україні мистецтво мотанок. Українська іграшка завжди вважалася значним елементом нашої традиційної народної культури. Мистецтво українського іграшкарства віддавна було покликане змалку формувати в дітей духовний світ та пробуджувати відчуття роду, любов до рідної землі. Мотанка є втіленням добра і лагідності, посередником між бабусею та онукою, старшим та молодшим поколінням. Тому в ній, зробленій нашвидкоруч, щоб заспокоїти, зайняти дитину, чи виготовленій старанно, як подарунок на свято, закладений родовий, етнічний

фактор любові і сподівань, віри в добро та захист від злих сил. Лялечка була індивідуальним витвором майстра, несхожим на інших ляльок. Насправді ляльку-мотанку може зробити кожен. Для цього необхідно лише трішки часу, фантазії та мінімальні знання вишивки свого регіону. Лялька, зроблена власними руками, значно тепліша та добріша, ніж куплена, адже вона наша – автентична. Народ вірив, що в мотанці міститься дух предків і що вона може передавати досвід поколінь. Українці вважали, що цей символ приносить їм багатство та успіх. Головне призначення ляльки – беретти душу свого власника від зла й нечистих помислів. Іноді з рук майстра народжувалися ляльки, про які складали легенди і передавали від матері до дочки як священний переказ. Мотана або вузлова лялька виготовлялась з м'якого матеріалу – шкіри або тканини – і з ниток. Очевидно, перші такі ляльки робили ще й з трави або соломи, а згодом, з поширенням ткацтва, почали використовувати тканину і прядиво. В Україні її знають як ляльку-мотанку, і в нас вона відома з незапам'ятних часів, бо своїми витокami, наприклад, глиняна мотанка сягає ще доби Трипільської цивілізації. Українська лялька тим унікальна, що вона така ж, яка була тисячі років тому! Лялька-мотанка не випадково не має обличчя. Адже вона виникла не як іграшка, а як сакральна річ, що приходить у наш світ у якомусь образі, створюється з певною метою. Її виготовляли із різними побажаннями, наділяли різними символічними значеннями: на щасливу долю, сприяння потаємним бажанням гармонії людини з природою, на успіх і здоров'я, на добро і злагоду.

Ці обереги несуть у собі тільки позитивну енергетику. Лялька, зроблена власноруч, оспівана піснями, обласкана казками, одягнена в усе своє, домашнє, рідне, – вважалась оберегом у родині. Ляльку-мотанку, яка є елементом народної культури, активно відроджують зараз в Україні.

Виготовлені сучасними народними майстрами ляльки зі збереженими традиціями дають змогу не загубити прадавню лялькову культуру нашої землі та залишити її для майбутніх поколінь. У ляльках-мотанках – ціла вічність! Майстерно зроблена, пишно вдягнена, вона є цінним предметом домашнього майна, водночас виступаючи посередницею між старшим і молодшим поколіннями, запорукою добробуту, щасливого родинного життя та захисту від злих сил. У наш час майстри, які працюють з традиційною народною лялькою, відзначають позитивний вплив, який має процес виготовлення такої ляльки на психіку людини, – це свого роду психотерапія, що допомагає зняти певні психологічні травми, а ще це один із найдревніших символів, який єднає культури і традиції. Українська народна лялька є втіленням добра і лагідності. Це оберіг людської душі й долі, символ предків і України.

У козацькій гімназії вже стало доброю традицією разом із газетою «День» готувати подарунки для освітніх закладів України. От і цього року учні гімназії активно підключились до просвітницької акції благодійного фонду «День» – «Розумний Великодній кошик».

Голова фонду Гриценко М.С. запропонував учням створити 30 мотанок, до яких підготувати Великодні вітання. 27 березня 2018 р. відбулася зустріч козачат з Миколою Семеновичем, який передав гімназії книжки газети «День» і отримав мотанки з вітальними листівками.

Невмируща краса України

Учні козацьких класів гімназії часто люблять подорожувати, вивчати історію своєї країни, знайомитись з немеркнучими пам'ятками культури, архітектури, живопису. Кожна така мандрівка залишає в пам'яті яскраві світлини історичного минулого, а це зближує і згуртовує школярів в одну команду допитливих краєзнавців.

Своїми враженнями від екскурсій діляться учні гімназії Єршова Анна, Титаренко Ірина, Матійко Аліна, батьки.

Нас, учнів 8-Б класу, чекала подорож величною Буковиною та чарівним Поділлям. Усі побачені пам'ятки історії та архітектури – неперевершені. Але найбільше вразив Домініканський монастир святого Миколая в Кам'янці-Подільському. Трохи історії... У 1362 році в Кам'янецьку землю приходить новий уклад життя, домінуючим фактором якого стає католицизм. Папа римський Григорій XI проголошує про створення Подільського єпископату з центром у Кам'янці. Так був створений Домініканський костел. Багато довелося пережити святині: у 1420 році вона згоріла дощенту і була відбудована заново; турки переобладнали її на мечеть, прибудувавши мінарет. Вражаючим був процес перевтілення монастиря під керівництвом Яна де Вітте за фінансової підтримки графа Потоцького. Святиня стає справжньою окрасою всього Поділля. Зараз власником монастиря є орден отців-Паулінів, які по крихтах відновлюють храм після пожежі 1994 року. В історії пам'ятки фігурує прізвище графа Потоцького, який став меценатом реставрації монастиря в XVIII ст. Він погодився стати благодійником за однієї умови: родинний герб Потоцьких мав прикрашати кожную стіну Домініканського храму та

розташовуватися над барельєфами всіх святих. Тим самим граф поставив себе вище за релігію. За легендою, рід Потоцьких був покараний за зухвалість: жоден із нащадків до наших днів не дожив. У центрі Старого міста розташована міська ратуша та вірменська криниця. За переказами, у 1638 році вірмени, які на-

селяли місто, потерпали від нестачі води. Їм довелося вибити у суцільному камінні криницю. Але з'ясувалося, що вода непридатна до вживання, бо дуже гірка. Щоб мешканці міста не отруїлися, комендант міста Ян де Вітте наказав звести над нею восьмигранний купол у бароковому стилі. Мандруючи Україною, ми не втомлюємося дивуватися красою нашої Батьківщини! Пізнавати загадковий рідний край, милуватись його красою, пишатись величною землею наших предків!

Головна будівля країни

У квітні козацький загін 6-Г класу відвідав Верховну Раду України. Учні мали можливість ознайомитись з приміщеннями та організацією роботи парламенту, з історією становлення та розвитку українського парламентаризму, законодавчого процесу, сьогоденням українського парламенту та головного будинку України. Діти дізнались, що сесійна зала парламенту розрахована на 1 тис. місць, її площа становить 650 м². Спорудження сучасної будівлі Верховної Ради було закінчено у травні 1939-го року. І вже 26 липня у новій сесійній залі відбулося перше засідання другої

сесії народних депутатів I-го скликання. Раніше такі зібрання відбувались у Будинку вчителя. Дуже сподобалась гімназистам люстра у сесійній залі. Вироблена вона із білого та кольорового кришталю, важить чотири тонни. Раз на рік,

під час літньої відпустки народних обранців, люстру лебідкою повільно опускають на рівень крісел та влаштовують «банний день». У Верховній Раді було встановлено першу в Україні систему кондиціонування повітря. Це відбулося у 1957 році. Другий поверх парламенту прикрашає картина «Державотворення» (художник О. Кулаков), в основу сюжету якої лягли події 24 серпня 1991 року. У серпні 2017 до Дня Державного Прапора України на першому поверсі парламенту був встановлений мармуровий

портал, де відтепер зберігається головний прапор України, який внесли до сесійної зали 24 серпня 1991 року. Це була дійсно унікальна й незабутня екскурсія.

Історія стоїть біля дороги...

Саме такий вислів побутує, коли йдеться про екскурсію «Козелець – Чернігів – Седнів!». Мешканці Козельця про себе не без іронії кажуть: «Від села від'їхали, а з містом не здибалися». Містечко це невеличке, але й непросте. Назва його походить, як ми дізнались, від квітки прирічкової. А ще екскурсовод розповіла про минулі подвиги Козелецької козачої сотні Переяславського полку, яка здобула собі славу під час визвольної війни під проводом Б. Хмельницького. Із старожитностей цікавим для нас став монастир Георгіївський, у якому, як виявилось, доживали віку пристарілі та покалічені у боях козаки. Найвизначнішою спорудою цієї місцевості є собор Різдва Богородиці. У свій час побував тут Т.Г. Шевченко, який у повісті «Княгиня» описав враження від побаченого. Дізнались ми про історію появи Кирила Розумовського на царському видноколі. До речі, це наша сучасниця – видатна поетеса, ім'я якої носить козацький загін 7-Г, Ліна Василівна Костенко у своєму творі «Стара церковця в Лемешах» і про сім'ю Розумовського, і про самий собор сказала: «Історія стоїть біля дороги». Коли ми увійшли до собору, там відбувалася служба. І у відлунні голосу священика наші думки піднесли у висі. А перед очима постав двадцятисемиметровий іконостас. Нині тільки можна уявити собі красу і розкіш іконостасу, зробленого італійськими різьбярями за

проектом Растреллі. Іконостас синього кольору, по ньому йдуть білі та золоті прожилки, а по вкритих позолотою рамах – чудове різьблення. Фотокамера ніколи не передасть того, що ми побачили. Кожен янгол, що дивиться на нас з іконостасу, має свій образ: один – сміється, другий – плаче, інший – тужить... Краса і велич неймовірні! Як ми довідалися, для іконостасу були написані не тільки ікони (їх вісімдесят), а й портрети Н.Розумовської та цариці Єлизавети. За свою 250-річну історію собор пережив і гарні, і тяжкі часи. Він був і конюшнею, і табором для полонених, і заготівельною конторою. Але, на щастя, зберігся і до наших часів. Правду кажуть, що краса звеличує. На наше прохання відчинили нижній храм, де розташована усипальниця Наталії Розумовської.

А потім був Чернігів. Найвизначніше місце його – Вал (колишній чернігівський дитинець). Це стародавня частина міста сімнадцятого століття, на якій чернігівські князі зводили свої хороми і храми. Деякі з них, переживши татаро-монгольську навалу, литовців і шляхтичів, повстання, війни і революції, радянську владу, в наші дні вважаються найдревнішими архітектурними шедеврами Київської Русі. Це серце і душа Чернігова, який є духовним центром України. Спасо-Преображенський собор, П'ятницька, Іллінська церкви, Болдіни гори, Антонієві печери, міст червоних ліхтарів зачаровують своєю красою і загадковістю. Ми побачили пам'ятник молодому Тарасові Шевченку, що сидить на лавочці і дивиться на величну Десну з висоти чернігівського валу. Саме в молоді роки, як нам розповів екскурсовод, поет та художник відвідав Чернігів, таким він там і залишився в камені.

А далі нас дорога привела до Седнева. Невеличке містечко Седнів, давній Сновськ, стоїть уздовж мальовничих берегів річки Снов і має дуже багату історію. Від екскурсовода почули, що місто згадується в 1068р. як фортеця Сновськ. І, уявіть, як нам пощастило. Зовсім випадково ми потрапили на щорічний літературно-мистецький фестиваль «Седнівська осінь». Його розпочали саме біля Георгіївської церкви

відкриттям пам'ятника українському лірнику, а потім ми підійшли до сучасної будівлі – супер школи (вартість 40 мільйонів гривень). Вона – наче панський палац. Має форму тризуба, і вразила нас своїм незвичайним виглядом. А поруч росте величезний дуб – символ чоловічої сили. Наші хлопці обійняли його, зробивши живий ланцюг. Далі ми оглянули старовинну Воскресенську церкву, побудовану козацьким полковником Яковом Лизогубом. Священик розповів про все, що пов'язано з храмом. А потім, зовсім несподівано, запросив спуститися до підвалу. Коли ми зійшли донизу, то в мерехтінні свічки побачили... самого Якова Лизогуба. У свій час всі нащадки Лизогубів були муміфіковані та захоронені у родовій усипальниці. Наступне диво архітектури – це Георгіївська церква, дерев'яна, вибудована без єдиного цвяха. Стоїть вона на узвишші урочища Коронний Замок. Її будівництво датують 1747 роком. Тут все дихає історією. Вважається, що в цій же церкві святили свою зброю перед військовими походами козаки Седнівської сотні Чернігівського полку у XVII–XVIII ст. Із сучасного ця церква відома тим, що знімали в ній головні епізоди популярного кінофільму «Вій» за однойменною повістю Миколи Гоголя. Зробили світлини ми і біля нового пам'ятника лірнику, пройшлися вуличкою-галереєю робіт відомих художників. У Седневі розташований Будинок творчості спілки художників, де працювали відомі Тетяна Яблонська, Микола Глуценко. Втомлені, але натхненні прогулялися парком садиби Лизогубів, ще одним визначним місцем Седнева. Ми побачили пам'ятники Тарасові Шевченку (він двічі гостював у господарів садиби), поету-лірнику Леоніду Глібову, братам Іллі та Андрію Ли-

зогубам. По дорозі до Седнева провели міні-квест. Прослухали відому та неперевершену «Журбу» («Стоїть гора високая...») у виконанні співаків різних поколінь. Кажуть, що написав її Глібов, відпочиваючи в альтанці восени і дивлячись на швидкоплинну річку Снов. Живе «Журба» поміж людей вже більше 150-ти років. Цьому сприяє народнописенна мелодійність і ліризм, майстерно виписаний типовий український пейзаж і смуток за молодістю, яка ніколи не повернеться. Пізнавати рідний край, жити красою і славою України має кожний її патріот.

Чарівний Львів

На осінніх канікулах учні 10-Г класу разом з класним керівником Людмилою Миколаївною вирушили до Львова. Львів зачаровує з першого погляду. Так сталося і з нами. Щойно зійшовши з потягу, ми відразу поринули у світ нових вражень. Спочатку відвідали собор Святого Юра, від якого віяло духом минулого. Потім пройшлися по відомому Личаківському кладовищу, на якому побачили поховання Івана Франка, Соломії Крушельницької, Маркіяна Шашкевича, Володимира Івасюка та багатьох інших відомих людей. Дивно, але на цвинтарі не виникає гнітючого настрою, як це зазвичай буває, а навпаки, він гіпнотизує кількістю капличок, поховань, багатьом з яких уже більш як два-три століття, красою над-

гробків, пам'ятників. Подолали велику кількість сходинок до Високого Замку, але краєвид, який відкрився на місто, того справді вартував. Наприкінці дня піднялися на Львівський «Біг-Бен» – Ратушу. Підніматися туди було важче, ніж на Високий Замок, але як тільки ми опинилися на горі, кожен з нас

не міг відвести погляд від того виду, який відкрився на місто. Площею Ринок та вуличками, які прилягають до неї, туди-сюди снували туристи та львів'яни, як у мурашнику. Театри, історичні будівлі, пам'ятники, музеї, кав'ярні, палаци, парки – все це з висоти пташиного польоту виглядало ще чарівніше. Захоплені побаченням, ми забули і про телефони, і про розмови, а просто насолоджувалися красою. Наступного дня ми вирушили на екскурсію, що мала назву «Золота підкова Львівщини», відвідали три замки: Олеський, Золочівський та Підгорецький. На жаль, на вулиці дощило та було холодно, але це не завадило нам захоплюватись і дивуватись. Кожен замок був унікальний духом минулого. На третій день ми проходили квест. Завдяки цьому змогли відвідати та отримати цікаву інформацію про Каплицю Боїмів, Львівський оперний театр, найпершу аптеку міста, Львівську копальню кави, пам'ятник Івану Федоро-

ву та ще багато інших важливих місць. Команда переможців отримала солодкий приз. Під вечір знову почало дощити, і нам здалося, що це місто плаче через наш від'їзд, і самим стало трохи сумно, але залишилась упевненість, що обов'язково повторимо наш вікенд.

Карпатський світ, мальований на горах

Приїхавши до Закарпаття, ми опинились в осінньо-зимовій казці: чарівні стежки вабили жовто-багряним подихом осені, а підкорені вершини Карпатських гір зачаровували першим снігом, який рясно вкрив усе навколо. Справжнє серце краю – місто Мукачево. Це чудове середньовічне місто, наповнене славною історією про величні звитяги його оборонців. Ми відвідали ідеально збережений замок Паланок, стін якого не торкнулися століття. Серед багатьох замків Закарпаття є один особливий – найчарівніший і найзагадковіший. Щоб побачити його, ми вирушили до Чинадієво. Це замок Шенборнів, сховище багатьох загадок та легенд. У парку, що оточує будівлю, ми пили воду з джерела, яке повертає молодість та красу. Найромантичнішу історію кохання почули у напівзруйнованому замку Сент-Міклош. Виявляється, що найцікавішою серед усіх його власників була Ілона Зріні, політична діячка, що борони-

ла замок Паланок від нападників, єдина жінка за всю історію людства нагороджена Мехметом IV грамотою «Атмане». Таку нагороду надавав турецький султан лише чоловікам за мужність. Цією вродливою та розумною жінкою, затамувавши подих, захоплювалась уся Східна Європа. Щоб бути зі своїм коханим, вона змушена була відмовитися від дітей, майна та нагород. Пізніше Ілона Зріні тривалий час намагалася повернути доньку та сина, щоб бути по-справжньому щасливою.

Карпати щедро діляться з усіма мандрівниками своєю красою та загадковістю. Справжнім дивом Карпатського краю є «морське око» – озеро Синевір – дорогоцінний природний скарб і візитівка Закарпаття.

Існує легенда про те, що це озеро виникло від потоку сліз графської дочки Синь на тому місці, де було вбито її коханого, звичайного пастуха, за наказом графа-батька. Мандруючи Закарпаттям, ми на власні очі побачили красу, створену природою: на річечці Пилипець, у межах гірської долини Боржава, мальовничий водоспад Шипіт (один із семи природних чудес України) спадає вниз численними каскадами! Цікава легенда про походження його назви. Бурхливі каламутні потоки водоспаду під час зливи підхопили закохану пару і понесли в провалля.

Мати дівчини стала свідком цієї трагедії. Кожного дня приходила на те місце. Аж поки не почула у ніч на Івана Купала голос доньки, яка шепотіла до свого коханого. Згорьована мати крикнула: «Чуєте шепіт? Це вони між собою шепочуться!» Відтоді водоспад прозвали Шипіт. Вразив нас і Ужгород, де ми відвідали старовинний Ужгородський замок, який був резиденцією староруського князя Лабораця. Це унікальний зразок укріплень бастионного типу, перші згадки про нього датуються XI століттям.

Маленька мандрівка у чарівну казку Закарпаття завершилась. Ви питаєте, чи не було нам зимно? Ні! Знаєте чому? Тому що за рік навчання ми стали однією великою родиною і наші серця були зігріті гостинними закарпатцями, з якими нам пощастило познайомитися.

Подорож до витоків козацтва

Чи доводилося вам на власні очі побачити те, що відбувалося багато років тому? Якщо ви дійсно хочете зануритись у минуле, скажімо у минуле козацтва, вам треба їхати туди, де все починалося – до Дніпрових порогів, до острова Хортиця, до Запоріжжя. Коли Олена Сергіївна (класний керівник 7-Б класу) запропонувала нам відвідати це місто, ми навіть не уявляли, скільки нових вражень привеземо звідти. І не тільки давнє героїчне минуле козацтва, але і досягнення науки і техніки сучасної України стануть предметом нашого захоплення. Суботнім ранком автобус віз нас вулицями не одного, а декількох міст – кількасотрічного Олександрівська та сучасного Запоріжжя. На площі Маяковського нас зачарував Фонтан життя. Всі епохи і народи знайшли своє відображення

в його скульптурах: від прадавніх трипільських знаків до розщеплення ядра атома українськими вченими. Величезна чаша-всесвіт діаметром 25 м, де під тиском води вільно обертається планета Земля, яку уособлює велика сферична кам'яна брила (гранітна куля діаметром півтора метри), а по периметру її оточують сім кам'яних статуй в етностилі з граніту і смальти, які символізують життя (Берегиня) і спадкоємність поколінь (Скіфи), достаток (Степ) і працьовитість (Чумаки), незалежність (козак Мамай) і єдність з природою (Мисливець), а також, звичайно, кам'яні баби як пам'ятки всіх часів і народів, які за тисячоліття пройшли українською землею. Наступна наша зупинка була у музеї техніки «Мотор-Січ». Техніка сучасна і раритетна, сільськогосподарська і військова, але вся з любов'ю відреставрована і виставлена на подвір'ї для загального огляду, чекала наче саме на нас. А в приміщенні справжні досягнення української науки і техніки – двигуни, що подарували людині крила, підняли в повітря потужні літаки. І, нарешті, перлина колекції – найбільший експонат музею (сам розміром із літак) – полум'яне серце велетнів Ан-124 «Руслана» та «Мрії». Весь наш клас легко розташувався під блискучим корпусом двигуна.

Через Дніпро, як через міст у часі, ми мандруємо до Хортиці. Найбільший та неймовірно красивий острів на Дніпрі, де вирує козацький дух. Вправні вершники кінного театру виконували карколомні трюки: на повному скаку влучали в мішені, піднімали із землі шапки, прокручувались навколо шиї коня або піднімалися на повний зріст над сідлом. Через дерев'яний частокіл потрапляємо до фортеці, де представлені колекції козацької зброї, (шабель і мушкетів різних століть), люльок (таких, з

якою неодмінно зображують козака Мамая), клейнодів (прапорів, печаток, перначів і булав). Яскраве сонце робить казковими курені, арсенал (пушкарню), будинок отамана. А над всім цим плине дзвін церкви Покрови Пресвятої Богородиці, нагадуючи про часи козацької слави. Багато вражень ми привезли і про електростанцію Дніпрогес, і про Острів зітхань, і про музей ретро-автомобілів. Ми розуміємо, що ці спогади ще і тому цінні, бо вони наші, спільні. Подорожі роблять нас справжніми друзями.

**Театр-студія «Дзвін»,
керівник Самійленко К.П.
Рік створення – 1992**

У процесі формування світогляду юного українця особливе місце посідає театральне мистецтво. Маючи в арсеналі виховні засоби художньої літератури, володіючи методами виховання, керівник творчого об'єднання учнів може успішно вирішувати виховні й освітні завдання. Звертаючись до слова, юні театralи самі захоплюються красою слова і через нього демонструють любов до рідної землі, мови, культури. Умілий керівник Катерина Петрівна розуміє, що саме в умовах школи починається формування особистості, її духовність, громадянська позиція, моральні якості; виховання юні, натхненної, відданої справі, відкритої світові, мистецтву, духовно багатой. Керівник різновікових груп не просто спонукає учнів оволодівати багатством інтонаційного вираження слова, а й допомагає проникнути у специфіку виконавської діяльності.

За час роботи театрального гуртка поставлено понад 20 вистав, літературних композицій, серед яких: М. Куліш «Мина Мазайло», І. Франко «Свято Миколая», О. Лісовська-Крук «Казки старого дуба», М. Старицький «Крути та не перекручуй», «Богдан Хмельницький», «Оборона Буші», «Чорноморці» та багато інших.

Юні театralи презентують свої таланти в оглядах художньої самодіяльності. Вони є постійними переможцями у районних конкурсах, зокрема, у 2018 році літературна композиція «Заграва» посіла II місце у старшій віковій категорії.

Туристичний клуб «Меридіан», керівник Твардовська Л.М. Рік створення – 1994

Основною формою роботи з учнями у позаурочній діяльності є гурток, а одним з найпопулярніших напрямів цієї роботи є туристсько-краєзнавчий.

Він сприяє формуванню здорового способу життя, фізичному загартуванню вихованців, зміцненню їх здоров'я, самоствердженню, вихованню лідерських якостей. Водночас під час походів та змагань гуртківці пізнають історію рідного краю, витоки національної культури, свій родовід, знайомляться з пам'ятками природи.

Метою програми гуртка є виховання всебічно розвиненої особистості засобами спортивного туризму, а завданнями:

- виховувати в гуртківців почуття патріотизму, любові до Батьківщини, поваги до історичних, культурних та природних пам'яток рідної землі;
- навчити вихованців долати природні та штучні перешкоди, орієнтуватися на місцевості, організовувати бівуак та побут в польових умовах, надавати долікарську допомогу;
- сформувати у гуртківців високі моральні якості, самодисципліну, вміння визначати мету та досягати її, працювати в колективі (команді), аналізувати власні дії та дії товаришів.

Шкільний гурток «Меридіан», заснований в далекі 90-ті роки минулого століття, функціонує і сьогодні. Членами гуртка є учні 5-10 класів, які виступають у трьох вікових категоріях. Школярі беруть участь у міських туристичних акціях, крос-походах, квестах та спортивних змаганнях, показують свою

вправність у скелелазінні та орієнтуванні. А набуті навички демонструють у туристичних походах.

Приємною традицією є щорічна участь нашої команди в триденному спортивно-краєзнавчому фестивалі, де пред-

ставлені кращі команди кожного району. Адже гурківці показують високі результати й обов'язково виборюють призові місця. Так, дуже плідними були 2012–2017 роки, коли учні кожної вікової групи були постійними призерами у різних видах змагань. Сьогодні сформована нова група з учнів 5–8 класів, які також із задоволенням влилися в туристичне життя. Якщо в минулому році команда лише набувала навички, то цього рік приємно дивує результатами. Серед останніх досягнень – перемога у спортивно-краєзнавчому фестивалі «Свою Україну любіть» (I місце), перемога у змаганнях з орієнтування на дистанції «Лабіринт» (I місце, особистий залік).

Весна – час змагань, тож і надалі очікуємо перемог.

Гурток образотворчого мистецтва «Сонцечвіт», керівник Дробишевська С.М. Рік створення – 2007

Головна мета роботи гуртка – формування особистості дитини, розвиток її творчих здібностей, образного та асоціативного мислення, уяви, мови, пам'яті. Саме предмети естетичного циклу в силу своєї рідності їх змісту здатні формувати внутрішній світ дитини. Навчити учнів відчувати красу навколишнього світу, його невичерпаність і неповторність, а також красу, створену руками людини-митця, бачити, розуміти, захоплюватись, емоційно відгукуватись на неї. Виховувати почуття патріотизму, гордості за свою Батьківщину, національну свідомість; розкривати

дітям таємницю створення предметів ужитково-декоративного мистецтва – першочергові завдання керівника гуртка.

Учні виконують малюнки, ліплять скульптурні форми, конструюють предмети побуту, знайомляться з матеріалами та інстру-

ментами, якими користується художник. У такий спосіб вони отримують найпростіші поняття з образотворчого мистецтва.

За весь час роботи гуртка учні брали участь та перемогли в багатьох конкурсах та всіх олімпіадах як районних, так і міських. Були нагороджені грамотами та цінними подарунками. Їх роботами прикрашені святкові та тематичні виставки у гімназії. Гуртківці влаштовували власні персональні виставки та презентації.

Хореографічний гурток «Струмок», керівник Жилінська А.В. Рік створення – 2010

Метою гуртка є розвиток хореографічних і творчих здібностей учнів засобами хореографії, формування ціннісних орієнтирів, потреби в творчій самореалізації, духовно-естетичному самовдосконаленні, збагачення емоційно-естетичного досвіду.

Вікова категорія дітей від 5–6 класів (11–12 років) до випускників 9–11 класів (15–17 років). Напрямок гуртка – український стилізований танок. Але для всебічного розвитку дітей використовуються також інші

стилі танцю такі, як ковбойський, хіп-хоп, румба, спортивно-бальні, латиноамериканські тощо.

Діти беруть участь у святкових заходах гімназії, таких як Свято Першого дзвоника, День вчителя, Новорічний концерт, річ-

ниці гімназії, Останній дзвоник.

Найкращими серед численних номерів гуртківців є «Вчителька», «Ельфи», «Рок-н-ролл», танок з рушниками, «Ми – українці».

Учні 10–11 кл. щорічні учасники конкурсу «Київський вальс» і кожного року займають призові місця. У 2017–2018 р. вибороли гран-прі у районному конкурсі і були учасниками міського конкурсу, який проходив на Співочому полі.

Козацько-лицарське виховання у гуртку «Джура», керівник Гулько В.І. Рік створення – 2014

Державна національна доктрина визначила головну мету національного виховання на сучасному етапі – це передача молодому поколінню соціального досвіду, багатства духовної культури народу, його національної ментальності, своєрідності світогляду і на цій основі формування особистісних

рис громадянина України: національної свідомості, розвинутої духовності, моральної, художньо-естетичної, правової, трудової, фізичної, екологічної культури, розвиток індивідуальних здібностей, таланту.

Програма створена на основі навчальної програми з позашкільної освіти «ДЖУРА» (основний рівень, 3 роки навчання).

Метою навчальної програми є формування ключових компетентностей особистості засобами козацько-лицарського виховання.

Робота гуртка розпочинається у вересні після відбору, який здійснюється протягом 2-х тижнів. Відвідують гурток 15–20 гімназистів як

правило учні 10–11 класів. Старші передають свої знання молодшим. На заняттях застосовуються інноваційні технології, інтернет, вайбер. Стає у пригоді досвід змагань за минулі роки, коли учні активно готуються до I та II етапів гри «Джура».

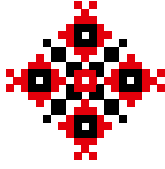

Для цього кабінет обладнаний інтерактивними технологіями, електронною базою, електронним тиром, в якому учні отримують основи і правила стрільби. Для практичної роботи використовується великий тир, тренажерний зал для занять з фізичної підготовки. Для військово-спортивної гри «Джура» закуплено інвентар (намети, тент, каремати, спальники, камуфляжна форма, посуд, пневматичні гвинтівки). Безпосередньо перед районним етапом гри залучають до підготовки фахівців з туризму – Твардовська Л.М., з медицини – Асташкіна О.П., з історії – Неділько О.С. з хореографії – Жилінська А.В., з єдиноборств – Косенко Олексій.

У 2017–2018 навчальному році команда гімназії виборолa III місце у районному етапі гри «Сокил» («Джура») серед 42 команд.

У 2018–2019 році команда «Дніпровська Січ» брала участь у патріотичному вишколі-грі «Козак-Квест 2018», де посіла II місце і ввійшла до фіналу міських змагань, які відбулися навесні в парку «Муромець».

Післяслово

Гімназія отримала своє слово-супутник «козацька» від громадськості масиву Троєщина м. Києва. Частенько можна почути від батьків таку пошану, як визнання натхненної творчої праці педагогічного колективу з національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Сьогодні, як ніколи, потрібні компетентні вчителі з активною громадянською позицією. Педагоги, які забезпечать оволодіння учнями освітніми компетентностями, такими як:

- ціннісно-смислові;
- загальнокультурні;
- навчально-пізнавальні;
- інформаційні;
- комунікативні;
- соціально-трудоі.

Такі вміння учнів сприяють розвитку здібностей та можливості вирішувати в повсякденному житті нагальні проблеми. Це той обшир педагогічних знань, який рухає вчителів гімназії в майбутнє.

Стрімка революція технологій призводить до глибокого вивчення природничих наук, запровадження інноваційних, ігрових технологій навчання. Тому ще одне важливе завдання для педагогічного колективу – це STEM-освіта. Адже саме вона забезпечить розвиток творчих та художніх дисциплін, змінить економіку нашої країни, зробить її більш інноваційною та конкурентноспроможною. Застосування елементів STEM-освіти під час вивчення навчальних предметів створює додаткову мотивацію до навчання, яка сприяє комплексному розумінню проблеми, творчому і критичному мисленню, розумінню основ проектування, застосуванню наукового методу.

Для вчителя – це вміння об'єднати різні предмети в межах вивчення чи опрацювання однієї із тем. Для учня – це вагомий крок до всебічного сприйняття предмета навчання, прагнення до пізнання навколишнього світу, бажання полюбити сам процес навчання.

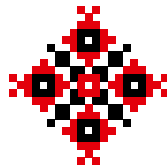
Бажаю педагогічному колективу гімназії нового творчого дихання, нового поступу і насаги у звершенні тих завдань, які сьогодні ставить перед молодим поколінням саме життя!

Розділ IV

СВІТЛИНИ

Борис Ілліч Олійник – Герой України, академік НАН України,
лауреат Національної премії імені Т.Г. Шевченка, поет,
голова Наглядової ради Всеукраїнської громадської козацької
дитячої організації «Дніпровська Січ»
(2003–2017 рр.)

Левко Лук'яненко –
Герой України, правозахисник,
дисидент, лауреат Національної
премії імені Т.Г. Шевченка,
голова Наглядової ради
Всеукраїнської громадської
козацької дитячої організації
«Дніпровська Січ»
(2017–2018 рр.)

Левко Лук'яненко під час урочистостей з нагоди
15-річчя ВГКДО «Дніпровська Січ», 20 квітня 2018 р.

Директор гімназії Гнатюк В.М., Герой України Лук'яненко Л.Г., генерал козацтва Даневич П.М., народний артист України Василенко О.М.

М.О. Сидоржевський –
голова Національної спілки
письменників України,
громадський діяч, публіцист,
поет, голова Наглядової ради
Всеукраїнської громадської
козацької дитячої організації
«Дніпровська Січ»

Рада козацької старшини ВГКДО «Дніпровська Січ» П.М. Даневич і
Г.Г. Даценко вітають М.О. Сидоржевського з ювілеєм

Зліва направо у першому ряду: генерал козацтва П.М. Даневич, народний артист України О.М. Василенко, священник Віктор Манзюк, композитор О.М. Мирошниченко, директор гімназії В.М. Гнатюк, заслужений працівник культури України Г.Г. Даценко

6-Д клас на святі Покрови, 2017 рік

1990 року гімназія отримала автономію бухгалтерського балансу.
Зліва направо: провідний фахівець Мармелюк О.М.,
головний бухгалтер Іваненко Л.С., бухгалтер Білановська Г.М.

Переможець районних і міських олімпіад, другого етапу Малої академії наук,
стипендіат Київського міського голови, номінант «Гордість гімназії», «Ерудит року»,
«Інтелект року», «Зірка гімназії», Катерина Сівковська

Перед врученням спортивних нагород. Директор гімназії Гнатюк В.М., начальник Управління освіти Постолок Т.К., голова РДА Деснянського району м. Києва Заболотний Г.В., голова постійної комісії Київської міської ради з питань освіти і науки Старостенко Г.В.

Вручення нагород головою Деснянської РДА м. Києва Г.В. Заболотним команді футболістів гімназії

Герої Небесної Сотні.
Зустріч з матір'ю Героя України В'ячеслава Веремія

Звучить Державний Гімн України на подвір'ї гімназії

День пам'яті та примирення в навчальному закладі

Переможці патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)

**Вітання від козацької гімназії колективу
часопису «Літературна Україна» з 90-річчям!**

Посвята в козачата

Козацький загін імені Івана Підкови

Козацький загін імені Героя України Левка Лук'яненка

Козацький загін імені Устима Кармалюка

Козацький загін імені Михайла Грушевського

Козацький загін імені Івана Гонти

Смачна козацька каша

Посвята у гімназисти

Посвята у гімназисти

Шевченківські дні

Вітання директора гімназії Гнатюка В.М. з ювілеєм

Славимо захисників України

**Неодноразові переможці міського конкурсу «Золота осінь»
естрадно-духовий оркестр «Візерунки»**

Київський академічний муніципальний оркестр та естрадно-духовий оркестр «Візерунки» на сцені гімназії

Зустріч народної артистки України Світлани Мирводи з козачатами

**Переможці Міжнародного фестивалю «Барвіста осінь»
учні Школи акторського та ораторського мистецтва гімназії**

**Учні гімназії – переможці районного
та міського конкурсу «Київський вальс»**

Загальногімназійний фестиваль
«Крок до зірок»

Команда гімназії – бронзові призери фінальних змагань
«Шкільної волейбольної ліги України»

Експерсія учнів гімназії до Конституційного Суду України,
березень 2017р.

Козацький 11-Б клас, травень 2017р.

Зустріч учнів гімназії з ветеранами
Афгано-Чорнобильського братства «Побратими»

Експерсії учнів гімназії до історичних пам'яток України

**Вироби гуртківців з дерева, аплікації
і вишиті композиції**

День вишиванки

Свято Останнього дзвоника, 2019 р.

Заступники директора Кулик К.Є., Мухіна-Швець Н.А., Сівковська Л.О., генерал козацтва Даневич П.М., секретар Національної спілки письменників України Богдана Гайворонська, заслужений працівник культури України Даценко Г.Г., заступник директора Швед М.А., директор гімназії Гнатюк В.М.

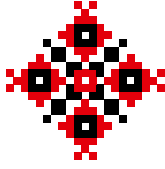

Квітує подвір'я гімназії у будь-яку пору року

Виставка оберегів козацьких загонів

Про автора

Гнатюк Володимир Миколайович народився на Волині у селі Нири Турійського району 28 березня 1957 року. Закінчив Купичівську середню школу, а згодом – філологічний факультет Луцького державного педагогічного інституту імені Лесі Українки. На посаду директора школи № 283 м. Києва, а згодом – гімназії був призначений за результатами районного конкурсу «Авторська школа» у 1989 році. 1991 року розробив концепцію національної школи, реалізація якої забезпечує зростання духовної культури школярів, їх прагнення до глибокого вивчення історії, національної культури, звичаїв та традицій рідного народу.

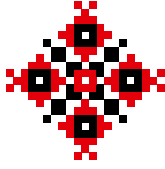
Численні наукові, методичні праці друкувалися на сторінках часописів «Директор школи», «Рідна школа», «Трибуна», «Українознавство», «Освіта», «Світ виховання» тощо. У видавництві «Сталь» вийшла двома виданнями (2001, 2006 рр.) книга «Управління системою національного виховання учнів», у якій розкрито педагогічні засади створення та функціонування ефективної системи національного виховання школярів, визначено комплекс педагогічно доцільних підходів до управління системою національного виховання, критерії оцінки її ефективності та рівнів національно вихованої особистості, наведено приклади оригінальних форм учнівського самоврядування. У 2004–2014 рр. побачила світ книги В. М. Гнатюка «Національна школа – Київська гімназія № 283», «Козацько-лицарський гарт дітей та молоді», «Я – патріот», у яких висвітлено науково-педагогічні основи виховання громадянина-патріота-гуманіста. Член Національної спілки письменників України, автор поетичних збірок «Твоє ім'я вже сходило в мені» (1999), «Небо і крила» (2002), «Зоряні побачення» (2007), «Малюнки на склі» (2010).

Понад 20 поетичних творів покладені на музику композитором О. Мирошниченком, які натхненно звучать у виконанні Інеш, І. Красовського, Н. Мирводи, О. Похвали, І. Миргородського.

В. М. Гнатюк – педагог-новатор, патріот і поет, який у своїй педагогічній діяльності керується освітніми новітніми методиками і сучасними пріоритетами національної школи. Громадянська позиція освітянина яскраво виявляється у вихованні дітей та молоді на традиціях козацької педагогіки. Національно-патріотичне виховання є основним напрямом діяльності директора гімназії. Протягом 30-ти років у навчальному закладі активно реалізується концепція національного виховання. Досвід роботи педагогічного колективу в різні часи був узагальнений В.М. Гнатюком у науково-методичних статтях, книгах, посібниках, часописах. Учні, які навчаються у козацькій гімназії, зустрічалися з видатними громадськими діячами, митцями, артистами. Зокрема, із Патріархом Київським і всієї Руси-України Філаретом, Героями України – Левком Лук'яненком і Віталієм Кличком, лауреатами Шевченківської премії – Борисом Олійником, Володимиром Яворівським, Василем Нечепю, Почесним гетьманом українського козацтва Володимиром Мулявою. Освітня, громадська, наукова діяльність В.М. Гнатюка широко представлена у науково-публіцистичному виданні доктора філософських наук Олега Гриніва «Слово до майбутнього. Володимир Гнатюк – учитель, поет, провідник» (2009 р.).

Дружина – Гнатюк Ірина Святославівна, кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник Інституту української мови Національної академії наук України, відомий лексикограф, один з укладачів Словника української мови в 20-ти томах, заступник голови редакційної колегії, укладач Російсько-українського словника у 4-х томах, відповідальний секретар редакційної колегії і укладач Фразеологічного словника української мови у 2-х томах.

Зміст

Вступ	5
--------------------	---

Розділ I

Розбудова національної школи	11
Гуманітарний освітній простір.....	16
Наукові конференції – нові горизонти знань	31
«Скарби нації. Повернення своєї історії»	33
Досліджуємо, вивчаємо, змагаємось.....	37
Педагогічний портрет вчителя.....	42
Посвята в гімназисти	54
Поетичний дарунок душі.....	55
Конкурс «Мій родовід».....	57
Дякую тобі, моя гімназіє!.....	60

Розділ II

Виховуємо патріотів	67
Іду з дитинства до Тараса.....	74
Витоки української незалежності	77
День Соборності	79
Хоробрі серця	80
Герої Крут – славетна сторінка історії (До 100-річчя пам'яті).....	84
Герої Небесної Сотні	87
Бережемо пам'ять про героїв.....	91
Свято козацького чину.....	92

Розділ III

Творчість, натхнення, обдарованість	99
Я – патріот України.....	104
Душа звучить кольоровими «Візерунками».....	106
Школа акторської майстерності.....	109

Світ музики Світлани Мирводи.....	110
Лялька-мотанка – оберіг людської душі	111
Невмируща краса України	114
Головна будівля країни	115
Історія стоїть біля дороги... ..	116
Чарівний Львів	119
Карпатський світ, мальований на горах.....	120
Подорож до витоків козацтва.....	121
Театр-студія «Дзвін».....	123
Туристичний клуб «Меридіан».....	124
Гурток образотворчого мистецтва «Сонцецвіт»	125
Хореографічний гурток «Струмок».....	126
Козацько-лицарське виховання у гуртку «Джура»	127
Післяслово.....	129
Розділ IV	
Світлини	131
Про автора	175